

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Fax 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

MØTEINNKALLING

Utvalg: Formannskapet
Møtedato: 06.11.2013
Møtested: Kommunestyresalen, Rådhuset
Møtetid: Kl. 10:00

Ved eventuelt forfall, er representantene selv ansvarlig for å innkalle vara.

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Møtet starter kl. 10:00 i BARELs lokaler på Prestøya. Det vil bli gitt omvisning og orientering ved adm.dir. Trine Gustavsen/BAREL kl. 10:00 – 11:00. Formannskapet spiser deretter lunsj på BAREL kl. 11:00.

Møtestart på Rådhuset er **kl. 12:00**. Det vil bli gitt en orientering fra Frivillighet Norge, før ordinær saksbehandling tar til.

Kirkenes, 28.10.2013

Cecilie Hansen
Ordfører

SMW

SAKSLISTE:

Saksnr.:	Sakstittel:	ArkivsakID:	
067/13	ØKONOMIRAPPORTERING 3. KVARTAL 2013 Saksordfører: Lena Norum Bergeng (noruberg@online.no)	13/2285	
068/13	VARANGER MUSEUM 2014 Saksordfører: Agnar Jensen (horselshjelperen@gmail.com)	13/2350	
069/13	STATUSRAPPORT - PARK & ANLEGG 2013 BARENTSHALLENE KF Saksordfører: Aksel Emanuelsen (ema-aks@online.no)	13/2464	
070/13	SAMARBEIDSPPLAN PETSJENGA RAJON OG SØR-VARANGER KOMMUNE I PERIODEN 2013- 2015 Saksordfører: Bror Sundstrøm (brsundstrom@alten.no)	12/2816	
071/13	RESSURSBEREGNINGSMODELL FOR GRUNNSKOLEN I SØR-VARANGER Saksordfører: Bror Sundstrøm (brsundstrom@alten.no)	13/1759	
072/13	FASTSETTELSE AV PLANPROGRAM FOR KOMMUNEPLAN SØR-VARANGER 2014-2024 Saksordfører: Bjørnar Gjetmundsen (gjetmu@bjornar-gjetmundsen.no)	13/263	

Se mottakertabell

Høring NTP handlingsprogram for riksveger 2014-17

Statens vegvesen offentliggjorde 23.september Handlingsprogram 2014-17 for riksveger. Dette er en oppfølging av Stortingsmelding om Nasjonal Transportplan 2014-23. Fylkeskommunen skal gi sin uttalelse under fylkestinget 11-12. desember.

Handlingsprogrammet sendes til kommunene i Finnmark, LO og NHO på høring for innspill til fylkestingets behandling. Programmet er lagt ut på www.ffi.no under samferdsel, eller direkte link: <http://www.ffi.no/Filnedlasting.aspx?Mid1=22&FilId=10950>

Vedlagt Handlingsprogram inneholder i hovedsak en generell beskrivelse av de ulike programområdepостene og detaljert rutevis omtale av investeringstiltak.

Relevante sider for Finnmark er:

- Generelle mål, sammendrag og utfordringer side 3-10
- Rute 8b, E6 Nordkjosbotn-Kirkenes med tilknytninger side 130-136

Det er ønskelig med innspill på handlingsprogrammet rettet mot:

- Konsekvenser for nærings- og befolkningsutvikling i byene Alta, Hammerfest og Kirkenes
- Konkrete konsekvenser for kommunene
- Betydningen for næringstransportene langs riksvegnettet

Svar på høring sendes til spesialrådgiver Eirik Selmer på e-post: eirik.selmer@ffi.no.

Frist 15.november 2013

Med hilsen

Per Bjørn Holm-Varsi
samferdselssjef

Eirik Selmer
spesialrådgiver

Fra: Selmer, Eirik
Sendt: 04.10.2013
Til: Kommuner i Finnmark;Marit Helene Pedersen;Bjørn Johansen (Bjorn.Johansen@lo.no)
Kopi:
Emne: Høring på NTP handlingsprogram for riksveger 2014-17

Hei

Handlingsprogrammet for riksveger 2014-17 sendes til kommunene i Finnmark, LO og NHO på høring, for innspill til fylkestingets behandling. (se vedlagt brev).

Selve programmet er lagt ut på www.ffk.no <<http://www.ffk.no/>> under samferdsel, eller direkte link: <http://www.ffk.no/Filnedlasting.aspx?MId=22&Filld=10950>

Handlingsprogrammet inneholder i hovedsak en generell beskrivelse av de ulike programområdepostene og detaljert rutevis omtale av investeringstiltak.

Relevante sider for Finnmark er:

- Generelle mål, sammendrag og utfordringer side 3-10
- Rute 8b, E6 Nordkjosbotn-Kirkenes med tilknytninger side 130-136

Det er ønskelig med innspill rettet mot:

- Konsekvenser for nærings- og befolkningsutvikling i byene Alta, Hammerfest og Kirkenes
- Konkrete konsekvenser for kommunene
- Betydningen for næringstransportene langs riksvegnettet

Svar på høring sendes til spesialrådgiver Eirik Selmer på e-post: eirik.selmer@ffk.no <<mailto:eirik.selmer@ffk.no>>.

Frist 15.november 2013

Mvh

Henry Karlsens plass 1 - 9815 Vadsø
Mobiltelefon 922 49 441 - Telefaks 78962373

Eirik Selmer

Spesialrådgiver

78 96 31 20

<http://www.ffk.no> <<http://http://www.ffk.no>>

Likelydende brev sendt til:

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
LO Finnmark			9900 KIRKENES
NHO Finnmark			9800 VADSØ
Vardø kommune		Postboks 292	9951 VARDØ
Vadsø kommune		Postboks 614	9811 VADSØ
Berlevåg kommune		Torget 4	9980 BERLEVÅG
Loppa kommune		Parkveien 1 - 3	9550 ØKSFJORD
Nesseby kommune		Rådhuset	9840 VARANGERBOTN
Hasvik kommune		Postboks 43	9593 BREIVIKBOTN
Måsøy kommune		Torget 1	9690 HAVØYSUND
Porsanger kommune		Rådhuset	9712 LAKSELV
Alta kommune		Postboks 1403	9506 ALTA
Kautokeino kommune		Bredbuktnesveien 6	9520 KAUTOKEINO
Tana kommune		Rådhusveien 3	9845 TANA
Lebesby kommune		Postboks 38	9790 KJØLLEFJORD
Nordkapp kommune		Rådhusgata 12	9750 HONNINGSVÅG
Karasjok kommune		Raddeviessogeaidnu 4	9730 KARASJOK
Båtsfjord kommune		Postboks 610	9991 BÅTSFJORD
Hammerfest kommune		Postboks 1224	9616 HAMMERFEST
Gamvik kommune		Boks 174	9770 MEHAMN
Sør-Varanger kommune		Postboks 406	9915 KIRKENES
Kvalsund kommune		Rådhusveien 18	9620 KVALSUND

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Inger B. Fremstad Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 22.10.2013
Arkivkode: K1-210	Arkivsaksnr.: 13/2285
Saksordfører: Lena Norum Bergeng	

SAKSGANG		
Behandling:	Møtedato:	Saksnr.:
Kommunestyret		
Formannskapet	06.11.2013	067/13

ØKONOMIRAPPORTERING 3. KVARTAL 2013

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	24.10.2013	Virksomhetenes rapportering

Virksomhetenes rapportering for 3. kvartal 2013.

Dokumenter i saken:

Kort sammendrag:

Sør-Varanger kommune praktiserer virksomhetsbasert økonomistyring der vedtatt budsjett er på netto driftsnivå pr virksomhet. 3. kvartalsrapport viser økonomisk status for kommunen pr 30.09.2013.

Årsbudsjettet er periodisert ut fra forbruk per måned og det er forsøkt å ta hensyn til naturlige svingninger i virksomhetenes driftsutgifter og – inntekter. Det vil allikevel forekomme tilfeller

der utgifter og inntekter ikke sammenfaller med periodiseringen, og avvik vil forekomme. Slike avvik vil være kommentert spesielt i rapporten.

Kvartalsrapporten skal gi en redegjørelse for den økonomiske situasjonen for hver enkelt enhet og for kommunen som helhet. Enhetslederne har analysert den økonomiske statusen pr 3. kvartal og mange virksomheter melder at de går i balanse og har god økonomisk kontroll. Det er imidlertid noen få virksomheter med små overskridelser og enkelte virksomheter med relativt store budsjettoverskridelser.

På grunnlag av enhetenes rapportering ved 3. kvartal forventes det at netto merforbruk ved utgangen av året kan bli på 15,6 mill kroner.

Faktiske opplysninger:

Politisk administrasjon forventes å ha et merforbruk ved årets slutt på om lag kr. 700 000,-. Dette skyldes høyere kostnader til godtgjøring til folkevalgte enn budsjettet, samt møte og reisekostnader.

Innenfor administrative tjenester melder IT-avdelingen om merforbruk i størrelsesorden 1,1 mill kroner knyttet til drift av kommunens IT-løsninger. I tillegg melder servicekontoret om et forventet merforbruk på kr. 200 000,- knyttet til ikke gjennomført bemanningsreduksjon. Økonomiavdelingens varsler også om merforbruk til overformynderiet på om lag kr. 250 000,-. Merforbruket skyldes advokatutgifter til hjelpeverger.

Kirkenes barne- og ungdomsskole fikk styrket sine budsjetter med 3 mill kroner etter 2. kvartal. I tillegg skal det overføres midler fra Hesseng flerbrukssenter og Sandnes skole til Kirkenes ungdomsskole. Med denne omfordelingen av midler samt styrkingen av skolens budsjett melder skolene samlet at de vil holde seg innenfor de budsjetterte rammene i 2013.

Innenfor barnehagesektoren meldes det også at budsjetttrammene er tilstrekkelige og at sektoren vil gå i balanse ved årsslutt.

Flyktningtjenesten melder om økte inntekter knyttet til øremerkede ekstratilskudd ved bosetting av flyktninger med enkeltvedtak. Merinntektene på i underkant av 4 mill kroner skal dekke merkostnader i øvrige enheter som yter tjenester ihht vedtak, blant annet barnevern, NAV og helsetjenestene.

Barnevernstjenesten melder om et forventet merforbruk på om lag 3-3,5 mill kroner. Av dette knytter 2-2,5 mill kroner seg til barnevernstiltak utenfor ordinær familie. I tillegg har tjenesten utgifter knyttet til undervisning av fosterhjemsplasserte barn i andre kommuner, dette ligger an til å bli om lag 1 mill kroner over budsjett i 2013. Noe av overforbruket vil bli dekket av merinntekter innenfor flyktningtjenesten.

Innenfor pleie- og omsorgstjenestene meldes det om overskridelser på om lag 8,5 mill kroner. Dette er i tråd med varslet merforbruk per 2. kvartal.

Sør-Varanger kommune har budsjettet med 13,8 mill kroner til kommunal medfinansiering av spesialisthelsetjenesten i 2013. Dette er om lag 1,0 mill kroner mer enn helsedirektoratet

forventer etter faktisk aktivitet pr 1.tertial 2013. Samtidig ser vi at kostnader knyttet til utskrivningsklare pasienter er høyere enn budsjettert. Totalt antas det at disse to utgiftspostene vil oppveie hverandre.

Ved rapporteringen for 2. kvartal varslet NAV-økonomisk sosialhjelp om et forventet merforbruk på om lag 2,5 mill kroner. Merforbruket knyttes til økt utbetaling av bidrag til livsopphold og boutgifter. Enheten har ikke rapportert for 3. kvartal, men regnskapet viser at det varslede merforbruket vil vedvare.

KLP har varslet at pensjonskostnadene kan bli om lag 4 mill kroner høyere enn budsjettert. Det er knyttet stor usikkerhet til dette inntil endelig aktuarberegning for 2013 foreligger.

Låneopptaket for 2013 ble i kommunestyrevedtak av 28 august redusert som følge av omdisponering av ledige lånemidler og avsatte midler på fond fra salg av boliger og tomteområder. Med bakgrunn i ledig likviditet til dekning av løpende utgifter er årets låneopptak utsatt til 4. kvartal noe som medfører en besparelse på avdrag i forhold til opprinnelig budsjett på 1,2 mill kroner.

En fremskriving av de frie inntektene for 2013 viser at kommunen vil få om lag 1 mill kroner mindre enn budsjettert. Dette kan endre seg avhengig av skatteinntangen for de siste månedene både for kommunen og for landet for øvrig.

Renteinntekter fra formidlingslån forventes ved utgangen av 2013 å bli 0,2 mill kroner lavere enn budsjettert. Ordinære renteinntekter på bankbeholdning ble oppjustert ved behandling av 2. kvartalsrapport til 3 mill kroner. Utover dette ligger det an til en ytterligere økning på 0,8 mill kroner i renteinntekter ved årets slutt, noe som netto gir en merinntekt på renteinntekter totalt ved årets slutt forventes å være 0,6 mill kroner.

Investeringsprosjekt

Deler av veggfasaden mot Rådhusgata har løsnet, og det er behov for omfattende utbedring. Multiconsult har laget en tilstandsrapport av fasadene på bygget, og har kommet til at det er behov for reparasjoner av fasader, vinduer og dører. Samlet kostnad for hele bygget er 4,25 mill kroner.

Kommunen har innhentet tilbud på utbedring av fasaden mot Rådhusgata. Dette arbeidet har en forventet kostnad på 0,5 mill kroner inkl mva. Arbeidet på fasaden mot Rådhusgata bør utføres snarest. De øvrige fasadene planlegges utbedret i 2014.

Investering i 2013 på 0,5 mill kroner finansieres ved bruk av fond 2545102 Ubundet investeringsfond.

Resterende arbeider beregnet til 3,7 mill kroner legges inn i investeringsbudsjettet for 2014, og foreslås finansiert med låneopptak.

Oppsummering:

Samlet gir de varslede avvikene et merforbruk på i overkant av 15 mill kroner. Rådmannen ser med bekymring på den økonomiske situasjonen og vil iverksette nødvendige tiltak for å

reducere merforbruket. Erfaringsmessig ser rådmannen at en del av det varslede merforbruket blir redusert som følge av enhetenes innsats for å nå sine budsjettmål samtidig som noe merinntekter kan redusere underskuddet.

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:

Kommunestyret tar 3. kvartalsrapport til orientering.

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

3.kvartalsrapport 2013

Sør-Varanger kommune

3.kvartalsrapport 2013

Innledning.....	4
Politisk administrasjon	4
Administrasjon	4
Økonomiavdelinga.....	4
Personalavdelinga	5
Plan- og utviklingsavdelinga	5
Servicekontoret	6
It-avdelinga.....	6
Flyktningtjenesten.....	7
Barnehager	8
Kirkenes barneskole	10
Bjørnevatn skole.....	10
Sandnes skole	11
Hesseng flerbrukssenter.....	11
Pasvik oppvekstområde	12
Bugøynes og Neiden oppvekstsenter.....	13
Jakobsnes og Jarfjord oppvekstsenter	13
Kirkenes ungdomsskole.....	14
Kompetansesenteret.....	15
Kulturskolen.....	15
Kultur- og fritid	16
Allmenn kultur.....	16
Sør-Varanger bibliotek	16
Barne- og familieenheten.....	17
Barnevern- og PP- tjenesten.....	17
Helsestasjonen, fysioterapi- og ergoterapitjenesten	18
Felles administrasjon helsetjenesten.....	19
Psykisk helsetjeneste.....	19
Sosialtjenesten.....	19
Frivillig sentralen	20
Diagnose, behandling og legevakt.....	20
NAV – økonomisk sosialhjelp	20
Prestøyhjemmet	21
Hjemmebasert omsorg.....	21

3.kvartalsrapport 2013

Helse og sosial administrasjon	21
Hjemmebasert omsorg.....	22
Bugøynes omsorgssenter	23
Tjenesten for funksjonshemmede	23
Wesselborgen sykehjem.....	24
Wesselborgen	24
Kjøkken pleie og omsorgstjenestene.....	25
Dagsenter for demente	25
Tekniske tjenester	25
Vann, avløp og renovasjon	26
Veier parker og idrettsanlegg.....	26
Forvaltning, drift og vedlikehold.....	26
Brann og feievesen.....	26
Sør-Varanger havn.....	27
Finans	28
Pensjon	28
Avdrag og renter langsiktige lån	29
Renteinntekter	29
Momskompensasjon.....	29
Kommunal medfinansiering spesialisthelsetjenesten.....	29

Innledning

Dette dokumentet er en sammenstilling av 3.kvartalsrapportene fra enhetene og avdelingene i kommunen. Sammenstillingen baserer seg utelukkende på de tilbakemeldingene som enhets- og avdelingsledere har sendt til økonomiavdelingen.

Talldelen er utarbeidet av økonomiavdelingen.

Politisk administrasjon

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	1 452 500	1 050 739	1 169 143	111
Driftsutgifter	1 342 200	1 004 069	1 473 516	147
Inntekter	-137 000	-102 339	-145 047	142
Totalt	2 657 700	1 952 469	2 497 612	128

Administrasjon

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	2 467 964	1 785 325	2 172 727	122
Driftsutgifter	8 703 700	6 651 663	9 733 523	146
Inntekter	-1 343 000	-1 142 371	-2 239 203	196
Totalt	9 828 664	7 294 617	9 667 047	133

Økonomien i enheten er vurdert og totalbildet tilsier at enheten er på budsjett.

Det er imidlertid et større avvik innenfor førskole. Avviket er forårsaket av at tilskuddet til private barnehager er underbudsjettet og i tillegg feilperiodisert. Tilskuddet til private barnehager vil i sin helhet inndeckes over fond.

Sykefraværet er også synkende; fra 31% ved 2. halvår til 13,7% ved 3.kvartal. Sykefraværet er i all hovedsak langtidsfravær, da kortidsfraværet er på 0,9%.

Økonomiavdelinga

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	5 358 500	3 876 339	4 012 928	104
Driftsutgifter	20 071 945	19 366 124	20 042 692	103
Inntekter	-3 585 600	-3 157 878	-3 656 849	116
Totalt	21 844 845	20 084 585	20 398 771	102

Økonomiavdelingens økonomi viser overforbruk. Dette skyldes advokatutgifter til hjelpeverger som er høyere enn budsjettet.

Sykefraværet ved avdelingen var 3,8 % ved 3.kvartal, tilsvarende tall for 2012 var 5,3 %.

Personalavdelinga

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	6 174 500	4 466 633	4 843 226	108
Driftsutgifter	5 583 225	4 614 769	4 779 111	104
Inntekter	-777 200	-580 568	-855 985	147
Totalt	10 980 525	8 500 834	8 766 352	103

Avdelingens økonomi pr. 3. kvartal er vurdert og det ligger ikke an til vesentlig avvik. Virksomheten forventer å gå i balanse ved årsslutt.

Inntektsarter viser en merinntekt pr. 3. kvartal som består av lærlingtilskudd og sykelønnsrefusjon. Merinntektene vil dekke merutgiften for personforsikringer og lønnsoppgjør.

Sykefravær pr. 3. kvartal 2013: 1,9% korttidsfravær og 3,6% langtidsfravær

Sykefravær pr. 3. kvartal 2012: 1,7% korttidsfravær og 5% langtidsfravær

Sykefraværet er ikke arbeidsrelatert, og følges opp ihht. rutiner i samarbeid med NAV.

Plan- og utviklingsavdelinga

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	7 395 200	5 349 688	6 015 564	112
Driftsutgifter	4 435 800	3 352 354	3 863 852	115
Inntekter	-10 332 000	-7 755 954	-7 302 671	94
Totalt	1 499 000	946 087	2 576 745	272

Forbruket / inntektene til virksomheten er svært sesongbetont og det er på dette tidspunkt av budsjettåret vanskelig å komme med sikre prognoser for året som helhet. Pr 3. kvartal kan det se ut som vi har et overforbruk på lønn på ca 660000. Dette har delvis sin årsak i påløpte lønnsutgifter (første halvår) til i utgangspunktet avviklede stillinger innen miljø og sjømannskubb og vikarutgifter i forbindelse med svangerskapspermisjoner/ sykefravær. Dette skal dekkes inn av tilskudd fra fylkeskommune (miljøkonsulent 50%) og refusjoner fra NAV. Etersom refusjonene fra NAV ikke er mottatt i kommunen fremkommer ikke inntekten i regnskapet ennå. Det kan se ut til at inntektsmålet for oppmålingsgebyrer ikke vil nås. Inntekter på gebyrer er imidlertid svært sesongbetont og vi vil ikke ha full oversikt over de totale gebyrinntekter før 4. kvartal.

Sykefraværet har i perioden vært på 3,2%.

Servicekontoret

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	3 295 000	2 383 603	2 767 669	116
Driftsutgifter	1 756 227	1 149 503	993 987	86
Inntekter	-1 169 000	-873 243	-1 103 882	126
Totalt	3 882 227	2 659 863	2 657 774	100

Regnskapet viser merforbruk på lønnsutgifter på grunn av at vedtatt nedbemanning med 1,5 årsverk er per dato ikke effektuert. Samtidig har avdelingen merinntekter i form av sykelønnsrefusjoner som vil dekke deler av merforbruket. Arbeidet med nedbemanning er igangsatt. Det ligger likevel an til et merforbruk i avdelingen på omlag kr 200 000 i 2013.

Sør-Varanger kommune har i 2013 to selskaper som utfører skjenkekontroller. Dette da gammelt skjenkekontrollfirma ikke ble sagt opp innen fristen, og automatisk ble forlenget. Dette vil i 2013 gi en merkostnad på kr 65 000. Viser til rapport for 1. og 2.kvartal vedrørende eiertilskudd for IKAF som er underbudsjettet med kr 66 000 samt merutgifter til transport som følge av at Posten er flyttet fra sentrum til Haganes. I tillegg har avdelingen et merforbruk på porto på kr 60 000 pr 3.kvartal. Servicekontoret vil forsøke å søke inndekning til dette innenfor egne rammer. Avdelingen holder andre utgifter nede ved minimalt innkjøp.

Servicekontoret/post/arkiv har per 3. kvartal ett sykefravær på 12,8 %. Avdelingen har over lengre periode hatt ett høyt sykefravær. Sykefraværet er i hovedsak langtidssykemeldinger. De er ikke arbeidsrelaterte og følges opp iht. Rutiner i samarbeid med NAV. Sykefraværet har gått ned siden 2. kvartal.

It-avdelinga

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	2 991 000	2 163 689	2 117 090	98
Driftsutgifter	9 784 808	7 313 932	8 731 077	119
Inntekter	-1 840 000	-1 374 480	-2 174 629	158
Totalt	10 935 808	8 103 141	8 673 538	107

Økonomirapport pr 3. kvartal viser et moderat merforbruk i forhold til budsjett (107 %). På grunn av tidlig rapportering anser jeg det reelle forbruk å være i overkant av 110 %. Tiltak for budsjetttilpasning (kostnadsreduksjon) i 2013 har gitt moderat effekt. Inntektssituasjonen synes god, men skyldes i hovedsak (kompensert) moms, og at driftsavtale for avtalte IT-tjenester med Tana og Varanger museumssiida og Varanger museum IKS nå er formelt etablert – og fakturert/inntektsført f.o.m. 1.1.2013 - i 3. kvartal. Imidlertid forventes årsregnskapet å resultere i et forbruk i underkant av 110 % av budsjettet.

Prosjektene 5001, 5004, 5005, 5006, 5007 og 5008 er aktive, om moderat belastet pr 3. kvartal. 2013. Prosjektene vil imidlertid bli belastet, om enn noe utsatt.

Sykefraværet for IT-avdelingen har vært pr. h.i.år 3. kvartal 2013: 1,2 % (henholdsvis 1,2 % kortidsfravær, 0% langtidsfravær), sammenlignbart med 2,5 % pr. h.i.år 3. kvartal 2012. Det har ikke vært grunnlag for iverksetting av tiltak på bakgrunn av denne situasjonen ved IT-avdelingen.

Flyktingtjenesten

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	7 371 300	5 332 398	5 724 997	107
Driftsutgifter	5 375 200	4 018 532	3 681 788	92
Inntekter	-13 937 600	-10 411 387	-17 619 422	169
Totalt	-1 191 100	-1 060 456	-8 212 637	774

Vedtak om bosetting 2013	Derav antall til distriktsbosetting	Antall nybosatte/ fordelte fra IMDi pr 01.10.2013	Utnyttelse av plasser
35 personer	10 personer	34 personer	97%
Familiegjenforente			
3 ankommet/budsendt			
Antall personer i SVK innenfor 5- års tilskuddsperiode	Antall nasjonaliteter	Antall introdeltakere Hittil i 2013	
109 personer (pluss barn som er født etter bosetting og som ikke utløser integrerings-tilskudd)	11	50 personer (samt 4 personer i permisjon)	

Flyktingtjenestens regnskap er gjennomgått og det er beregnet økte inntekter og økte utgifter i avdelingen.

Kr 5 846 900 er merinntekter i form av x-tilskudd til funksjonshemmede flyktinger med fysisk/psykisk sykdom. Tilskuddene skal gi et utvidet og styrket tilbud til enkeltpersoner. Det er øremerkede midler fra IMDi etter særskilt søknad, med budsjettgrunnlag fra enheter og avdelinger. Noen av x-tilskuddene gjelder for 2 år og fordeles slik:

Ekstratilskudd	Inntekter	2013	2014	Utgifter
	5 846 900	Fordeles i 2013	Overføres 2014	5 846 900
		3 971 100 fordeles til avdelinger/enheter	934 700	
		941 100 retur IMDi pga flytting jfr regelverk i IMDi		

Andre tilskudd:

Skoletilskudd pr år i 5 år	2013			Fordeling til:
Avhenger av antall barn som bosettes	57 000			Kirkenes skole 11 400 Hesseng skole 22 800 Til prosjekt 22 800

Utgifter :

Forventet refusjonskrav integrerings-tilskudd fra andre kommuner pga fraflytting 2012/13	579 375			Den alminnelige foreldelsesfrist er tre år for å fremme krav om integreringstilskudd ved flyttinger til/fra kommuner.
---	---------	--	--	---

Lønnsutgiftene inkluderer lønn til ansatte samt introstønad til deltakerne. Økte lønnsutgifter fra september kommer som følge av ansettelse der kommunen er forpliktet til å utbetale lønn som er fastsatt i tidligere stilling. Økte inntekter foreslås brukt til å dekke økte lønnsutgifter, etablering av ny arbeidsplass, økt introduksjonsstønad, økte utgifter til barnehage og SFO samt til økt økonomisk hjelp i NAV som vil fremkomme i regnskap NAV.

Det er opprettet flere bofellesskap etter oppfordring fra IMDi, slik at flere enslige får mulighet til raskere bosetting. Dette gjør at utgifter til full etablering forskyves til senere tidspunkt, når annen bolig er tilgjengelig for enslige eller ved familiegjening. Det har vært et stort antall re-bosettinger internt i SVK i 2013, på grunn av utflytting fra bofellesskap og andre endrede boligbehov. Totalt gjelder det 10 personer som gir kostnader til re-etablering i siste kvartal. Det klagjøres for distriktsbosetting i løpet av november og kostnadene til bosetting, etablering og introprogram dekkes gjennom integreringstilskudd 2013 fra IMDi.

Flyktninger inngår i statens rammetilskudd til kommunene, Den vedtatte innsparingen med 950 000 i flyktningtjenesten er gjort ved å redusere ramma og er innarbeidet i driftsbudsjettet.

Sykefravær 3. kvartal 2012: 2,2 %
3. kvartal 2013: 0,5 %

Det arbeides godt med HMS i avdelingen, med fokus på forebyggende arbeid i trygge omgivelser og med samarbeid som bygger på den enkeltes erfaringer og kompetanse.

Barnehager

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	42 936 115	31 061 147	32 616 286	105
Driftsutgifter	2 777 000	2 062 698	1 840 807	89
Inntekter	-12 850 615	-9 605 236	-12 429 883	129
Totalt	32 862 500	23 518 608	22 027 209	94

Felles rapportering for følgende barnehager 3. kvartal 2013:

Knausen barnehage	3 avdelinger
Hesseng barnehage	4 avdelinger
Sandnes barnehage	3 avdelinger
Rallaren barnehage	4 avdelinger
Kirkenes barnehage	4 avdelinger
Einerveien barnehage	3 avdelinger
Prestøya barnehage	4 avdelinger
Skytterhusfjellet barnehage	6 avdelinger

Pr. 3. kvartal er følgende barnehager nedlagt:

Bjørnevatn barnehage	2 avdelinger
Lisadellhaugen barnehage	1 avdeling
Hesseng flerbrukssenter	2 avdelinger
Avdeling Trollebo ved Prestøya barnehage	1 avdeling

Smålaksen barnehage i Neiden er midlertidig stengt fra 27.07.13. Dette fordi det ikke var søkere.

16.09.13 åpnet nye Skytterhusfjellet barnehage. Barnehagen har 6 avdelinger (erstatte nedlagte avdelinger), fordelt i 3 enheter og tar imot barn i alderen 0-6 år. Barnehagen er en nyvinning på barnehagefeltet og er bygget etter en ide om å kombinere småbarnehagenes intime stemning, med nyere barnehagers fleksible muligheter. Barnehagen er moderne utstyrt, blant annet med fasiliteter som teater sal, sanserom, og klimarom. Vi skal tilby barn og voksne et leke- og læring miljø som både er trygt og spennende. Med sin beliggenhet midt i naturen, vil barnehagen være i hjertet av det gode liv; på "Fjellet", på "Vidda" og på "Fjorden" (Dette er navn på enhetene).

Økonomien for barnehagene er vurdert og det ligger ikke an til vesentlige avvik. Alle endringene i barnehagestrukturen har innvirkning både økonomisk og administrativt, og dette følges opp i økonomirapporteringene.

SYKEFRAVÆR

	Pr 3. kvartal 2012	Pr 3. kvartal 2013
Knausen barnehage	16,4 %	13,7 %
Hesseng barnehage	12,8 %	7,0 %
Sandnes barnehage	26,9 %	11,8 %
Rallaren barnehage	15,1 %	15,8 %
Kirkenes barnehage	2,2 %	4,0 %
Einerveien barnehage	18,8 %	17,5 %
Prestøya barnehage	21,1 %	0,5 %
Skytterhusfjellet barnehage	Ikke i drift	2,4 %

Av oversikten ser vi at sykefraværet har gått ned i 5 barnehager og økt i 2 barnehager. Barnehagene er med i et prosjekt med NAV arbeidslivssenter. Både ledelse og ansatte har fokus på nærværarbeid. Ansatte blir mer bevisst på å ta ansvar for eget bidrag og refleksjon over egen rolle i barnehagehverdagen. Noen barnehager trekker også frem at felles kompetanseheving for alle barnehagene gir økt forståelse for arbeidet med barn og gjør det meningsfylt og spennende å arbeide i barnehage.

Kirkenes barneskole

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	18 838 463	13 627 744	14 082 991	103
Driftsutgifter	1 796 050	1 338 009	1 038 445	78
Inntekter	-4 248 000	-3 169 406	-2 315 529	73
Totalt	16 386 513	11 796 348	12 805 907	109

Lønnsutgiftene viser et lite overforbruk. Men vi er på rett vei etter overføring av ekstra midler ved 2. kvartal. Kirkenes barneskole dekker selv lønnsutgifter ved åpen SFO for sentrumsskolen sommermåneden.

Merforbruket av lønn vil være mindre ved årsslutt.

Driftsartene har ingen avvik.

Kirkenes barneskole har mindre inntekter enn budsjettet. Dette skoleåret har skolen ingen flyktninger, skolen har lavere sykefravær og mindre svangerskapsrefusjoner. Skolen får ikke inntektene for barn fra andre skoler som er på Kirkenes barneskole avdeling SFO i sommermåneden.

Sykefravær

Virksomheten har et totalfravær pr. 3. kvartal på 4,2 %, sammenlignet med 3. kvartal 2012 som var på 7 %. Langtidssykemeldinger er gått ned. Vi jobber kontinuerlig med å få til et godt arbeidsmiljø og jobber kontinuerlig med tilrettelegging for å få arbeidstakerne tilbake til jobb.

Bjørnevatn skole

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	21 359 957	15 451 793	15 173 793	98
Driftsutgifter	1 948 336	1 455 683	1 727 390	119
Inntekter	-3 437 500	-2 567 813	-1 892 286	74
Totalt	19 870 793	14 339 663	15 008 897	105

Bjørnevatn skoles økonomi for 3.kvartal er vurdert.

Budsjetterte lønnsutgifter stemmer med regnskap for 3.kvartal. Dette kommer av at vi har en periode hatt vakant stilling som undervisningsinspektør samt at innarbeiding av kutt i budsjettet gjør seg gjeldende.

Regnskap viser et overforbruk på 40 % på driftsutgifter. Dette skyldes hovedsakelig utgifter til kontormateriell, kjøp av transporttjenester(skolesvømming), driftsavtaler på kontormaskiner og inventar og utstyr. Virksomheten har mottatt melding om feilfakturering på kontormaskiner og vil motta kredittnota(i overkant av 50 000.-) på dette i 4.kvartal. Videre er det satt i gang tiltak for å begrense bruk av kontormateriell. Driftskostnadene vil bli høyere enn budsjettet for 2013.

Skoleskyss (223):

Denne viser et underforbruk i regnskap på 19 % på utgiftssiden i forhold til budsjett. Bare 9 % av de budsjetterte inntektene er kommet inn, noe som utgjør 387 000.- på budsjett som da ikke er kommet, men som forventes å komme inn.

Det er kommet inn 77 % av budsjetterte inntekter. Dette utgjør 330 000.- i manglende inntekter. Størstedelen av dette er interne overføringer og refusjon fra staten. Dersom budsjetterte inntekter kommer inn vil virksomheten kunne overholde det totale budsjettet for 2013.

Bjørnevatn skole har per 3.kvartal et sykefravær på 8,5 %. Samme periode for 2012 var sykefravær på 12 %. Sykefravær er således redusert med 31 % sammenlignet med fjoråret. Dette skyldes i sin helhet nedgang i langtidsfravær. Fravær følges videre opp i henhold til IA-avtalen og i samarbeid med NAV.

Sandnes skole

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	10 362 342	7 496 118	6 811 953	91
Driftsutgifter	1 008 710	753 710	732 602	97
Inntekter	-1 812 900	-1 354 236	-954 998	71
Totalt	9 558 152	6 895 592	6 589 557	96

Virksomheten har ingen vesentlige avvik. Det er oppdaget en feil i budsjettet, denne skal reguleres og gjør at lønnsbudsjettet vil være mindre. Dette fører til at tallene for budsjett og regnskap stemmer bedre overens. Det er forventede inntekter på totalt 800 000 som ikke er kommet inn. Dette gjør at inntektssiden til virksomheten kommer dårlig ut i kvartalsrapporten. Virksomheten har etter avtale med rådmannen gått til innkjøp av inventar til skolen, dette skal tas av eget budsjett. Når tallene er regulert, inntekter ført og store kostnader betalt vil virksomheten ligge an til et lite overskudd.

Virksomheten har et totalfravær på 7,7% pr 30.09.13. Dette er en økning på 0,6% fra samme periode i fjor. Årsaken ligger i langtidssykemeldt fravær med bakgrunn i annet enn virksomheten. Vi jobber kontinuerlig med tilrettelegging for å få arbeidstakere tilbake i jobb, i tillegg brukes tilrettelegging som forebyggende tiltak. Korttidsfraværet er stabilt.

Hesseng flerbrukssenter

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	20 948 628	15 154 237	14 345 335	95
Driftsutgifter	1 716 990	1 282 853	1 168 423	91
Inntekter	-3 887 400	-2 903 888	-3 059 955	105
Totalt	18 778 218	13 533 202	12 453 803	92

Rapporteringen unntar avdeling barnehage da denne er nedlagt. Ikke benyttede budsjettmidler for barnehagen er overført til Skytterhusfjellet barnehage.

Mindreforbruk/nettoresultat innen 2312 inkl. 201 Førskole viser et positivt resultat på (i hele tusen) kr. 1.167.000. Når 201 Førskoles positive resultat på kr. 234.000 er trukket ut, er netto resultat for 202 grunnskole og 215 SFO på kr. 933.000.

Nettoresultatet for 202 og 215 ville ved innbetalinger og statlige refusjoner på kr. 202.000 i følge periodisert budsjett, samt inntektsføring i regnskap av tilskudd til flytninger på kr. 373.000 kunne styrkes med totalt kr. 575.000.

Reelt netto resultat vil kunne for 3. kvartal for 202 og 215 være på kr. 1.541.000.

Resultatet framkommer i hovedsak gjennom merinntekter på syke- og svangerskapsrefusjoner på kr. 728.000 og mindre lønnsforbruk på kr. 745.000.

Samlet har virksomhetene innen 202 og 215 innført store bemanningssparende tiltak hele budsjettåret 2013 og etter 01.08.13 redusert bemanningen med vel 6,5 årsverk.

Akkumulering av overskudd/positivt nettoresultat har sammenheng med at skolen/202 fikk beholde budsjetterte ressurser etter overføring av elever til Kirkenes Ungdomsskole. I utgangspunktet skulle ressursene fulgt elevene med en reduksjon i antall årsverk for lærere og assistenter på vel 4,5 årsverk. Deler av nettoresultatet kan derfor sees som en andel av kommunal tilleggsbevilgning til Kirkenes Ungdomsskole som skulle vært trukket ut at skolen ved Hesseng Flerbrukssenter.

Hovedandelen av nettoresultatet/overskuddet er streng økonomistyring og forsiktig bemanning.

Sykefraværet er betydelig redusert etter at barnehagen ble nedlagt. Da føring av sykefravær i 3. kvartal også omfattet 201 førskole/barnehagen fram til nedleggelse, eksisterer ikke sammenlignbare som er reelle.

Pasvik oppvekstområde

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	15 106 029	10 927 701	10 583 840	97
Driftsutgifter	1 613 826	1 205 756	1 276 608	106
Inntekter	-2 410 300	-1 800 494	-1 731 396	96
Totalt	14 309 555	10 332 963	10 129 052	98

Regnskapet for Pasvik oppvekstområde er i balanse med budsjett, og det ser også ut til å være i balanse ved årets slutt.

Det er ingen vesentlige avvik på lønn, drift eller inntekter.

For enheten er sykefraværet på 5,8 % mot 5,9 % for tilsvarende periode i 2012. Pasvik barnehage og Skogfoss skole og barnehage har en liten nedgang, mens Pasvik skole har en liten økning. Sistnevnte skyldes langtidssykemelding, som nå er avsluttet. Korttidsfraværet er stabilt lavt i hele enheten.

Som forebyggende tiltak kan nevnes at skolene (alle på Skogfoss, og flere på Pasvik) deltar i en skritteller-konkurranse, som for flere har bidratt til økt aktivitet. På Pasvik skole har to ansatte fått spesialavtaler med tanke på tilrettelegging av arbeidstid, etter anmodning fra lege.

I enheten har vikarbruken alltid vært lav, da vikarer er vanskelig å oppdrive. Likevel er det ingen tvil om at et eventuelt økt sykefravær vil gi økte vikarutgifter. Både i skole og barnehagen vil derimot økt sykefravær medføre økt belastning på de øvrige ansatte, som igjen vil kunne gi nye sykefravær. En ond sirkel, som vi per i dag er forskånet for.

Bugøynes og Neiden oppvekstsenter

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	6 508 877	4 708 522	4 784 303	102
Driftsutgifter	378 366	282 690	438 907	155
Inntekter	-746 000	-557 262	-921 373	165
Totalt	6 141 243	4 433 950	4 301 837	97

Neiden oppvekstsenter

Det er noe penger til overs, men kopimaskinen som er kjøpt må budsjett reguleres slik at den kommer på drift, fordi der er det overskridelser.

Ellers er det ennå personer som ikke er blitt overført til annet arbeid som lønnes fra dette budsjett.

Sykefraværet har steget fra 0% i 2012 til 27 % i 2013. Dette p.g.a langtidssykemelding i barnehagen, som nå er nedlagt. Korttidsfraværet er på 1,4 % i 2013.

Bugøynes oppvekstssenter

Budsjettet er nå i balanse, men kommer til å sprekke p.g.a kjøregodtgjørelsen. De 12 000.- som skal være til kjøring vil ikke holde til et års forbruk.

Driftsart skal være 4000x26 = 104000 Pluss kjøring. Per i dag er kjøring inne i denne sum. Dette kan ikke være riktig.

Sykefraværet har gått ned. Sammenlignet med sykefraværet i fjor er den halvert. 2012 – 16,9 % og 2013 – 8,1 %. Sykefraværet har vært av personlig art og vi har gjort de tiltak vi har greid i samråd med leger og Nav. Korttidsfraværet er på 2,4%.

Jakobsnes og Jarfjord oppvekstsenter

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	8 796 194	6 363 167	5 715 996	90
Driftsutgifter	532 252	397 679	469 196	118
Inntekter	-1 063 800	-794 659	-525 338	66
Totalt	8 264 646	5 966 187	5 659 854	95

Kirkenes ungdomsskole

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	20 298 558	14 683 977	15 255 910	104
Driftsutgifter	2 199 162	1 629 924	1 351 239	83
Inntekter	-2 251 500	-1 668 781	-1 451 344	87
Totalt	20 246 220	14 645 120	15 155 805	103

Virksomhetens økonomi pr. 3. kvartal er vurdert.

Inntektsarter viser 83 % i forhold til budsjett. Dette vil bedre seg da refusjoner fra andre (art 17700) på totalt 250.000,- og fra 2318 (art 17900) på ca 270.000,- ikke er kommet inn. Dette vil gjøre at vi får merinntekter i forhold til budsjett på 10 %

Driftsarter viser et underforbruk på totalt 19 %. Dette skyldes innsparinger og at en del utgifter vil melde seg utover høsten. Det vil spesielt være på datamaskiner. Men med den marginen vi har i dag vil driftskostnadene ved årsslutt være innenfor budsjett.

Skoleskyss art 223 har er nå i balanse %.

Lønnsarter viser et overforbruk på lønn på 4 %. Dette skyldes i hovedsak at innarbeidingen av budsjettkutt ikke blir effektivt før skoleårets slutt samt at det ikke er overført lønnsmidler som skal følge elever fra avgiverskolene. Skolen har nå kuttet ca 1000 ordinære undervisningstimer.

Behovet for spesialundervisningsressurs til elever som kommer inn i skoleåret 2013/2014 er i følge sakkyndig uttalelse på 122 lærertimer/uke og 81 assistenttimer/uke. Dette innebærer en økning på 4,1 undervisningsstillinger og 2 stillinger assistent. Med en gjennomsnittlig årslønn på 585 000,- for lærere og 300.000 for assistent utgjør dette merkostnader for skolen på 2,4 mill i lærerlønn og 600 000,- i assistentlønn. Det økte behovet dekkes delvis gjennom overføring av 70,77% assistentstilling fra Sandnes skole og en 100% lærerstilling fra Hesseng skole.

Når vi kommer til årsslutt vil vi, hvis trenden fortsetter og ingen nye ressurskrevende elever kommer til skolen, være innenfor budsjett.

Sykefravær i virksomheten er pr. 3. kvartal på 6,3 %. Pr 3. kvartal 2012 hadde vi et sykefravær på 8,4 % og vi har da redusert fraværet med 25 % i forhold til i samme periode sist år. Det er resultat av nedgang i både langtidsfravær (fra 5,4 % til 3,3%) og egenmeldt fravær, korte sykemeldinger og barns sykdom er svakt nedgående. Vi håper at det oppfølgingsarbeidet som gjøres også vil gi resultater fremover.

Sykemeldingene er ikke arbeidsrelaterte og følges opp i henhold til IA- avtale og i samarbeid med HMS- konsulent og NAV.

Resultater:

Kirkenes ungdomsskole har våren 2013 levert eksamensresultater over det nasjonale snittet. Snitt for standpunkt karakterer er ennå ikke offentliggjort. Målsetningen er at vi i eksamens karakterer og standpunkt karakterer ligger likt eller over nasjonalt snitt

Kompetansesenteret

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	4 436 332	3 209 243	3 002 718	94
Driftsutgifter	2 592 200	2 135 072	2 115 176	99
Inntekter	-7 078 000	-5 498 015	-6 442 281	117
Totalt	-49 468	-153 700	-1 324 387	862

Tallene for Kirkenes kompetansesenter er som de skal være, ingen vesentlige avvik. Vi ligger noe høyere på inntektssiden enn budsjettet, men det kommer av ny fordeling av midlene i år. Mesteparten av inntektene for norskundervisning er nå inntektsført, med noe forventet etterfakturering, samt noe inntekt på andre områder fram mot årsskiftet. Vi ligger noe lavere på utgiftssiden, men får blant annet investering i utstyr til grunnskolelærerutdanning der.

Kirkenes kompetansesenter ligger an til å nå de budsjetterte målene på inntektssiden, og til å holde budsjett på utgiftssiden.

Status i forhold til innarbeidede tiltak i enhetens budsjett 2013

De lovpålagte tilbudene er uberørt av budsjettreduksjonen, men kompetansesenteret har redusert kapasitet til å arbeide med utviklingsrettede tiltak slik personalsituasjonen er per i dag. Vi drifter de tiltakene som allerede er igangsatt, men ser at det kan bli reduksjon i framtidige tilbud når vi ikke har kapasitet til å arbeide aktivt inn mot utdanningstilbydere.

Sykefravær per 3.kvartal 2013 var 3,6% mot 2 % for samme periode i fjor. Dette fordeler seg på: 0,9 egenmeldt, 0,1 barns sykdom, 1,0 legemeldt korttidsfravær og 1,7 legemeldt langtidssykmeldinger (over 17 dager).

Det lave fraværet gjør at vi ikke har satt inn noen tiltak for å redusere fraværet. Vi fokuserer på helsefremmende tiltak i kollegiet som skal gjøre det positivt å være på jobb, og tror dette bidrar til å holde sykefraværet stabilt lavt.

Kulturskolen

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	2 727 200	1 972 856	2 424 936	123
Driftsutgifter	1 615 000	1 209 675	1 785 244	148
Inntekter	-1 200 000	-896 400	-1 467 616	164
Totalt	3 142 200	2 286 131	2 742 564	120

Lønnsutgiftene viser et overforbruk på 23 %. Skolen har ikke klart å spare kr 500 000 som skolen var pålagt.

Skolen har en lærer i 40 % omsorgspermisjon fra 01.08.13 til 31.01.13. Det er ikke satt inn vikar for læreren. Kr 175.000 skal overføres til lønn fra et av skolens prosjekter så overforbruket på lønnsbudsjettet vil bli mindre ved årsslutt.

Kjøp av tjenester er fakturert for denne måneden. Virksomheten mener å vil gå i balanse ved årets slutt.

Inntekter: Fakturering for høsthalvåret mangler.

Virksomheten har alltid hatt lav fraværsprosent. I år er den på 1,4 % sammenlignet med fjoråret da var den på 0,8 %. Grunnet til at den har økt er en langtidssykemelding som ikke er jobberelatert.

Kultur- og fritid

Allmenn kultur

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	2 013 300	1 456 421	1 670 980	115
Driftsutgifter	3 732 600	3 111 655	3 817 953	123
Inntekter	-794 000	-613 358	-1 272 674	207
Totalt	4 951 900	3 954 718	4 216 258	107

Virksomhetens økonomi er gjennomgått og vurdert. Regnskapet viser et merforbruk pr 3. kvartal på 260 000. Vi har noe merforbruk på lønn. Det skyldes blant annet at det er budsjettert med helårvirkning på reduksjoner i noen stillinger. Høyere driftsutgifter skyldes økte kostnader på leie av lokaler. Det er spesielt kino dette gjelder for, samt at vi har måttet leie lokaler for drift av ungdomsklubb i Bjørnevatn.

Vi har dobbelt så høye inntekter enn budsjettert. Dette skyldes hovedsakelig sykelønnskompensasjoner og momsrefusjoner, men også høyere inntekter (ekstern støtte) til prosjekter som for eksempel Kaos Spektakel.

Status på innarbeidede tiltak: Redusert tilbud ved Basen ble igangsatt januar d.å. Det samme gjelder redusert tilbud ved ungdomsklubben i Bjørnevatn. Klubbarbeider 20 % Bugøyenes er per 12. august tatt inn. Her var det budsjettert med helårvirkning. Prosjekt "Varangersamene" ble avsluttet 01.03.2013. Vi venter på sluttrapportering og oppgjør fra Sametinget. Kulturtiltak for funksjonshemmede, 15 av 30 % er tatt inn. (per 12. august). Her var det også budsjettert med helårvirkning. Idrettskonsulent, en reduksjon på 50 %, er fullført 01.05. 2013.

For at budsjettet skal gå i balanse ved årets slutt kreves det friske midler for å få dekket økte kostnader for leie av lokaler.

Sykefraværet per 3. kvartal er på 10,7 %. Dette er en dramatisk økning fra i fjor på samme tid da sykefraværet var på 2,9 %. Sykefraværet skyldes langtidssykemelding av en av enhetens ansatte. Det jobbes med HMS i virksomheten og spesielt med oppfølging av sykemeldte arbeidstakere.

Sør-Varanger bibliotek

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	2 478 300	1 792 802	1 811 575	101
Driftsutgifter	3 414 700	2 552 551	2 610 264	102
Inntekter	-1 353 000	-1 124 541	-1 196 185	106
Totalt	4 540 000	3 220 812	3 225 654	100

Sør-Varanger biblioteks økonomi er gjennomgått for 3. kvartal 2013. Det er ingen vesentlige avvik å melde nå.

Mht lønnsutgifter er det pga en dobbelreduksjon på en 50 % stilling i 2013, redusert lønnsmidler på kr. 185 000,- pluss pensjon på budsjettet som ikke skulle ha vært der. Den kan vanskelig dekkes innenfor rammen i 2013. Innarbeidede tiltak er realisert, dog med noe senere års virkning enn tidligere antatt.

Sykefraværet ved Sør-Varanger bibliotek er lavt. Det er pr. 3 kvartal 2013 på 2,6 % mot 2, 1 % i 2012. Dette er korttids sykefravær.

Barne- og familieenheten

Barnevern- og PP- tjenesten

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	10 938 000	7 912 549	8 928 856	113
Driftsutgifter	9 899 200	7 414 058	8 353 862	113
Inntekter	-1 517 000	-1 133 199	-2 022 266	178
Totalt	19 320 200	14 193 409	15 260 452	108

PP- tjenesten

PP- tjenestens regnskap viser et underforbruk på lønnsutgiftene etter 3.kvartal. Dette skyldes to 100 % stillinger i vakanse. Den ene fra juni 2013, den andre fra september 2013.

Når det gjelder PP- tjenestens driftsbudsjett har tjenesten et overforbruk på «kjøp av tjenester fra private». Dette er en følge av vakant logopedstilling for barn, og delvis også for voksne inneværende år.

Kommunens lovpålagte plikt gjør at PP- tjenesten har måttet kjøpe eksterne tjenester på barn og voksne med språkvansker, stemmevansker og taleflytvansker. Dette behovet vil vedvare ut inneværende budsjettår og over i deler av neste 2014.

Barneverntjenesten

Som rapportert pr 2. kvartal syner det faglige tilfanget og oppfølging av saker også den økonomiske situasjonen tjenesten står ovenfor. Man har mottatt flere bekymringsmeldinger dette året enn for 2012 og mange av disse meldingene omhandler familievoldssaker. Tjenesten har hittil i år fulgt opp voldssaker omhandlende til sammen 20 barn, en stor økning fra tidligere år. 9 av disse sakene endte med akutt plassering av barna. Det er stort fokus fra mange hold på familievoldssaker, særskilt fra politiet og barnevernet, som er sentrale aktører for avdekking og tiltak. Slike saker er i stor grad krevende for tjenesten; dommeravhør av barna foregår stort sett ved Barnehuset i Tromsø, eventuelle plasseringer i beredskapshjem foretas oftest utenom vår kommune samt at oppfølgingen videre er ressurskrevende tidsmessig og økonomisk. Dette synes tydelig i reisekostnader for ansatte, juridisk bistand, tolketjenester med mer og i kjøp av statlige tjenester fra Bufetat og fra private.

Barneverntjenesten har pr dato 34 barn under vår omsorg, mot 30 i 2012 og 19 i 2011. Noen av sakene er pr dato ikke avklart rettsmessig, men vil sannsynligvis bli det innen årsskiftet.

På tross av at man hittil i år har brukt mindre enn budsjettert på tiltak i hjemmet og at tjenesten forsøker å spare inn der det lar seg gjøre, kan det synes som at netto budsjetttramme ikke vil holde ut dette året.

Regnskapet pr 3. kvartal syner et overforbruk på vel 2.2 mill. knyttet til barnevernstiltak utenfor ordinær familie, noe som i all hovedsak tilskrives plasseringskostnader utenom hjemmet. Det er budsjettert med vel 1.2 mill. i kjøp fra staten for dette året, regnskapsført nær 1,9 mill. pr 30.09. Man har nå beregnet at totalkostnaden for kjøp av statlige plasseringstjenester vil komme på rundt 4 mill. for 2013. Tjenesten er hittil fakturert kun for 1. og 2. kvartal og antall kjøp har også økt i 3. kvartal. Barneverntjenesten vil derved kunne få et overforbruk totalt på mellom 2 og 2,5 mill. for 2013.

Tjenesten mottok også for 2013 statlig tilskudd for styrking av tjenestetilbudet, disse midlene er bundet opp til lønnskostnader for 1,5 stillinger for veiledere i tjenesten.

Når det gjelder utgifter knyttet til undervisning av fosterhjemsplasserte barn i andre kommune ligger det an til utgifter på om lag 1 mill kroner utover budsjett i 2013.

Sykefravær for barnevern- og PP- tjenesten:

Det totale sykefraværet for 3. kvartal 2012 var på 3,2 % og skyltes hovedsakelig langtidssykemeldinger. Det totale sykefraværet for 3. kvartal 2013 er på 7,2 %, hovedsaklig langtidssykemeldinger. Det egenmeldte fraværet er på kun 1,2 %, barns sykdom er på 0,3 %.

Helsestasjonen, fysioterapi- og ergoterapitjenesten

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	6 199 100	4 484 429	4 579 854	102
Driftsutgifter	3 450 900	2 579 064	2 354 497	91
Inntekter	-2 031 100	-1 149 575	-1 235 430	107
Totalt	7 618 900	5 913 918	5 698 920	96

Ergo/fysio/helsestasjons regnskap er gjennomgått det ligger ikke an til vesentlige avvik. Merforbruk på lønnsutgifter må sees i sammenheng med sykelønns- og svangerskapsrefusjoner.

Status i forhold til innarbeidede tiltak som konsekvens av budsjettvedtak 2013 er at reduksjon av tjenestetilbudet på helsestasjonen på kr 500.000,- er gjennomført og effekt hentet ut av budsjettet. Konsekvenser av redusert tjenestetilbud (holde en 50% stilling vakant) , samt sykefravær , har de tre første kvartal fått konsekvenser som meldt i budsjettvedtak ; tjenesten klarer ikke å utføre alle anbefalinger som gis i veileder for en god kvalitativt tjeneste , kutt i konsultasjoner skolehelsetjeneste / åpen dør for elevene i skolehelsetjenesten ved at helsestasjonen i perioden medio november 2012 til 01.05.13 har meldt skolene at helsesøster ikke vil være ut i skolene. Pr Mai var det bare de Kirkenes, Hesseng, Sandnes, Bjørnevattn og Kirkenes videregående skole som hadde helsesøster tilstede på skolen. Tjenesten har også høst 2013 meldt til grunn- og videregående skole at man ikke har tilstedeværende helsesøster på skolen. Videre er konsekvensene manglende satsning på generell forebyggende og helsefremmende arbeid, ingen nye individuelle koordinatoroppdrag samt redusert mulighet for å gjennomføre Kvello-satsningen.

Sykefravær 3 kvartal var på under 2 % på ergoterapi- og fysioterapitjenesten. Hvis en bare ser på helsestasjonen var sykefraværet pr 3 kvartal på 12,3 %

(18,9 % 3 kvartal 2012). Tall fra 3 kvartal viser at 10,3 % langtidsfravær mens 1,4% er korttidsfravær. Tallet begrunnes i at tjenesten har flere kronisk syke arbeidstakere, stort arbeidspress, manglende mulighet til å få tak i vikar og dermed stor slitasje på de resterende ansatte.

Tiltak som er forsøkt gjennomført for å redusere fraværet er å søke etter vikar, lyse ut ledige stillinger, sette hms på dagsorden på personalmøter samt gjennomføring av temadag «den gode arbeidsplassen» i september 2013. Økonomisk effekt av sykefraværet er at tjenesten har økte utgifter til vikar samt økte inntekter på sykelønnsrefusjoner.

Felles administrasjon helsetjenesten

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	581 500	420 657	398 581	95
Driftsutgifter	167 600	125 239	60 422	48
Inntekter	-24 000	-17 928	-39 394	220
Totalt	725 100	527 968	419 608	79

Tjenestens regnskap er gjennomgått og det ligger ikke an til vesentlige avvik.

Registrert sykefravær i 2012 – 20,4 %, fravær i 2013 15,3 %.

Psykisk helsetjeneste

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	7 664 400	5 544 427	6 254 079	113
Driftsutgifter	5 485 500	4 112 315	3 800 408	92
Inntekter	-4 360 000	-173 304	-676 997	391
Totalt	8 789 900	9 483 437	9 377 490	99

Tjenestens økonomi er gjennomgått og det ligger ikke an til vesentlige avvik. Økning av lønnsutgifter skyldes en økning i lovpålagte tjenester, som har medført midlertidig ansettelse ut over rammen for stillinger i tjenesten. Vi har også et høyt sykefravær som øker lønnsutgiftene samtidig som sykelønnsrefusjon øker. Når en tar hensyn til ikke regnskapsførte inntekter fra staten ser det pr. i dag ut til at tjenesten vil holde oss innenfor budsjettet.

Registrert sykefravær i 2012 er 12,7 %, i 2013 16 %. Korttidsfravær er på 1,5 %, sykemeldt fravær 1-16 dgr. 2,2 %, sykemeldt fravær over 16 dgr. 11,9 %.

Sosialtjenesten

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	2 803 700	2 028 197	1 815 221	89
Driftsutgifter	951 600	711 567	472 919	66
Inntekter	-857 500	-640 553	-1 053 535	164
Totalt	2 897 800	2 099 211	1 234 604	59

Sosialtjenestens regnskap er gjennomgått. Det ligger ikke an til vesentlige avvik.

Frivillig sentralen

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	407 000	294 424	302 315	103
Driftsutgifter	268 100	200 391	152 545	76
Inntekter	-360 000	-268 920	-522 950	194
Totalt	315 100	225 895	-68 090	-30

Frivillig sentralens økonomi er vurdert. Avvik på lønnsutgifter og inntekter kommer av svangerskapsrefusjoner.

Sentralen har ikke hatt noe sykefravær i 2013.

Diagnose, behandling og legevakt

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	4 626 400	3 346 738	3 186 418	95
Driftsutgifter	6 924 500	5 179 111	4 205 632	81
Inntekter	-1 308 000	-858 516	-937 439	109
Totalt	10 242 900	7 667 333	6 454 611	84

Regnskapet er gjennomgått og det ligger ikke an til vesentlig avvik. Basistilskuddet er økt med 1,85 % fra 010713. Dette utgjør en økning på kr. 66400,- pr. år. Det er ikke budsjettert med økning av basistilskudd for 2013. Pga. vakante legehjemler har virksomheten hatt økte reiseutgifter i forbindelse med legevakt, samt økte utgifter til kjøp av tjenester fra Kirkenes legesenter som beløper seg til kr. 173250,- pr. 3. kv.

Ny fastlege begynner 071013. Den andre hjemmelen er utlyst for 3. gang, der er kommunelegen i gang med intervju av aktuelle søkere.

Pr. i dag er det litt usikkert om virksomheten klarer å dekke de økte utgiftene innenfor vedtatt budsjett. Det forutsetter også at det ikke blir betydelig økning av gjestepasientoppgjør.

Registrert sykefravær i 2012 0,8 %, i 2013 0,2 %.

NAV – økonomisk sosialhjelp

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	3 354 300	2 426 501	2 154 296	89
Driftsutgifter	6 011 200	4 504 493	6 381 954	142
Inntekter	-1 441 000	-1 076 427	-1 506 956	140
Totalt	7 924 500	5 854 567	7 029 295	120

Prestøyhjemmet

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	27 111 800	19 704 197	20 468 280	104
Driftsutgifter	2 334 600	1 745 011	1 494 491	86
Inntekter	-7 660 700	-5 722 543	-4 847 313	85
Totalt	21 785 700	15 726 665	17 115 458	109

Enhetens økonomi er vurdert og det viser et merforbruk på lønnsutgifter på kr.764.083 etter 3.kvartal. Det er pr. 3.kvartal et merforbruk totalt på lønnsartene. En avdelingslederstilling står ubesatt pga store vansker med å rekruttere. Merforbruk skyldes i hovedsak tilbudet rundt ressurskrevende brukere som utløser behov for innleie av ekstra personell, og gir seg utslag på art for engasjementer. Behovet for ekstrapersonell vil for en av disse brukerne fortsette utover resten av året. Siste lønnsoppgjør er ikke beregnet inn i budsjettering for 2013. Art for ferievikarer er overskredet, men må ses i sammenheng med minimalt bruk av bemanningsbyrå. Driftsutgiftene totalt er innenfor budsjett til tross for overforbruk på enkeltarter.

Sum inntekter ligger under budsjettet hovedsakelig pga lavere sykelønnsrefusjoner hvor enheten får inn rundt 50 % av budsjettet, tilsvarende ca kr.500.000 etter 3.kvartal. Brukerbetalingen ser ut til å ligge som budsjettet.

Nettorammen for enheten vil på bakgrunn av dette ikke holde ut året, estimert merforbruk ved årets slutt er om lag 1,1 millioner.

Sykefravær for enheten var etter 3.kvartal 2013 på 7,5 %. Tilsvarende i 2012 var på 10,3 %. Korttidsfravær inkl barns sykdom ligger i 2013 på 3,1 % etter 3.kvartal. Det arbeides kontinuerlig med oppfølging av ansatte og fokus på nærvær, herunder tilrettelegging av arbeidsoppgaver, etiske refleksjonsgrupper på avdelingene og trivselstiltak.

Lavere langtidsfravær har hittil i år gitt betraktelig lavere inntekt på sykelønnsrefusjoner enn budsjettet. Enheten dekker stort sett fravær med egne ansatte og vikarer, slik at bruken av bemanningsbyrå er minimal.

Hjemmebasert omsorg

Helse og sosial administrasjon

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	7 381 500	5 339 777	5 477 921	103
Driftsutgifter	7 268 700	5 448 805	4 474 124	82
Inntekter	-3 367 000	-434 754	-996 320	229
Totalt	11 283 200	10 353 828	8 955 726	86

Det er avvik på lønns arter, men dette må sees i sammenheng med refusjon sykelønn og svangerskaps vikar.

Det kan se ut som virksomheten har mindre forbruk, men en har ikke mottatt alle utgiftene blant annet på prosjektet dag og avlastningstilbud til demente ved Nordmo gård.

Det er budsjettert for høyt på kjøp av tjenester til private slik at det kommer fram et mindre forbruk, dette må imidlertid sees i sammenheng med refusjon fra staten som også vil bli lavere slik at dette vil ikke påvirke netto rammen ved årets slutt. Det kan på nå værede tidspunkt se ut som virksomheten vil gå i balanse ved årets slutt.

Sykefraværet ved virksomheten var i 3. kvartal 7,4 %. Av dette var 1,3 % kortidsfravær og 6,1 langtidsfravær. Langtidsfraværet følges opp i henhold til IA avtalen.

Hjemmebasert omsorg

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	34 227 400	24 843 574	25 567 028	103
Driftsutgifter	16 127 600	12 073 915	17 448 051	145
Inntekter	-9 521 500	-2 401 232	-3 809 657	159
Totalt	40 833 500	34 516 258	39 205 422	114

Regnskapet viser et merforbruk på 4,6 mill kroner i forhold til periodisert budsjett. Det ligger an til at virksomheten få et merforbruk på omlag 3,3 mill kroner ved årets slutt.

I budsjettbehandlingen for 2013 vedtok kommunestyre et redusert tilbud om hjemmehjelp tilsvarende en reduksjon på 1,2 mill kroner. I tillegg ble det vedtatt et generelt kutt i hjemmebasert omsorg med kr 500 000. Alle vedtak om hjemmehjelp er vurdert på nytt for å se om det var muligheter for reduksjon av tjeneste tilbud hos enkelte. Få kan redusere sitt tilbud da deres situasjon ikke er endret og dermed gis det ikke hjemmel for endring av vedtaket jf forvaltingsloven. Det legges nå nye turnuser med redusert antall hjemmehjelpere på arbeid i Kirkenes. Dette vil føre til økt arbeidsbelastning for ansatte og strengere kriterier for tildeling av hjemmehjelp. Dette arbeidet vil være ferdig medio september slik at en vil ikke få effekter av tiltaket før etter dette. Da det er mindre tilgjengelige kortidsplasser i sykehjem har en måtte ha syke pasienter hjemme. Dette har ført til at en ikke har kunne kutte de vedtatt kr. 500 000 som tilsvarer en sykepleie stilling. Når nye Tangenlia omsorgsboliger åpner vil en legge om turnusen og innarbeide denne reduksjonen. Dette fører til merforbruk på 1,2 millioner.

Da virksomheten har vansker med å rekruttere, spesielt sykepleiere og kvalifiserte vikarer, har en merforbruk knyttet til bruk av vikarbyrå.

Hjemmebasert omsorg fikk etter 2.kvartal tilført 2,9 mill kroner for å dekke merkostnader til ressurskrevende brukere.

Virksomheten har hatt et sykefravær på 7,6 % hittil i år. 2,9 % av dette er kortidsfravær og 4,7 % er langtidsfravær. Langtidsfraværet følges opp i henhold til IA avtalen.

Bugøyenes omsorgssenter

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	4 722 600	3 433 038	3 966 479	116
Driftsutgifter	520 100	388 665	738 852	190
Inntekter	-400 000	-298 800	-586 267	196
Totalt	4 842 700	3 522 902	4 119 065	117

Regnskapet pr 3.kvartal viser et netto merforbruk på i overkant av kr 500 000 i forhold til periodisert budsjett.

Kommunestyret vedtok i budsjettbehandlingen for 2013 en reduksjon ved Bugøyenes omsorgssenter på 5 %, tilsvarende kr 125 000. Virksomheten har lagt om turnusen og redusert i stillingene til enkelt ansatte. Dette var ikke mulig å gjennomføre før 01.06, slik at en har merutgift på lønn for 1.halvår på kr. 120 000.

Det kan se ut som det er budsjettert med for lave utgifter til fastetillegg. Dette utgjør et merforbruk per 3. kvartal på kr. 75 000.

På grunn av høyt sykefravær og brukere som krever tett oppfølging har en måtte leie inn vikarbyrå i perioder. Dette har medført et overforbruk på i underkant av kr. 300 000.

Virksomheten har hatt et fravær på 12,1 % hittil i år. 1 % er kortidsfravær og 11,1 % er langtidsfravær. Langtidsfraværet følges opp i henhold til IA avtalen.

Tjenesten for funksjonshemmede

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	33 717 600	24 391 312	24 827 589	102
Driftsutgifter	9 930 100	7 440 852	8 939 228	120
Inntekter	-11 348 000	-1 094 355	-1 086 496	99
Totalt	32 299 700	30 737 809	32 680 321	106

Regnskapet viser et overforbruk på i overkant av 1,9 mill kroner pr 3.kvartal 2013. Merforbruk på lønn er knyttet mot fast lønn, faste tillegg og vikar ved sykefravær.

Overforbruk på fast lønn skyldes i all hovedsak behov for økt bemanning på Villa aktiv juni, juli og august. Dette på grunn av sommeravlastning, som kommer i tillegg til ordinær rullerende avlastning.

Ved 2.kvartalsrapportering varslet Tjenesten for funksjonshemmede om netto merutgift knyttet til kjøp av tjenester til ressurskrevende brukere på om lag 3,0 mill kroner i 2013. Enheten fikk tilført i underkant av 1,6 mill kroner til dette etter 2.kvartal.

Enheten har etter 3.kvartal fortsatt merutgifter knyttet til kjøp av tjenester fra private til de samme brukerne som ble varslet om i tidligere rapportering. Slik det ser ut i dag, kan det totalt ligge an til en netto merutgift til kjøp av tjenester til ressurskrevende brukere på om lag 1,6 mill kroner i 2013. Det er da tatt hensyn til at enheten vil få refusjoner for ressurskrevende brukere utover budsjett.

Tjenesten for funksjonshemmede forventer lavere utgifter knyttet til refusjonskrav fra andre kommuner på om lag 0,5 mill kroner. Dette vil kunne dekke deler av merutgiftene til kjøp av tjenester fra private.

Totalt ligger det an til et merforbruk på omlag 1,1 mill kroner i enheten i 2013.

Sykefravær TFF: Pr. 30.9.12: 14,2 % Pr.30.09.13: 8,7 %.

TFF jobber kontinuerlig med forebyggende tiltak for å redusere sykefraværet. Tjenesten har etablert HMS-utvalg som har månedlige møter og har stort fokus på systematisk HMS/internkontroll arbeid. Enhetsleder gjennomfører årlig intern revisjon på alle avdelinger, enheten er deltaker i prosjektet etisk kompetanseheving og gir ut intern avis 1 gang i mnd. Summen av disse tiltak bidrar til å redusere sykefraværet i enheten.

Wesselborgen sykehjem

Wesselborgen

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	32 665 200	23 753 292	26 286 164	111
Driftsutgifter	4 211 700	3 147 940	2 536 393	81
Inntekter	-9 110 000	-6 805 170	-6 409 411	94
Totalt	27 766 900	20 096 062	22 413 147	112

Wesselborgen har et merforbruk pr 3.kvartal på kr 1,8 mill.

I budsjettbehandlingen for 2013 ble det vedtatt å legge ned avdeling B med 11 beboere ved Wesselborgen sykehjem. Dette innebærer en reduksjon på 12 årsverk samt reduserte driftskostnader og brukerbetalinger. Tiltaket skulle ha halvårlig virkning i 2013. Innsparingen er innarbeidet i budsjettet, slik at det pr 3. kvartal er et betydelig overforbruk på lønnsutgifter da det er full drift i avdelingen. Det har ikke vært mulig å starte nedleggingen av plasser enda. Når de nye omsorgsboligene på Tangenlia åpner kan nedleggingen begynne. Erfaringsmessig tar det flere måneder å redusere så mange langtidsplasser, så tiltaket forventes ikke å kunne gi effekt før i 2014.

Det er brukt i underkant av 1 mill kr på innleie av vikarer fra byrå og tilsvarende mye på overtid. Dette har vært nødvendig for å sikre forsvarlig drift. Brukerbetalingene ligger noe høyere enn budsjettet.

Det forventes at virksomheten vil ha et overforbruk ved årets slutt på kr 2,5 mill.

Sykefraværet er på 11,1 % hittil i år, av dette er 8 % langtidsfravær. På samme tidspunkt i fjor var sykefraværet på 10,5 % hvorav 7,2 % var langtidsfravær. Virksomheten har HMSplan hvor fokusområdene er godt arbeidsmiljø, trivsel og fellesskap, og hvor IA-arbeid og oppfølging av sykefravær er et viktig område.

Kjøkken pleie og omsorgstjenestene

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	4 023 300	2 919 659	3 113 352	107
Driftsutgifter	3 431 700	2 564 740	2 332 136	91
Inntekter	-1 960 000	-1 464 120	-1 512 506	103
Totalt	5 495 000	4 020 279	3 932 982	98

Virksomhetens økonomi er vurdert og det ligger ikke an til vesentlige avvik.

Sykefraværet er på 6,9 % hittil i år, av dette er 4,4 % langtidsfravær. På samme tidspunkt i fjor var sykefraværet på 4 % hvorav 2,7 % var langtidsfravær. Virksomheten har HMS-plan hvor fokusområdene er godt arbeidsmiljø, trivsel og fellesskap, og hvor IA-arbeid og oppfølging av sykefravær er et viktig område.

Dagsenter for demente

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	1 420 400	1 027 517	1 071 779	104
Driftsutgifter	406 100	303 417	237 565	78
Inntekter	-65 000	-48 555	-48 510	100
Totalt	1 761 500	1 282 379	1 260 834	98

Det anslås at dagsenteret vil få et overforbruk på kjøp av transporttjenester på i underkant av kr 100 000 i 2013. Dette på grunn av bruker som bor for langt unna til at dagsenterets bil kan brukes til transport. Det forventes at virksomheten allikevel vil gå i balanse ved årets slutt.

Sykefraværet er på 11,1 % hittil i år, av dette er 2,6 % langtidsfravær. På samme tidspunkt i fjor var sykefraværet på 6,8 %, hvorav 4,5 % var langtidsfravær. Virksomheten har HMS-plan hvor fokusområdene er godt arbeidsmiljø, trivsel og fellesskap, og hvor IA-arbeid og oppfølging av sykefravær er et viktig område.

Tekniske tjenester

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	1 746 500	1 263 418	1 139 639	90
Driftsutgifter	867 600	648 901	553 836	85
Inntekter	-1 894 000	-1 414 818	-43 080	3
Totalt	720 100	497 501	1 650 395	332

Tekniske administrasjon. En prosjektleder er overført til Vann- og avløpsavdelingen fra 1. juni. Budsjetterte inntekter er prosjektinntekter fra prosjektledelse av kommunale byggeprosjekter. Vi oppnår ikke inntektsanslaget pga lavere aktivitet samt at drift ikke kan dekkes over investering (lånepptak). Netto konsekvens kr. 500.000.

Vann, avløp og renovasjon

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	3 980 900	2 879 783	3 089 367	107
Driftsutgifter	25 079 500	18 780 737	12 291 306	65
Inntekter	-37 820 000	-28 251 540	-32 469 820	115
Totalt	-8 759 600	-6 591 020	-17 089 147	259

Inntektene fra vann, avløp og renovasjon er pr. 3. kvartal (3. termin) god del høyere enn budsjettet. Det gjelder spesielt avløpsgebyrene. Gebyrinntekten fra avløp blir i 2013 i hht beregnet og vedtatt gebyrgrunnlag på ca. 14,2 mill kr, mens det kun er budsjettet med avløpsgebyrer på 10,8 mill kr (det samme som i 2012). Det samme gjelder delvis for vann og renovasjon, men i mye mindre grad. Store vedlikeholdsarbeider med ledningsnett i høst vil bli belastet driftsutgiftene. Dette vil bli korrigert med justering av budsjettet innenfor området.

Ved årets slutt avstemmes inntekter og utgifter innenfor selvkostområdet.

Veier parker og idrettsanlegg

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	2 900 219	2 035 263	2 425 942	119
Driftsutgifter	9 776 101	7 164 396	6 619 447	92
Inntekter	-3 289 000	-2 456 883	-1 583 697	64
Totalt	9 387 320	6 742 776	7 461 692	111

Vi regner med at vi samlet kommer ut i budsjett innenfor området.

Forvaltning, drift og vedlikehold

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	20 534 970	14 854 997	15 468 009	104
Driftsutgifter	23 875 500	17 849 660	13 858 350	78
Inntekter	-8 844 300	-6 606 692	-4 861 123	74
Totalt	35 566 170	26 097 966	24 465 236	94

Omfatter bygningsdrifta inkl. renhold. Samlet vil området komme ut i budsjett.

Brann og feievesen

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	10 073 200	7 286 953	7 466 729	102
Driftsutgifter	2 002 500	1 497 377	954 575	64
Inntekter	-3 181 300	-2 376 431	-2 162 501	91
Totalt	8 894 400	6 407 899	6 258 804	98

Enhetens økonomi er vurdert og samlet ligger det ikke an til vesentlig avvik.

Tekniske tjenester har i alt 106 ansatte i hel- og deltidsstillinger. Samlet har enheten et sykefravær på 9,4% pr. 3. kvartal. I samme periode i 2012 på 6,5%. Sykefraværet har en fordeling med 6,3% for fravær over 46 dager (langtidsfravær), mens 1,1% er for fravær 17-45 dager, 2% fravær under 17 dager. Langtidsfraværet utgjør 2/3 av sykefraværet. Enheten følger opp sykemeldte i hht retningslinjer for oppfølging.

Sør-Varanger havn

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Lønnsutgifter	3 562 000	2 576 751	2 086 885	81
Driftsutgifter	11 888 066	8 881 600	4 604 934	52
Inntekter	-15 891 702	-11 871 101	-11 581 883	98
Totalt	-441 636	-412 750	-4 890 064	1 185

Kirkenes havnevesens økonomiske situasjon er vurdert per 30. sept 2013. Havnevesenets inntekter er avhengig av etterspørsel etter våre produkter og tjenester, dvs antall anløp, kaiutleie, arealutleie, godsmengde som passerer våre kaier, fortøyningstjenester, salg av vann, elektrisk kraft m.m. Det er imidlertid knyttet variable utgifter til tjenesteproduksjonen, som i tillegg til lønnsutgifter består av kjøp av elektrisk kraft, vann, bunkers, vedlikehold av anlegg og utstyr, etc. Netto driftsresultat er omkring kr. 1.200.000,- bedre enn antatt for perioden. Havnekassen er selvkostnadsområde.

Totalt hadde Kirkenes havn per 30. sept. 2013 809 anløp med en samlet tonnasje på 5 270 701 BRT, registrert varemengde 1 661 374 tonn, Tallene for 2012 var henholdsvis 778, 5 009 298, 1 929 894. Inntektene ligger på samme nivå som for 2012 som er noe over budsjett. Trolig vil havnevesenet nå opprinnelig budsjetterte inntekter. Men årsresultatet er usikker da det avhenger av aktiviteten hos våre kunder. Forventede aktiviteter hos våre kunder er ikke iverksatt, noe som kan medføre reduserte inntekter.

Sum lønnsutgifter er innenfor budsjett. Det nevnes at lønnsutgifter til faste stillinger er under budsjett som følge av vakanser, mens utgifter til engasjerte og overtid er over budsjett. Dette må ses i sammenheng med stor aktivitet på isbryteren Kraft Johanssen i vinter hvor mannskap på engasjeres, og engasjert ferievikar. Alminnelige driftsutgifter er for øvrig innenfor budsjett.

Havnevesenet har betydelige økonomiske forpliktelser som er viktige å nevne: 5. årsklassifisering av Kraft Johanssen har medført betydelige merutgifter til vedlikehold og utbedring. Særlig arbeid med skrog, ror og propell har vært omfattende som følge av store og langvarige korrosjonsskader og slitasje. I denne sammenheng har havnevesenet en økonomisk forpliktelse på ca kr. 2.800.000,- over budsjett. Administrasjonen forventer ca kr. 1.200.000,- i forsikringsoppgjør i tilknytning til dette. Men da verken verkstedsarbeider eller forsikringsoppgjør er avklart, er det fortsatt usikkerhet omkring endelig netto utgift. Utgiftene foreslås dekket ved bruk av tidligere regnskapsmessige overskudd fra farledsforvaltning. Havnevesenet har gjennomført 5 års kontroll av kaianlegg. Rapporten fra sakkyndig firma beskriver at til dels betydelige vedlikeholdstiltak er nødvendig. Dette som følge av langvarige korrosjons og erosjonsskader på betong. Utbedringsarbeid vil bli omfattende, og administrasjonen vil utarbeide spesifikk vedlikeholdsplan for oppfølging. Forsiktig utgiftsanslag av kontrollerende selskap er kr. 2.200.000,-. Dette vil inngå i neste års budsjett

og vil bli foreslått dekket ved bruk av tidligere års regnskapsmessige overskudd.

Sykefraværet hittil i år er 10 %, av dette utgjør korttidsfravær 0,8 %. Tallene for 2012 var henholdsvis 11,4% og 1,9 %. Tiltak for å redusere fraværet er ikke spesifikt iverksatt. Det er til nå ikke tatt inn sykevikar, arbeidsoppgaver er omfordelt internt og til kommunens post/arkivtjeneste. Økonomisk effekt av sykefraværet er kr. 143.356,- per 3. kvartal i refusjon sykepengesom ikke er budsjettert.

Finans

	Årsbudsjett 2013	Budsjett pr. 3. kvartal	Regnskap 30.9.2013	Avvik
Driftsutgifter	132 271 157	99 087 498	55 392 296	56
Inntekter	-641 360 384	-477 056 019	-441 038 085	92
Totalt	-509 089 227	-377 968 521	-385 645 789	102

	SVK budsjett 2013	Regnskapsført pr sept. 2013	Akk.budsjett sept.
Skatt og rammetilskudd			
Skatt på inntekt og formue	237 376 000	150 805 424	177 319 872
Inntektsutjevning	3 064 000	2 605 944	2 288 808
Sum skatt og inntektsutjevning	240 440 000	153 411 368	179 608 680
Ordinært rammetilskudd	296 520 000	237 455 000	221 500 404
Sum Frie inntekter	536 960 000	390 866 368	401 090 094

Som oversikten viser ligger de frie inntektene skatt og rammetilskudd noe lavere enn periodisert budsjett. Dette skyldes at det i periodiseringen er lagt til grunn lik inntekt i alle måneder.

Skatteinngangen er noe lavere enn budsjettert med lavere vekst enn på samme tid i 2012. Det er budsjettert med en årlig vekst på 7,1 %. Imidlertid har kommunen fått kompensert for den lave veksten i form av inntektsutjevningmidler.

En fremskriving av de frie inntektene for 2013 viser at kommunen vil få om lag 1 mill kroner mindre enn budsjettert. Dette kan endre seg avhengig av skatteinngangen for de siste månedene både for kommunen og for landet for øvrig.

Pensjon

I henhold til aktuarberegning fra pensjonsselskapene ble det budsjettert med en kostnad på i underkant av 54,9 mill kroner til pensjon. I budsjetteringen ble det lagt til grunn en korrigerende for premieavvik på til sammen 11 mill kroner. Premieavvik behandles regnskapsmessig slik at det inntektsføres i det året det oppstår og kostnadsføres deretter over 10 år.

Da beregningen ble foretatt var det lagt til grunn en lønnsvekst på 3,6% noe som gir en prognostisert innbetaling av pensjoner på 58 mill kroner. Dette gir en relativt høy inntektsføring av premieavvik. Ved ny beregning av pensjonsinnbetalinger er lønnsveksten korrigert til 2,4%. Dette gir en lavere innbetaling til pensjonsselskapene og dermed også en lavere korrigerende for premieavvik.

I tillegg har personalavdelingen gjort en grundig gjennomgang av medlemsmassen i pensjonsordningene, og det er gjort store korrigeringer som også får innvirkning på kostnadsførte pensjoner.

Korrigering for premieavviket, sammen med endringer i medlemsmassen, kan totalt gi en mulig merkostnad for kommunen på 4,4 mill kroner.

Avdrag og renter langsiktige lån

Budsjettert rentekostnad på langsiktige lån ble etter behandling av 2. kvartalsrapport nedjustert med kr 6,9 mill., og er nå i samsvar med forventet rentekostnad ved årets slutt.

Låneopptaket for 2013 er halvert som følge av omdisponering av ledige lånemidler og avsatte midler på fond fra salg av boliger og tomteområder i henhold til kommunestyrets vedtak. Låneopptaket er utsatt så langt som mulig, og vil bli gjennomført i 4. kvartal. Dette medfører en besparelse på avdrag i forhold til opprinnelig budsjett på kr 1,2 mill.

Renteinntekter

Renteinntekter fra formidlingslån forventes ved utgangen av 2013 å bli 0,2 mill kroner lavere enn budsjettert.

Ordinære renteinntekter på bankbeholdning ble oppjustert ved behandling av 2. kvartalsrapport til 3,0 mill kroner. Utover dette ligger det an til en ytterligere økning på 0,8 mill kroner i renteinntekter ved årets slutt, noe som netto gir en merinntekt på renteinntekter totalt ved årets slutt forventes å være 0,6 mill kroner.

Momskompensasjon

Momskompensasjon fra drift forventes å være i henhold til budsjett ved årets slutt.

Momskompensasjon fra investering, til inntektsføring i drift, forventes å være i henhold til budsjett ved utgangen av 2013.

Kommunal medfinansiering spesialisthelsetjenesten

Årsavregning 2012

For regnskapsåret 2012 er det varslet at endelig årsavregning vil finne sted i november 2013.

	Regnskap 2012
Innbetalt a-kontobeløp	12 266 331
Interimsført (beregning fra helsedir pr 15.1.13)	583 000
Sum regnskap 2012	12 849 331

Nytt kostnadsestimat fra helsedirektoratet datert 30.5.2013 viser at kommunens utgift ligger an til å bli om lag kr 196 000 lavere enn regnskapsført for 2012. Eventuelt for mye utgiftsført i 2012 vil kunne redusere kostnaden i 2013.

2013 – status pr september 2013

Sør-Varanger kommune har budsjettert med 13,8 mill kroner til medfinansiering spesialisthelsetjenesten i 2013. Dette er om lag 1,0 mill kroner mer enn helsedirektoratet forventer etter faktisk aktivitet pr 1.tertial 2013.

Etter 1.tertial 2013 var kommunens utgifter 4,2 % høyere enn hva helsedirektoratet hadde beregnet for perioden. Ny beregning fra Hsdir etter 1.tertial viser en forventet utgift for kommunen på 12 821 000 for 2013.

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Nina Bordi Øvergaard Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 09.10.2013
Arkivkode: K2-C50	Arkivsaksnr.: 13/2350
Saksordfører: Agnar Jensen	

SAKSGANG		
Behandling:	Møtedato:	Saksnr.:
Kommunestyret		
Formannskapet	06.11.2013	068/13

VARANGER MUSEUM 2014

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	08.10.2013	S-V søknad lønn pris.pdf
2	09.10.2013	S-V søknad Labahå korrigert.pdf

Dokumenter i saken:

<u>Dok.dato</u>	<u>Type</u>	<u>Avsender/mottaker</u>	<u>Tittel</u>
08.10.2013	I	Varanger Museum IKS	VARANGER MUSEUM IKS

Kort sammendrag:

Varanger museum IKS søker om økt driftstilskudd for 2014 samt ekstratilskudd til strakstiltak ved Labahå gården i Neiden.

Sør-Varanger, Vadsø og Vardø kommune er eier av Varanger museum IKS og yter årlig tilskudd til selskapet.

Tilskuddet til selskapet er hjemlet i selskapsavtalen fra 2009. I selskapsavtalen er det hjemlet er tilskudd tilsvarende kr. 1 608 000,-. Tilskuddet har vært prisjustert i perioden 2010 – 2012. For budsjettår 2013 vedtok kommunestyret å redusere overføringen til Varanger museum IKS slik at total overføring for 2013 ble kr. 1 586 150,- for 2013.

Varanger museum IKS har i brev gitt kommunestyret melding om konsekvensene av redusert tilskudd blant annet ved reduserte åpningstider ved museene, både Grenselandmuseet samt distriktsmuseene.

Faktiske opplysninger:

Varanger museum IKS søker om økt tilskudd for budsjettår 2014. Rådmannen mener det er riktig at søknaden fremmes som egen sak for kommunestyret.

Varanger museums IKS søker med dette om

1. at tilskuddet for 2014 tilsvare summen i selskapsavtalen av 2009 + avtalen med teknisk etat samme år om overføring av midler til renholder + renholdsmidler
2. at vi får en årlig lønns- og prisjustering av tilskuddet fra Sør-Varanger kommune til Sør-Varanger museum.

Selskapet søker om økt tilskudd tilsvarende tilskuddet i selskapsavtale samt lønn og prisvekst i perioden 2009-2014. Etter en beregning vil dette utgjøre kr.1 808 000,- for 2014. Som nevnt innvilget kommunestyret et tilskudd for 2013 pålydende kr. 1 586 150,-. En økning slik selskapet ber om vil utgjøre kr. 221 850,- fra 2013 til 2014.

I konsekvensjustert budsjett har rådmannen lagt til grunn selskapsavtalens ordlyd og budsjettet med kr. 1 608 000,- i tilskudd for 2014.

Søknad om midler til strakstiltak Labahå gården i Neiden:

Labahå gården er en gammel finsk/kvensk går fra midten av 1800-tallet og befinner seg i Neiden. Huset og tomten eier av Sør-Varanger kommune. Det har vært behandlet en sak angående avhending av Labahå gården både i styret i Varanger museum IKS og i generalforsamlingen. Meningene hvorvidt gården bør selges er delte.

Styret støttet avhending , sak 23/13:

Styret i Varanger museum anbefaler Sør-Varanger kommune å avhende Labahågården, men vil samtidig uttrykke et stekt ønske om at gården blir tatt vare på.

Museet bistår private eiere med søknader om midler til restaurering.

Men representantskapet gikk i møte 18.06 2013 Sak 09/13 imot avhending.

Vedtak i representantskapet:

Representantskapet ønsker at Varanger museum skal sikre bygget snarest, og i løpet av 2013. Museet lager et notat, der de utreder kostnader for ivaretagelse, drift og formidling av bygget. Muligheter for fredning utredes også samt muligheter for bygget ved offentlig versus privat eie. Det tas initiativ til samarbeid med private aktører m.h.t. formidling.

Det vil bli igangsatt en utredning med bakgrunn i representantskapet vedtak. Allikevel ser en at det må iverksettes strakstiltak for å redde deler av bygget, jfr vedlegg. Det er utarbeidet et kostnadsoverslag på vel kr. 120 000,- og museet ber om tilskudd fra Sør-Varanger kommune pålydende kr. 50 000,-.

Rådmannen ser utfordringene museet har med ivaretagelsen av de museale byggene i kommunen og ser at tiltaket er nødvendig for ikke å forringe bygget ytterligere. Rådmannen forslår at kommunestyret vedtar å innvilge søknaden pålydende kr.50 000,- og at dette finansieres ved bruk av disposisjonsfondet.

Det er pr 9 oktober 2013 kr. 440 000,- i tilgjengelige midler på disposisjonsfondet.

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Alternative løsninger:

Kommunestyret vedtar et driftstilskudd for 2014 til Varanger museum IKS pålydende kr. 1 808 000,-.

Kommunestyret avslår søknad om tilskudd til strakstiltak til Labahå gården i Neiden.

Forslag til innstilling:

Kommunestyret vedtar et driftstilskudd for 2014 til Varanger museum IKS pålydende kr. 1 608 000,-.

Kommunestyret innvilger kr. 50 000,- i tilskudd til strakstiltak til Labahå gården i Neiden. Tilskuddet finansieres ved bruk av fond.

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

Sør-Varanger kommune
9900 Kirkenes

Jnr. 164/2013

Ark nr 614/223

dato 05.10.2013

LØNNS- OG PRISSTIGNING – KOMPENSASJON FRA KOMMUNEN

Viser til brev av 06.09.2012 der vi søkte om lønns- og prisjustering og 10.12.2012, der vi ba om at tilskuddet ikke måtte gå under avtalen av 2009.

Saken har igjen vært oppe i styremøte 23.09.2013, og vi siterer fra saksframlegget:

Kommunene i IKS'et har ikke vedtatt indeksregulering av sine tilskudd. Slik regulering ble forsøkt satt inn i selskapsavtalen, men ble strøket. Dette betyr at tilskuddet ikke er økt siden 2006 fra Vadsø og Vardø. Sør-Varanger kommune økte tilskuddet noe hvert år fra 2009 til 2012, men i år (2013) ble tilskuddet redusert til langt under beløpet i avtalen. Fylkeskommunen har økt tilskuddet bare én gang på åtte år. Dette betyr i realiteten en ganske stor nedgang, som nå er merkbar. Det blir vanskelig å sette opp budsjett. Museet må holde et visst lønnsnivå, og det er ikke spesielt høyt. Lønningene stiger hvert år. Pensjonene har også steget, og skal stige mer. Vi må redusere aktiviteten, om vi ikke får en økning. Staten justerer tilskuddet opp hvert år, enkelte år mer, men da til spesielle omsøkte formål. I praksis blir ikke lønns- og prisstigningen dekket med den statlige økningen. Staten har i utgangspunktet lagt opp til at de ikke skal stå for mer enn 60% av tilskuddet. Nå står de for godt over 70 %.

Dette problemet er blitt påpekt i brev til FFK og kommunene hvert år. FFK er den klart dårligste tilskuddsyter av alle fylkeskommuner i landet. Finnmarkskommunene har vært bra betalere. Men alle kommunene i Finnmark, unntatt våre kommuner i Varanger museum, har, så vidt vi vet, en indeksregulering av tilskuddet. De museer vi er i kontakt med over hele landet får indeksregulert sine tilskudd fra sine kommuner og fylkeskommuner.

Vedtak i sak 31/13:

Styret i Varanger museum støtter museets krav om indeksregulering av tilskudd.

Varanger museums IKS søker med dette om

1. at tilskuddet for 2014 tilsvarer summen i selskapsavtalen av 2009 + avtalen med teknisk etat samme år om overføring av midler til renholder + renholdsmidler
2. at vi får en årlig lønns- og prisjustering av tilskuddet fra Sør-Varanger kommune til Sør-Varanger museum.

Med hilsen

Sign.
Wenche Pedersen
styreleder

sign.
Sigrid Skarstein
direktør

Sør-Varanger kommune
9900 Kirkenes

Jnr. 165/2013

Ark nr C 56/223

dato 05.10.2013

SØKNAD OM EKSTRA MIDLER TIL STRAKSTILTAK VED LABAHÅGÅRDEN, NEIDEN

Bakgrunn

Labahågården er en gammel finsk/kvensk gård fra midten av 1800-tallet. På 1950-tallet ble det bygget et nytt bolighus på gården, og på 1990-tallet ble det gamle huset solgt til Sør-Varanger museum, og et stykke av tomten ble skilt ut som museumstomt. For øvrig er det flyttet en mindre butikkbygning og en badstu til museumstomten, og det er bygget en utedo. Disse byggene og tomten de står på er skilt ut som eget bruksnummer på gårdsnummeret. Det gamle bolighuset er ikke fredet, men er klart verneverdig og står i SEFRAK-arkivet. Museet har gjort en del vedlikehold på bygget og har tidligere år hatt det åpent for formidling. Det er et viktig bygg for museet, for kommunen og for Finnmark, fordi det viser en særegen byggeskikk, og fordi det er en finsk/kvensk gård.

Museet tok likevel i vår opp spørsmålet om avhending av gården. Grunnen var at vi følte ikke at vi klarte å ta skikkelig vare på den. Vi har opplevd dette som en tung og vanskelig sak, men den måtte tas fram. Det viktigste for museet er at gården ivaretas på best mulig måte. Dette er ikke en unik situasjon i Norge, det er en svært vanlig problemstilling og løsning.

Tre faktorer gjør formidling/vedlikehold vanskelig:

1. Økonomi og personale.
2. Beliggenhet
3. Bygget ligger vegg i vegg med huset til eieren av gårdsnummeret

Avhendingssaken ble tatt opp både i styret og i representantskapet.

Styret støttet avhending , sak 23/13:

Styret i Varanger museum anbefaler Sør-Varanger kommune å avhende Labahågården, men vil samtidig uttrykke et stekt ønske om at gården blir tatt vare på.

Museet bistår private eiere med søknader om midler til restaurering.

Men representantskapet gikk i møte 18.06 2013 Sak 09/13 imot avhending.

Vedtak i representantskapet:

Representantskapet ønsker at Varanger museum skal sikre bygget snarest, og i løpet av 2013. Museet lager et notat, der de utreder kostnader for ivaretagelse, drift og formidling av bygget. Muligheter for fredning utredes også samt muligheter for bygget ved offentlig versus privat eie. Det tas initiativ til samarbeid med private aktører m.h.t. formidling.

Slik utredning vil bli gjort, men vi har en akuttsituasjon, som må løses nå.

Strakstiltak – redning av hovedhuset

Hovedhuset er i dag i dårlig forfatning. Veggene siger sakte men sikkert fra hverandre, og det er en åpning mellom gulv og vegg på inngangssiden som stadig øker. Det er nå kommet så langt at noe må gjøres i høst. På kort sikt er det behov for å bardunere veggene for å stanse sigingen, men det må også gjøres et omfattende arbeide for å gi huset et stabilt fundament.

Det er bestemt at dette redningsarbeidet skal gjøres som et felles samarbeidsprosjekt mellom de tre håndverkerne i IKS'et. Museet har gode håndverkere, og vi ønsker å videreutvikle den interne kompetansen gjennom samarbeidsprosjekter og kurs, også med andre museer i Finnmark. Vi slipper da ekstra lønnsutgifter.

Men huset må tømmes før arbeidet begynner. Det leies inn hjelp til tømning av huset, og det leies container til plassering av gjenstander mens arbeidet pågår, slik at vi slipper å frakte dem bort.

Varanger museum fikk bevilget noe ekstra midler til vedlikehold fra KUD fra 2013, som kompensasjon for at vi ikke får søke til Riksantikvaren, men dette må deles på alle de kommunale bygg i IKS'et, som alle har behov for nødvendig vedlikehold. Vi ber derfor eier, Sør-Varanger kommune, om noe hjelp i denne situasjonen.

Vi vil komme tilbake med oversikt over vedlikeholds- og driftskostnader over tid, og muligheter for finansiering i forbindelse med ovennevnte utredning.

Utgifter høsten 2013:

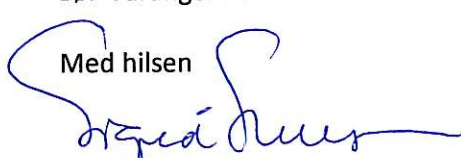
Hjelp til tømning av bygget	10.000
Container	10.000
Materiale	30.000
Kost og losji 3 mann i 5 dager	26.000
Kjøring	4.000
Lønn 3 mann en uke	30.000
<u>Diverse</u>	<u>10.000</u>
Sum	120.000

Finansiering 2013

Sør-Varanger kommune	50.000
<u>Varanger museum</u>	<u>70.000</u>
Sum	120.000

Vi vil understreke at dette er et minimumsbudsjett, og vi søker herved om kr 50.000 i støtte fra Sør-Varanger kommune til denne redningsaksjonen.

Med hilsen

Sigrid Skarstein
direktør

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Audun Andersen Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 22.10.2013
Arkivkode: K2-D10, K1-	Arkivsaksnr.: 13/2464
Saksordfører: Aksel Emanuelsen	

SAKSGANG		
Behandling:	Møtedato:	Saksnr.:
Formannskapet	06.11.2013	069/13
Kommunestyret	20.11.2013	

STATUSRAPPORT - PARK & ANLEGG 2013 BARENTSHALLENE KF

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	28.10.2013	Barentshallene

Dokumenter i saken:

Kort sammendrag:

Se vedlegg.

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere

ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Innstilling:

Styret i Barentshallene Sør-Varanger KF sak 10/13:

- Skulle Barentshallene KF overta det fulle og hele ansvaret for alle lysløyper i kommunen må det tilføres ressurser som setter oss i stand til å forvalte dette etter forskriftene. Alternativet er at foreninger i distriktene overtar ansvaret for anleggene og kommunen kun dekker tilskudd til for eksempel strømutfgifter. Slik praktiseres det i dag, men anleggseier som i dag er Sør-Varanger kommune vil stå ansvarlig om foreningene ikke ivaretar sin rolle.
- Skal foretaket ha ansvaret for den sentrale lysløypen mellom Kirkenes og Bjørnevatn må en funksjonell løypemaskin på plass. Det ideelle er å ha en ren løypemaskin og vurdere behovet for en tråkkemaskin til alpinanlegget. Det bemerkes her at alpinbakken ikke er et kommunalt anlegg, men man må kunne anta at Sandnes IL ikke har ressurser til anskaffelse av en slik maskin uten tilskudd. Kulturdepartementet

har derimot åpnet for spillemiddeltilskudd til slike maskiner gjennom klubbene, noe kommunen ikke har anledning til i dette tilfellet.

- Foretaket må settes i stand til å gjennomføre sitt ansvar i forhold til både lysløyper, parker og scooterløyper. Det er i dag en del mangler på maskin- og utstyrssiden som må på plass for å kunne ivareta ansvarsområdet. Det finnes ingen transportmidler for å ta seg ut i områder uten bilvei. Det er lite utstyr tilgjengelig for å sette ut permanente stikkinger. Anskaffelse av satellitt-telefon må på plass for å ivareta sikkerheten utenfor ordinær telefondekning.

Alternative løsninger:

- Alternativ 1 vedtak: Barentshallene Sør-Varanger KF ivaretar det fulle og hele ansvaret for alle lysløypeanlegg i kommunen. Selve løypekjøringen holdes utenfor, men stolper, armaturer og strømskap forvaltes av foretaket. Barentshallene KF vil få tilført over en treårsperiode kr. 600.000,- pr år for en rehabilitering alle kommunens lysløypetraseer.
- Alternativ 2 vedtak: Ny løypemaskin vil ikke bli finansiert nå og sporsetting i hovedtrase mellom Kirkenes og Bjørnevatn vil tilta sent på sesongen og ha varierende grad av kvalitet med enkel sporsetter med scooter. Andre maskiner- og utstyr vil ikke bli prioritert og anleggene vil måtte bestå som i dag.
- Alternativ 3 vedtak: Ingen ny stilling tilføres Barentshallene KF og vedlikeholdet av både lysløype Kirkenes-Bjørnevatn og alle scooterløyper må nedprioriteres.
- Alternativ 4 vedtak: Vurdering av hoppbakkene på Sandnes utsettes på ubestemt tid

Forslag til innstilling:

1. Barentshallene Sør-Varanger KF ivaretar kun hovedtrase for lysløype mellom Kirkenes og Bjørnevatn. Lysløyper i distriktene blir som praktisert i dag ivaretatt av lokale lag og foreninger med tilskudd til strøm fra Sør-Varanger kommune. Foreningene vil da selv være anleggseiere.
2. Barentshallene KF bevilges en ramme på kr. 1,8 millioner til ny løypemaskin og andre maskiner og utstyr som ivaretar park og anlegg i kommunen
3. Barentshallene KF tilføres en 100 % stilling over en toårsperiode som i all hovedsak skal vedlikeholde hovedtrase lysløype med tynning av skog. I tillegg skal det merkes, skiltes og tynnes langs alle kommunens scooterløyper. Kostnad på 370.000,- pr år.

4. Barentshallene KF gis fullmakt igangsetting av prosjekt for rivning av de to kommunale hoppbakker ved Sandnes. I første omgang ber kommunestyret om et overslag på kostnader ved riving og sanering av anlegget.

Nina Danielsen
Styreleder
Barentshallene Sør-Varanger KF

Audun Andersen
Daglig leder
Barentshallene Sør-Varanger

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

1.0 Bakgrunn og mandat.

K-styret vedtok under budsjettbehandling 2013 følgende:

Verbalforslag:

1. *Overføring av Park og anlegg til Barentshallene KF.*

a. *Stillingen, utstyr og ansvaret for denne virksomheten overføres Barentshallene KF.*

b. *Barentshallene KF får overført kr. 300.000,- for utførelse av oppgaver innenfor park og anlegg.*

1.1 Gjennomgang og befaringer av anlegg og utstyr

Etter vedtak i kommunestyret gikk Barentshallene KF i gang med en totalgjennomgang av anlegg og utstyr skissert fra virksomhetsleder ved Teknisk drift på kommunen. Alle skuterløyper ble kjørt opp og befart. Vi har vært ute ved alle skiløyper og konsentrert oss om i hovedsak strømskap og målnummer. Vi har under hele sommeren 2013 vedlikeholdt alt av parkanlegg og blomster rundt om i kommunen. Etter hvert har vi nå fått en god innsikt i innhold, omfang og status ved alt av anlegg og utstyr underlagt denne virksomheten. Videre i denne rapporten vil vi sette spørsmålstegn ved en del områder som vi mener utpeker seg til videre avklaringer hos våre eiere.

1.2 Kritiske områder og vedlikeholdsutfordringer

Det er liten tvil om at det generelt er et stort etterslep av vedlikehold ved de fleste anlegg underlagt avdelingen. Noe er allerede kjent ved tidligere investeringsplaner som hovedlysløypen i kommunen og noe har kommet i senere tid. Vi kommenterer forløpende områder og har dokumentert disse ytterligere i rapporten:

Faktiske opplysninger:

- Lysløyper

90 % av alle lysløyper i Sør-Varanger kommune har større eller mindre avvik i forhold til forskriftene. Noen av disse er direkte lovbrudd i form av skap som ikke er sikret korrekt, stolper som er på tur å falle ned og armaturer som burde vært skiftet. **Vi ønsker en avklaring fra vår eier hvor ansvarsforholdet ligger når det gjelder vedlikehold.** Er det kun hovedløype Kirkenes-Bjørnevatn som faller under park & anlegg? Hvem står ansvarlig om en stolpe faller overende ved lysløypen på Jakobsnes? Kommunen dekker i dag strømforbruket, men hvem står ansvarlig for at anlegget i seg selv er i henhold til dagens forskrifter?

Om foreninger rundt om i kommunene står ansvarlig for "sine" distriktsløyper, hvem skal i så fall følge disse opp? Vi vet at mange av lysløypene blir ivaretatt av ulike foreninger med varierende grad av ressurser og vi har allerede fått henvendelser om vi kan ivareta denne rollen. Budsjettmessig er ikke denne virksomheten i dag i nærheten av å kunne inneha en slik rolle.

Et annet kritisk punkt som vi har valgt å legge under lysløyper er hoppbakkene på Sandnes. Disse er nå i så dårlig forfatning at de burde vært sperret av for allmennheten da vi i alle fall ikke er komfortabel med å ha noe form for ansvar her. Vår mening er at disse burde vært revet så snart som overhode mulig. Vi har foreløpig ikke gjort noe overslag her hva dette eventuelt vil koste

Store mangler og slitasje ved alle bakkene på Sandnes

Enkelt plasser mangler rekkverk og det er relativt enkelt å komme seg opp i stilasjene. Her er det stor risiko å bevege seg rundt

- Skuterløyper

Sør-Varanger kommune har i dag 23 ulike skuterløyper med diverse sideløyper. Det var i 2011 registrert 2713 skutere i kommunen. Det er også her en god del etterslep på vedlikeholdet. Manglende skilting og merking er dokumentert ved alle løyper. Mye skog må fjernes og en del permanente stikkinger må gjøres. Enkelte plasser er også broer i dårlig forfatning eller mangler helt.

- Parker

Denne avdelingen er kvalitetsmessig en av de bedre i virksomheten. Mange grøntarealer er i god forfatning og krever kun ordinær vedlikehold sommerstid. Det kreves selvsagt store ressurser med da for en relativt kort periode på sommeren. Vi tror derimot at for å kunne skape en ennå mer innbydende park så bør det utvikles i forhold til innhold. Det bør investeres i benker og annet utstyr som bringer befolkningen i større grad ut i aktivitet. Vi har også i denne sammenheng søkt om bolystmidler til blant annet nye benker. Her finnes selvsagt forbedringspotensiale i hvordan man gjør ting på vinterstid i forhold til belastninger på sommeren (bilde under)

Det krever mye vedlikehold når parker benyttes som snødeponi vinterstid. Mye sand må fjernes og det tar lang tid å komme i gang med vekstperioden

- Maskiner og utstyr

Dette punktet er det som krever mest utfordring på kort sikt hos oss. Vi har sett en del mangler på utstyrssiden som har gjort ansvaret vårt utfordrende og krevende. Enkelte oppgaver er faktisk ikke mulig å ivareta i det hele tatt.. Det første vi måtte gjøre var å skaffe en ny bil som var egnet til blant annet blomstervanning. Dette er store kostnader som skaper merutgifter til et allerede stramt budsjett.

Vi stiller også spørsmålsteget til hvordan vi skal komme oss ut i skog og mark uten det rette utstyret. Vi mangler en 4- eller 6-hjulig, vi har lite eller ingen sager. Vi har også behov for fjellborremaskiner for permanente stikkinger. Vi har anskaffet kostbare gps'er for ivaretagelse av sikkerhet hos vårt personell og mangler enda en satellitt telefon.

Det absolutt mest kritiske er derimot en løypemaskin som pr dags dato ikke er kjørbare. I juni 2013 var leverandør opp hos oss og hadde en tilstandsrapport på denne. Her viser det seg at det kreves vel 700.000,- i reparasjoner for i hele tatt å få denne kjørbare. Rammen er sprukket flere steder, hydraulikken krever omfattende utskiftning og nye belter er noe av det som ble avdekket. Vi vil anbefale våre eiere på det sterkeste å vurdere bruken her og hvordan dette kan gjøres i fremtiden. En ny maskin er estimert til rundt 1,5 million og det er viktig å merke seg at det kreves to forskjellige typer løypemaskiner til en lysløype og til for eksempel en alpinbakke. Vi har også vært i møte med både alpinklubb, Sandes IL og KOS i forhold til deres behov og de vil komme med en egen uttalelse.

Løypemaskin er pr dags dato ikke kjørbare og eier må vurdere nyanskaffelser etter samråd med brukerne

Maskiner og utstyr som flisekutter er en av tingene som ikke med i inventarlisten til park og anlegg og det bør sees på hvem som forvalter og koordinerer bruken av blant annet denne

1.3 Budsjett 2013 for funksjonene 335, 380, 381 (gml. park/idrett)

Kort gjennomgang:

- Stillinger er budsjettetert med en 100 % stilling

Art	Regnskap park & anlegg pr. 1. okt 2013	Regnskap 1.okt 2013	Årsbudsjett 2013	Årsbudsjett 2014
10100	FAST LØNN	166 629	192 681	370 000
10102	VIKAR I FASTE STILLINGER	138 448	0	
10103	FASTE TILLEGG	4 487	0	
10202	FERIEVIKARER	306 779		
10400	OVERTID	885	34 200	34 200
10900	PENSJON FELLESORDNING	13 555	36 033	44 000
10905	AFP-PENSJON	1 772	0	
11200	ANNET FORBRUKSMATERIELL	417	0	
11203	ARBEIDSKLÆR	25 107	9 521	15 900
11205	RENGJØRINGSMATERIELL	2 300	0	
11302	TELEFONTJENESTER AVGIFTSFRI	9 072	7 900	7 900
11401	ANNONSER	0	5 000	5 000
11502	REISE- OG OPPHOLDSUTGIFTER, IKKE OPPGP	2 311	0	
11600	KOSTGODTGJØRELSE OPPGAVEPLIKTIG	2 010	0	
11601	KJØREGODTGJØRELSE OPPGAVEPLIKTIG	32	0	
11701	DRIFTSUTGIFTER EGNE TRANSPORTMIDLER	18 091	75 000	161 500
11705	DRIVSTOFF-OLJE AVG. FRI	33 547	0	
11800	STRØM AVG. FRI	79 621	175 441	201 300
11850	FORSIKRINGER BYGG/ANLEGG ECT.	18 105	5 991	9 000
11901	LEIE AV LOKALER	0	14 200	14 200
11950	KOMMUNALE EIENDOMSAVGIFTER	0	12 989	
12000	INVENTAR OG UTSTYR	205 726	0	14 900
12001	REDSKAPER, VERKTØY, AVG. FRI	20 172	14 578	17 000
12004	PC INKL. UTSTYR, PROGRAMVARE	2 157	0	
12305	SNØBRØYTING VED PRIVATE AKTØRER	1 700	0	
12501	MATERIELL VEDLIKEHOLD MASKINER	25 006	0	274 400
12502	MATERIELL VEDLIKEHOLD BYGG/ANLEGG	137 606	237 581	20 800
12503	LØPENDE VEDLIKEHOLD MATERIAL I	2 794	0	
13711	CONTAINERLEIE, AVG.FRI	5 631	0	
14290	MVA PÅ VED.MVA-PLIKTIGE ANSKAFFELSER	96 731	230 388	63000
		1 320 691	1 051 503	1 253 100
17290	KOMP. FOR MVA PÅ ANSKAFFELSER -	-96 731	-230 388	
17700	REFUSJON FRA ANDRE	-75 000		
18800	OVERFØRING FRA SVK	-300 000	0	
18800	OVERFØRING FRA SVK	-547 410	-821 115	-1 253 100
		-1 019 141	1 051 503	-1 253 100

Merforbruk pr 1.oktober 2013

301 550

2.1 Utstyrliste for park/idrett

Vinter:

- 1 stk tilhenger m/kapell
- 1 stk. tilhenger u/kapell
- 1 stk. sneskuter merke Polaris, regnr. EY 1977, 2012 mod.
- 1 stk sneskuter merke Skidoo, regnr. EY 1508, 2010 mod.
- 2 stk skutersleder
- 2 stk isbor
- 1 stk Prinoth løypemaskin, 2001 mod.

Sommer:

- 7 stk gressklippere
- 4 stk klippetraktorer
- 1 stk tilhenger til klippetraktor
- 3 stk trådklippere
- 1 stk jordfres
- Parkbenker
- Blomstertårn/kasser
- Drivhuset
- 1500 l vanntank (til vanning av blomster)

- 1 stk. bil Toyota HiAce 2003 mod., regnr. RJ 25051

Arbeidsoppgaver

Sommerdrift:

Offentlige grøntareal

- 1 vannslia ved kommunevåpen og Kirkenes skiltet. Inkludert kommunevåpenet og Kirkenesskiltet med strøm.
- Veiviseren/plen (mellom Kr. Nygaardsgate – E6).
- Bibliotekparken (ved gamle biblioteket).
- Pavilionparken (inkl paviljongen og Stoltenbergmonumentet).
- Malmklangparken
- Russemonumentet og parken/plenen rundt (over Andersgrotta)
- Pavilionparken i Bjørnevatn m/strøm.
- Rallarmonumentet i Bjørnevatn
- Utplanting og vedlikehold av blomster i offentlige bed/kasser
- Plen ved Rådhuset.
- Plen på kommunal areal ved Thon Hotellet (utgår?)
- Skråning parkeringsplass på nedsiden av kirka.
- Trær i Rådhusgata, Dr. Wesselsgate og Torget.
- Sandnesdalen, wc og fiskebrygger.

Krigsmonumenter

- Noselva (refusjon fra Staten)
  - Skafferhullet (refusjon fra Staten)
  - Russemonument Kirkenes
  - Bibliotekhagen
- Disse klippes og vedlikeholdes. Planter og forskjønnnes ved arrangement.

Gravsteder

- Hans Kirkgaard, Grense Jakobselv kirkegård.
- Wessels gravsted i Kirkenes kirkegård.

Vinterdrift:

- Lysløype Kirkenes-Bjørnevatn
- Løypekjøring for skoler og barnehager
- Løypekjøring (ut på vinteren) til Lionshytta og noe mot Varden.
- Merking av skuterløyper m/fastmerking og skilting av løyper.
- Kunngjøre åpning av løyper (på hjemmesida)
- Kommunale hoppbakker på Sandnes. (avklare omfang)

Juletrær

- Torvet i Kirkenes
- Bjørnevatn v/ rallarmonumentet

Strøm

- Lysløype Kirkenes-Bjørnevatn
- Sandnes
- Svanvik
- Skogfoss
- Jakobsnes
- Jarfjord
- Bugøynes
- Skileikeanlegg (SVK betaler tilskudd til KOS kr. 8.000,- i 2012, KOS eier lysene).
- Kirkenes skiltet.
- Fontene i 1. Vann.

2.2 Lysløyper i Sør-Varanger kommune.

I forbindelse med at Barentshallene KF har overtatt park og idrett fra teknisk etat så har foretaket hatt befaringer ved alle sikringsskap til lysløyper på Svanvik, Skogfoss, Jarfjord, Jakobsnes, Neiden, Bugøynes, Prestefjellet, Elvenes og Kirkenes-Bjørnevatn.

Utgangspunktet i første omgang var å stadfeste eierforhold rundt anlegg og strømskap. Årsak til dette spørsmålet er for eksempel på Skogfoss hvor det er ei løype, men løypen forsynes fra 2 separate skap og i nord er måler registrert på IL Nordlys men i syd er måler registrert på Sør-Varanger kommune.

Dersom det er Sør-Varanger kommune som er eier av løyper, er det da slik at det er vi som skal vedlikeholde stolper, strenger og armaturer?

Begrunnelse til dette er at skulle det skje at en stolpe ikke er forsvarlig forankret i bakken vil den i verste fall tippe over ende og er det da en person som er i ferd med å skifte lyskilde vil det kunne få fatale følger både for personen og eier av lysløypa. Alle som arbeider i stolper skal også ha nedfiringkurs og være kvalifisert til respektive oppgave.

Samtlige skap er ulåst og dette innebærer at det er fri tilgang for hvem som ønsker det, det verste er at enkelte skap kan åpnes av barn og risikoen for at dem kan få strømgjennomgang er tilstede. Det er behov for spesifikke avklaringer rundt ansvarsforholdet for de ulike løyper og hvem som ivaretar tilsyn med at skap er forsvarlig låst og hvem som administrerer eventuelle tilganger.

I rapporten under er det sikringskap som ikke er forsvarlige i henhold til forskriftene og disse vil det være krav om å skiftes ut før vi kommer til neste vinter.

Beskrivelse av de ulike lysløyper i Sør-Varanger Kommune.

I forbindelse med at vi har overtatt avdeling "Park og Idrett" fra teknisk drift så har vi vært på befaringer og gjort noen notater, dokumentert med bilder som visere den virkelighet som er ute i distriktene. Vi har foreløpig ikke befart spesifikt løypetrase, stolper, oppheng og lysarmaturer men vi har konsentrert oss om sikringskap.

Gresselvdalen

Denne løype starter i bunnen av Gresselvdalen og går opp mot hoppbakke.

Bilde 1

Bilde 2

Bilde 1: Bilde viser stolpe med skap og starten av lysløype.

Bilde 2: Bilde viser skap med innhold.

Måler er registrert på Sør-Varanger kommune (målnummer 8017905, målerstand 307867)
Tilstand på skapet er ikke i henhold til forskrifter.
Skapet er ikke tett og heller ikke låst.

Sandnes Idrettspark (gressbane)

Bilde 1.

Bilde 2.

Bilde 3.

Bilde 1: Bilde viser brakke som inneholder sikringskap.

Bilde 2: Bilde viser sikringskap.

Bilde 3: Bilde viser sikringskap på baksiden av brakke, er det spenning på dette skapet eller er det kondemnert?

Måler er registrert på Sør-Varanger kommune (målnummer 16981488, målerstand 44091)
Utstyr som er ikke er i drift skal koples fra og fjernes.
Tilstand på skapet er meget bra.
Skapet er ikke låst.

Hoppbakke Sandnes

Bilde 1.

Bilde 2.

Bilde 1: Bilde viser sikringskap til hoppbakke.

Bilde 2: Bilde viser hoppbakke..

Måler er registrert på Sør-Varanger kommune (målnummer 6307455, målerstand 277866)

Skapet er i bra forfatning og forsyner hoppbakken, vi har ikke vært og sett på utstyret som er montert i hoppbakkene.
Skapet er ikke låst.

Sandnes P-plass

Bilde 1.

Bilde 2.

Bilde 3.

Bilde 1: Bilde viser sikringskap på stolpe

Bilde 2: Bilde viser sikringskap med innhold.

Bilde 3: Bildet viser K3 sikringslokk som er defekt.

Måler er registrert på Sør-Varanger kommune (målernummer 6287502, målerstand 199938)

Tilstanden på skapet er heller tvilsom, det kommer eller har kommet inn vann (vises i bunnen), det mangler også kursoversikt, tegning.

Skapet er ikke låst.

Svanvik

Bilde 1.

Bilde 2.

Bilde 3.

Bilde 1: Bilde viser sikringskap på stolpe

Bilde 2: Bildet viser en stolpe som er montert med manglende lås. Denne er ute av drift.

Bilde 3: Bildet viser stolpe som ikke har lenge igjen før den også faller.

Måler var registrert på lager til Varanger Kraft? (målernummer 8006227, målerstand 408872)

Skapet er ikke låst.

Skogfoss Syd

Bilde 1.

Bilde 2.

Bilde 3.

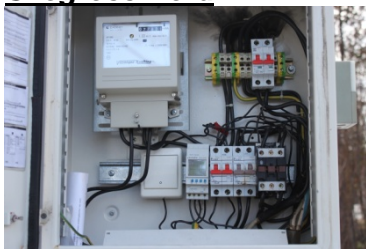
Bilde 1: Bildet viser en heller tvilsom forlegning av kabel fra stolpe, kablet går opp til ei hytte hvor det er montert Sør-Varanger kommune sitt trådløse datanett/gjestenett.

Bilde 2: Bildet viser innholdet i skapet.

Bilde 3: Bildet viser sikringskap på stolpe

Måler er registrert på Sør-Varanger kommune (målnummer 6917514, målerstand 107581)
Skapet er ikke låst.

Skogfoss Nord

Måler er registrert på IL Nordlys (målnummer 6917516, målerstand 077631)

Vi ser at når skapet ikke tilhører SVK så er alle sikringer lagt ut slik at ikke det brukes strøm.

Skapet er for øvrig ikke låst.

Jakobsnes

Bilde 1.

Bilde 2.

Bilde 1: Bildet viser ett skap som må skiftes.

Bilde 2: Bildet viser innhold med Varanger Kraft sin kontrollmåler.

Dette er et trasiq syn, enten så må skapet skiftes eller så må det fjernes.

Måler er registrert på Sør-Varanger kommune
Skapet er ikke låst.

Karpdalen (Jarfjord)

Bildet sier også sitt om dette skapet, skapdøren er bare til "pynt".

Skapet bør skiftes i 2013. Kostnad stipulert til ca kr. 40.000,- inkl mva
Måler er registrert på Sør-Varanger kommune (målernummer 56592665, målerstand 144225)

Lille Karpdalen (Jarfjord)

Bilde viser et av de bedre skap, men det mangler varmeelement, kursfortegnelse og tegning (skjema)

Måler er registrert på Sør-Varanger kommune (målernummer 40058286, målerstand 199419)
Skapet er ikke låst.

Elvenes.

Dette er en liten lysløype som er på baksiden barnehagen, ved avlesing av måler så viser det seg at det har ikke vært forbruk på denne siden 2007
Det er ikke sjekket kopling på måler, da det er primært sett er nettleverandør sin oppgave.
Spørsmålet vil da være om det er hensiktsmessig og ha ei løype når den ikke er i bruk?
Det koster tross alt en del kroner i løpet av året.

Prestefjellet.

På Prestefjellet er det ei løype som er knyttet opp mot eksisterende løype som kommer fra Bjørnevatn/kirkenes. Måleren er frakoplet i skapet, skapet er i elendig forfatning, strekk mellom stolper er tvinnnet sammen, uisolerte strekk, stolper og armaturer ser ikke gode ut. Ved nærmere undersøkelser så kommer det fram at dette IKKE er og har heller ikke vært ei løype som tilhører Sør-Varanger kommune.

Hvem som har vært eier er ikke vår oppgave og konstatere.

På bildet 1 er omtalte skap på høyre side av stolpe og bilde 2 viser uisolerte strekk.

Bilde 1

Bilde 2

Hovedtrase Kirkenes - Bjørnevattn

Abborvann

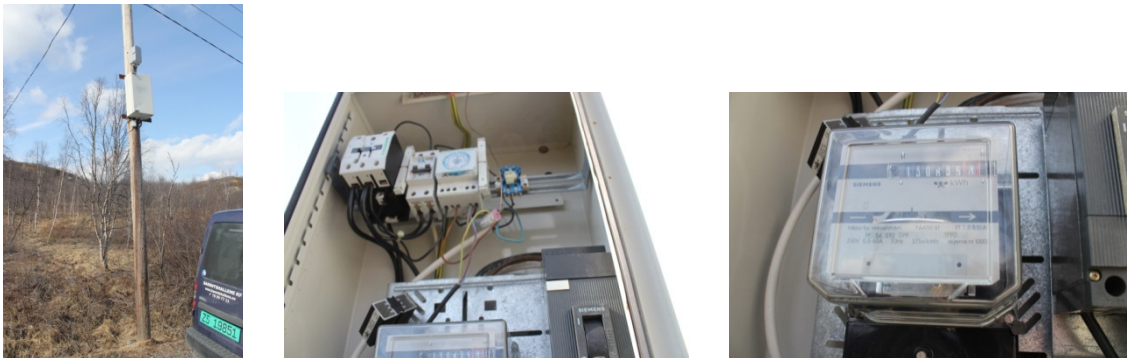
Dette skapet forsyner strekningen høyden tunellmyra/E 105 og helt ned til Majlabakken
Bildet viser et skap som ikke tilfredsstillers forskriftenes krav.

Måler er registrert på Sør-Varanger kommune (målernummer 127810155, målerstand 311960)

Skapet er ikke låsbart

Dette er det eldste skapet ved alle anlegg og bør skiftes i 2013
Kostnad stipulert til ca kr. 40.000,- inkl mva

Tunellbakken

Skapet står på stolpe syd for tunellbakken og forsyner mot E105.

Strekket fra Bjørnevattn og til denne stolpe går på gatelysnettet i Bjørnevattn.

Måler er registrert på Sør-Varanger kommune (målernummer 56592599, målerstand 130835)

Skapet er ikke låst.

Skytterhusfjellet

Bilde 1.

Bilde 2.

Bilde 3.

Bilde 1: Skap.

Bilde 2: Lysarmatur i stolpe hvor forkoplingsutstyr henger fritt for vær.

Bilde 3: En stolpe hvor strekk til skileikanlegg er hengt opp uten og sette på bardun.

Måler er registrert på Sør-Varanger kommune (målernummer 6308405, målerstand 370435)
Skapet er ikke låst.

Neiden

Denne lysløypa benyttes primært av skolen og ukeuret kan fjerne, og man kan sette inn pulsbytter med tidsur.

Måler er registrert på Sør-Varanger kommune (målernummer C212513, målerstand 16412)

Skapet er rusten og døra henger på en hengsel. Skapet er ikke låst.

Dette skapet bør også skiftes i 2013.

Kostnad stipulert til ca kr. 40.000,- inkl mva

Bugøynes

Skapet står på Tyttebærsletta forbi innkjøringen til boligfeltet.

Det er ikke montert måler, og her har vi fått signaler om at dette går på gatelysnettet og at kommunen betaler kr. 1800,- pr stolpe.

Skapet er ikke låst men det er TETT.

Generelt:

Det var ingen av skapene som var låst, det vil si at alle kan gå inn i skap og i verste fall få strøm i kroppen med uanede konsekvenser.

Tilstanden på skap er dårlig, det er benyttet metallskap, det bør for ettertiden benyttes skap av hardplast.

Det bør også monteres inn ekstern lysføler (ikke fotocelle) eller astronomisk ur, temperaturføler som sammen med ukeur styrer lys.

Den eneste lysløypen som ikke var registrert med SVK som betaler var slått av og måler avlest. Alle målere er avlest og rapportert inn til Varanger Kraft.

Målere bør/må leses av minst en gang pr år.

2.3 Snøscooterløyper Sør-Varanger kommune

Løype 1: Fra Nedre Neiden ved Bødkerbekken til Storbukt, Valen og Strømsnes.

Løype 2: Ovenfor E6 ved Flomelva i Bugøyfjord – mot sør ovenfor bebyggelsen – krysser Klokkelva og E6 ved Állejeaggi – Čearretjavri - over Jeristamvann til Storbukt.

Sideløype: Fra Vaggi i Bugøyfjord til Čearretjavri.

Mangelfull merking ved deling av løypenettet

Løype 3: Fra Veinesveien i Øvre Neiden langs vestsida av Ferdesmyra og sør for Reinbogfjell til Vestre Blautmyrvatn, og videre langs Blautmyrdalen til Smalvassdraget over Smalvann til Førstevann, videre over Stabburvann og ned Flomelva til løype 2 ovenfor E6 ved Bugøyfjord.

Det som er av fastmekring har behov for utskiftning og vedlikehold

Løype 4: Fra Bevernes etter Neidenelva ned til eiendommen “Nedre oppkjøringen” (ved Myrland), videre inn på land, over vegen til Mikkelsnes, og videre i nordvestlig retning til Bødkerbekken og løype 1.

Sideløype: Fra Neidenelva ca 400 m nedenfor brua og opp til Kroaplatået og videre opp til Neiden Motell og Camping.

Løype 5: Fra løype 4 på Neidenelva øst for Skoltebyen – over E6 øst for Neidenelvans

Turisthotell - langs den gamle vinterveien over Enaremyra over Bordebekken og Munkelva - opp på østsida av Biekkanjohka - fram til Gjeddevann og videre langs den gamle vinterveien fram til Husvann og over Husvann.
Løypa kan ikke åpnes før 1. januar hver vinter.

Flere områder har stort behov for skogrydding for et oversiktlig og godt løypenett

Løype 6: Fra Munkelv bru opp til Enaremyra og løype 5.

Løype 7: Fra Langfjordbrua, Sandnes opp Telegrafdalen til Ongajärvi. Videre over vann 184 og mot V-NV til Midtfjordsvann (175) – mot vest og nord langs småvann til vann 168 – nord for høyde 214 og mot NV til kraftlinja – mot vest langs denne over Munkelva til løype 6.

Løype 7 er en av de få plasser hvor informasjon er bra. En slik standard bør iverksettes ved alle start og stopp av løyper

Løype 8: Fra løype 9 på Langfjordvannet på Strand - over Mosemyra til Sagvannet, over Sagvannet til Lunevika. Avstikker nordover på Sagvannet til Sauholmen

Løypenette har svært gammel og har variert merking

Løype 9: På Langfjordvannet. Fra løype 9 på Langfjordvannet, langs den gamle kjøreveien fra Tjæredalen - langs foten av Rauhalamoen i vestkant av myrdraget - på vestsiden av Johaugen og fram til Veståsvegen, løype 10.

Løype 10: Fra Pasvikelva ved grensemerke 161 (løype 12) mot vest over Bjørnsundveien – sør for Furulund – over Skoltevasshøyda til Strandkrysset - over Rv. 885 og langs sørsiden av veien til Strand fram til skogsbilvei – langs skogsbilveien til Finnstumoene og videre etter veien til den slutter ved lille Sameti.

Avstikker: Fra Skoltevasshøyda til caravanplass ved Haukereiret.

Sideløype: Fra Pasvikelva ved Stenbakk (løype 12) – nordøstover langs bekk (Djuposen) – over Rv. 885 ved Øverli – langs Sametiveien.

Løype 11: Fra løype 12 på Pasvikelva over riksvei 885 ved Sametibrua, videre over Markina til Malbekkvann videre fram til Lille Rørvann

Her må oppgradering til i forhold til entydig merking og navn

Løype 12: På norsk side av Pasvikelva langs grenseløypa fra Harefoss til Kobbfossnes, på land og over Hasseltjern, videre langs grenseløypa på elva til Nesheim.

Avstikkere: Fra parkeringsplass ved Bekkevoll.

Fra Utnes til Pasvikdalens Villmarkssenter.

Fra Skogly og inn til bebyggelsen i Vaggetem (på Vaggetemvannet).

Løype 13: Fra løype 12 på Vaggetem – over riksvei 885 ved Hauge og langs skogsbilvei til Lille Spurvvann - videre over Store Spurvvann til nordenden av vannet.

Avstikker: På Vaggetemvannet fra Hauge til innerenden av Nordvestbukta.

Løype 14: Fra parkeringsplass ved Rv. 885 vis-à-vis Gjøkhotellet – vest for riksveien fram til Gjøkåsen grensestasjon – langs skogsbilveien til Grensefoss – langs forsvarets utrykningsvei så langt den går og videre opp til Treriksøysa.

Løype 15: Fra Nesheim på Kjerringnes – langs Kjerringnesveien til Rv. 885 - over riksvegen til løype 14 viss-a-vis Gjøkhotellet.

Avstikker: Langs kjørspor ned til Solvang i Ruskebukta.

Løype 16: Fra Tyttebærsletta vestover, nord for Gressholmvannet, herfra sørvestover sør for høyde 198 m o.h., videre nordvestover via vann 154 m o.h., Gaganbojávri, Marivann, Hornvann, Marejávrrit og fram til Vedvannet (152 m o.h.). Sideløype: Fra Marivann (85 m o.h) ned langs Maribekken (Marejohka) og fram til fylkesveien i Maribukta.

Løype 17: Fra kommunal vei i Ropelv – om lille og store Ropelvvann til kommunal vei i Johannesdalen.

Sideløype: Fra Jakobsnes langs kommunal vei (Ropelvveien) til parkeringsplass ved Rundvann og videre fram til store Ropelvvann.

Løype 18: Fra parkeringslomme ved Fredheim (Pikevann) til Sollia og videre i nordlig retning til Jungajärvi og inn på løype 17 på store Ropelvvann.

Løype 19: Fra Kjerrisnes fram til Myggvann.

Løype 20: Fra Lanabuktveien til nordenden av Småstrømvann.

Sideløype: Opp Gangsdalen og over til løype 21 ved Rv. 886.

Løype 21: Langs riksvei 886 Vintervollen - kaia i Grense Jakobselv (ved åpen vei går løypa langs veien), fra Bjørnstad langs den gamle snowmobilfeien til sørenden av Holmsjøen.

Løype 22: Veien fra riksvei 886 ved Tårnet til nordsiden av Korp fjell (1 km forbi Oterbekken).

Sideløype: Fra Korp fjelløypa nord for Tårnfjellet – over Tårnelva like ovenfor brua – nedenfor Tårnhallen og mot nordøst over mot Bestemorshaugen – over Rv. 886 og rundt rognlig og over til Dammusjavri – langs Dammusjavri til løype 21 ved Vintervollen.

Det er ikke tillatt å kjøre ut av traséen på strekningen Kopp fjelløypa til Tårnhallen.

Løype 23: Fra scooterløype 4 på Neidenelva i veigrøfta langs vestsiden av kommunal vei – over riksvei 893 og videre i veigrøfta langs sørsiden av riksveien forbi tollstasjonen, herfra legges løypa i 30 til 50 meters avstand fra riksveien fram til riksgrensen

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Unni Sildnes Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 09.10.2013
Arkivkode: K2-A02, K1-026	Arkivsaksnr.: 12/2816
Saksordfører: Bror Sundstrøm	

SAKSGANG		
Behandling:	Møtedato:	Saksnr.:
Formannskapet	06.11.2013	070/13

SAMARBEIDSPLAN PETSJENGA RAJON OG SØR-VARANGER KOMMUNE I PERIODEN 2013-2015 RAJON OG SØR-VARANGER KOMMUNE I PERIODEN 2013-2015

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	11.10.2013	Samarbeidsplan Petsjenga og Sør-Varanger 2013-2015 no

Dokumenter i saken:

<u>Dok.dato</u>	<u>Type</u>	<u>Avsender/mottaker</u>	<u>Tittel</u>
11.10.2013			Plan for samarbeid mellom Petsjenga rajon, Murmansk oblast (Russland) og Sør-Varanger

Kort sammendrag:

I budsjettet for 2013 er det ikke satt av midler til internasjonalt arbeid. Men det har over år vært et godt og nært samarbeid mellom Petsjenga rajon og Sør-Varanger kommune basert

på en samarbeidsavtale. Selv om det ikke er satt av penger til formålet, ønsker rådmannen at dette samarbeidet fortsetter, men med stor grad av ekstern finansiering.

Avtalen skal signeres av ordførerne i Petsjenga rajon og Sør-Varanger kommune under Grensesamarbeidsdagene i Nikel 31.10 - 01.11.2013

Faktiske opplysninger:

Sør-Varanger kommune har over år hatt en samarbeidsavtale med Petsjenga rajon som regulerer og tilrettelegger for aktiviteter kommunene mellom. Arbeidsformen er slik at man fremforhandler en tiltaksplan hvor eksisterende og nye grenseoverskridende prosjekter blir beskrevet og danner grunnlaget for samarbeidet. Sør-Varanger kommune er ikke direkte involvert i alle prosjektene, men fungerer mer som en tilrettelegger for lokale aktører, i for eksempel kommunens kulturliv og næringsliv.

Samarbeidsavtalen med Petsjenga kommune utløp i 2012, og det er behov for en ny samarbeidsavtale. Avtalen har vært framforhandlet administrativt, og bygger på tidligere planer.

Planen for den neste perioden baserer seg på Kirkenes-II erklæringen, samarbeidsavtalen mellom Murmansk Oblast og Finnmark fylke samt felles erklæring om tvillingbysamarbeid av 09.06.2008. Rammene for planens innhold er gått opp tidligere, med noen justeringer: Tvillingbytanken løftes fram og styrkes. Nye tiltak som inngår her er blant annet ønsket om å samarbeid med fokus på informasjonsutveksling innen forvaltning, drift og vedlikehold, samt utarbeide handlingsplan for miljøvern og utveksling av ideer for å øke bokvalitet og bolyst for befolkningen.

Innen utdanning og kompetanse videreføres gode samarbeidsprosjekter mellom kommunene, i tillegg til at samarbeidspartene ønsker å støtte forskning og forskningsformidling som bidrar til å øke kompetansen om grenseområdene.

Kultur, ungdom og idrett er sentrale områder for samarbeidet, og her videreføres og styrkes tidligere samarbeidsprosjekter.

Under punktet om næring støtter partene seg til Kirkenes-II erklæringens fokus på «Fra kontakter til kontrakter», og fokuserer særlig på grensekryssende reiselivssamarbeidet.

Videre ønsker man med avtalen å styrke systemer for informasjonsutveksling og kunnskapsformidling mellom grensekommunene.

Så å si alle prosjekter og tiltak som nevnes i planen, og hvor Sør-Varanger kommune er involvert, forutsetter ekstern finansiering.

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Planens punkt 5 omhandler dette punktet.

Infrastruktur:

Flere av planens punkter har elementer av utvikling av infrastruktur.

Barn og ungdom:

Sentral satsing både i punkt 2. Førskole, utdanning og kompetanse, punkt 3. Kultur og ungdom, samt punkt 4. Idrett

Kompetansebygging:

Sentral satsing i punkt 2. Førskole, utdanning og kompetanse, men for hele planen gjelder aktiviteter og tiltak som kan bidra til gjensidig læring og felles kompetanseheving. Også innen punktet for næring.

Økonomi:

En generell forutsetning for tiltak og prosjekter i planen er at det må finnes ekstern finansiering for å utføre oppgavene.

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:

Formannskapet vedtar plan for samarbeid mellom Petsjenga rajon, Murmansk oblast (Russland) og Sør-Varanger kommune, Finnmark fylke (Norge) for perioden 2013-2015. Aktivitetene som er skissert i planen forutsetter en stor grad av ekstern finansiering.

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

**Plan for samarbeid mellom Petsjenga rajon, Murmansk oblast (Russland)
og Sør-Varanger kommune, Finnmark fylke (Norge)**

for perioden 2013-2015

Avtalen er forankret i Kirkenes II-erklæringen, samarbeidsavtalen mellom Murmansk Oblast og Finnmark fylke 2013-2015 og felles erklæring om tvillingbysamarbeid av 09.06.2008. Foreliggende plan for samarbeid gjelder for perioden 2013-2015.

1.Utvikling av tvillingbykonseptet og trilateralt samarbeid

- Offisielle møter/temamøter gjennomføres vekselvis i Sør-Varanger og Petsjenga, tidspunkter for dette fastsettes i egen kalender som avtales årlig.
- I oktober gjennomføres årlige de tradisjonelle møtene i Petsjenga og Sør-Varanger, for å markere frigjøringen.
- I mai gjennomføres møter for å markere den russiske seiersdagen 9.mai i Petsjenga og den norske nasjonaldagen 17.mai i Sør-Varanger
- Partene har til hensikt å utarbeide og sette i gang et prosjekt for utveksle kunnskap og skape forståelse for norsk og russisk kommuner "Russiske og norske kommuner: oppbygging, ledelse, økonomi".
- Partene ønsker å utvikle et tvillingbysamarbeid på området forvaltning, drift og vedlikehold med særlig fokus på energi og avfallshåndtering.
- *Partene ønsker å initiere utveksling av ideer om å skape gode bymiljø som kan øke bokvalitet og bolyst for befolkningen.*
- Partene erkjenner behov for erfaring i forhold til utvikling av tvillingbykonseptet, og ønsker å delta i den europeiske foreningen for tvillingbyer, «City Twins».
- Partene ønsker å fornye samarbeidet innen miljøvern, og vil utarbeide en handlingsplan.
- Vi vil arbeide for innføring av fast kontordag for det norske generalkonsulatet i Petsjenga kommune.
- Partene ønsker å fortsette det trilaterale samarbeidet med Inari kommune (Finland)

- Kvinnedelegasjonsmøter, sammen med Inari kommune, gjennomføres:
  - 2013 – i Petsjenga rajon, i begynnelsen av desember
  - 2014 – i Sør-Varanger kommune.
  - 2015 – i Inari kommune.

2. Førskole, utdanning, kompetanse

Førskole

- Partene ønsker å videreføre det samarbeidet som er etablert mellom barnehagene gjennom ”Naboer og venner” prosjektet.
- Partene ønsker å videreføre samarbeidet om felles utstilling av barnekunst med åpning i Sør-Varanger i april-juni og i Petsjenga kommune i september-november, fram til Grensesamarbeidsdagene. Tema for kunstprosjektet avtales mellom samarbeidspartene.
- Partene vil videreføre utgivelse av en kalender basert på barnekunst i førskolealder ”Norge og Russland gjennom barneøyne og munn”

Utdanning og kompetanse

- Partene ønsker å videreføre nettverket mellom skoler og pedagogisk personale, samt et samarbeid om kompetanseheving.
- Partene ser positivt på det samarbeid som er innledet mellom Universitetet i Nordland og Murmansk Humanistiske Universitet, Bakhtin-Kant instituttet, og det nyetablerte mastergradsprogrammet Borderologi og praktisk kunnskap.
- Partene vil legge til rette for at elever og studenter fra begge kommuner kan delta i hverandres kompetanse-/opplæringstilbud.
- Partene informerer hverandre om slike tilbud.
- Partene vil også se positivt på gjensidig bruk av hverandres kompetanse/foredragsholdere i slik opplæring.
- Partene støtter forskning og forskningsformidling og vil legge til rette for forskning i grenseregionen.

3. Kultur og ungdom

- Partene ønsker å utvikle samarbeidet omkring Barentsdagene, som arrangeres i januar/februar, forutsatt ekstern finansiering.
- Partene ønsker å utvikle samarbeidet omkring Trifon-messa som arrangeres hvert tredje år i Petsjenga kommune.
- Partene viser gjensidig interesse til å videreføre ungdomsprosjektet ”Barents Border Rock” og å se det i sammenheng med Kaos Spektakel under Barentsdagene.
- Partene viderefører samarbeidet mellom bibliotekene i Sør-Varanger og Petsjenga.

Dette innbefatter:

- Samarbeid om uttak av aviser og tidsskrifter, samt medhjelpere i forbindelse med uttak og innkjøp av bøker.
- Gjennomføring av årlige seminarer i begge kommuner.
- Utveksling av relevante utstillinger.
- Faglige temamøter mellom bibliotekene.
- Partene vil støtte videre samarbeidet mellom Kulturskolen i Sør-Varanger og kunst- og musikkskolene i Nikel og Zapoljarny.
  - Samarbeidsprosjekter finansieres eksternt.
- Partene ser positivt på at Kirkenes skolemusikkorps besøker Petsjenga i forbindelse med seiersdagen.
- Partene vil bidra til opprettelsen av kontakter mellom de frivillige ungdomsorganisasjoner i Petsjenga rajon og Sør-Varanger kommune.
- Partene vil støtte pensjonistforeninger i deres samarbeid og gjennomføring av felles arrangement:
  - i Petsjenga rajon – den 9. mai 2011 og 2012
  - i Sør-Varanger kommune- tidspunkt etter avtale.

- Partene støtter samarbeid mellom lokalmuseet i Petsjenga Rajon og Grenselandmuseet.

4. Idrett.

- Partene vil planlegge deltakelse med lag fra Petsjenga rajon i Barents sport-dager.
- Ishockey turneringer mellom Kirkenes og Nikel/Zapoljarny innen Barents ishockey league (BHL) vil videreføres.
- Partene vil arrangere møter mellom idrettsledere/trenere i Sør-Varanger kommune og Petsjenga rajon. Dato etter avtale.
- Partene ser positivt på organisering av årlige fotballturneringer mellom barn og voksne.
- Partene er positive til at det arrangeres svømmestevner for barn:
- Partene ønsker å utvikle samarbeid innen flere idretter.

5. Næring.

- Partene støtter Kirkenes-2 erklæringens fokus på ”fra kontakter til kontrakter”.
- Partene ønsker gjensidig å delta på de viktigste næringslivskonferansene hos hverandre, Kirkeneskonferansen i Sør-Varanger i februar og Grensesamarbeidsdagene i Petsjenga i månedsskiftet oktober/november.
- Partene ser positivt på styrking av det grensekryssende reiselivssamarbeidet og etableringen av ”Russkaja Sloboda”.
- Partene vil støtte og fremme ønsket om 72-timers visumfri sone for Hurtigrutepassasjerer som ønsker å besøke Russland.
- Partene ser positivt på grensekryssende samarbeid omkring utvikling av reindrift og reiselivsprodukt tilknyttet reindrift i Petsjenga rajon.

6. Sykehussamarbeid.

- Partene ser positivt på videreføring av samarbeidet mellom Kirkenes sykehus og Petsjenga Sentralsykehus - i samsvar med egne planer.

7. Informasjonutveksling

- Partene ser positivt på samarbeid mellom lokale massemedier.
- Partene vil undersøke mulighetene til hverandres Web-sider for gjensidig belysning av begivenheter og livet i grensekommuner – Sør-Varanger og Petsjenga.

Generelt

Ekstern finansiering er en forutsetning for gjennomføring av konkrete prosjekter i regi av kommunene.

Planen er utarbeidet i to eksemplarer, på norsk og på russisk.

Nikel den 31.10.2013

For Sør-Varanger kommune

For Petsjenga rajon

Cecilie Hansen

Irina Neverova

ordfører

ordfører

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Elfrid Boine Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 25.10.2013
Arkivkode: K2-A20	Arkivsaksnr.: 13/1759
Saksordfører: Utvalg for levekår og kommunestyret: Stine Ihler Formannskapet: Bror Sundstrøm	

SAKSGANG		
Behandling:	Møtedato:	Saksnr.:
Utvalg for levekår		
Kommunestyret		
Formannskapet	06.11.2013	071/13

RESSURSBEREGNINGSMODELL FOR GRUNNSKOLEN I SØR- VARANGER

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	25.10.2013	ressursmodell inkl diff drift okt 2013 ferdig
2	25.10.2013	ressursmodell presentasjon 091013
3	03.07.2013	NY RESSURSBEREGNINGSMODELL FOR GRUNNSKOLEN I SØR- VARANGER - HØRING
4	10.09.2013	HØRINGSUTTALELSE - RESSURSBEREGNINGSMODELL

Dokumenter i saken:

<u>Dok.dato</u>	<u>Type</u>	<u>Avsender/mottaker</u>	<u>Tittel</u>

12.09.2013	I	Eva Fjällstrøm	UTTALELSE
15.09.2013	I	Utdanningsforbundet Sør-Varanger	HØRING RESSURSTILDELINGSMODELL

Øvrig dokumentasjon

1. Ressursmodellen pr oktober 2013
2. Powerpointpresentasjon – Ny ressursmodell for Sør Varanger kommune
3. Høringsbrev, fra rådmannen, datert 03.07.2013
4. Hørings svar, Pasvik skole, datert 10.09.2013

Kort sammendrag:

Rådmannen har sett behov for å endre modell for fordeling av totalramme til skolene. Modellen skal erstatte en hybrid budsjettering basert på timetallsberegning og budsjettering på årsverk. Ny modell skal være med fleksibel og tar høyde for å fange opp endringer i løpet av driftsåret.

Gjennomgangen av funksjon 202 i KOSTRA viser at det er store variasjoner på hvor mye Sør Varanger kommune bruker pr elev fra skole til skole. Elevkostnaden er høyere på de små skolene enn de store skolene, og vi erfarer at det er stor variasjon på elevkostnader. Samtidig er det en kjensgjerning at elevkostnaden på de små skolene er høyere enn på store skoler.

Målet er å ha en ressursmodell som gir en likeverdig fordeling av rammene.

Ressursmodellen er hentet fra Stjørdal kommune og er tilpasset lokale forhold i vår kommune.

Faktiske opplysninger:

Ressursmodellen tar høyde for fordeling innen område 202 i KOSTRA, lønn/drift i opplæring, og omfatter ikke skyss, SFO, bygg.

Modellen er i hovedsak basert på elevtall og reguleres ut fra det. I tillegg til elevtall pr skole, er det lagt inn noen variabler. Det tas sikte på justering og tildeling av rammer to ganger i året, pr 1.oktober og 1.mai. Dette innebærer at vi må utarbeide milepælplan som ivaretar de oppgavene skolene må gjøre i forkant av fastsatte datoer.

Modellen åpner for å endre justeringsfaktorene som utløser ressurser til de ulike variablene. Vi må ha denne muligheten innenfor alle variablene, slik at fordeling av ressurser gir en rett tildeling til den enkelte skole. Kriteriene som legges til grunn skal være objektive og som i neste omgang gir større likhet i lærertetthet og at vi sikrer at elevenes rettigheter blir oppfylt. Modellen bygger på følgende faktorer:

1. Grunnressurs

- Likt fast kronebeløp for de første 20 elevene

- Likt kronebeløp for hver elev over 20, med 20 % tillegg for ungdomstrinnet

Vi har valgt å ha kriterietallet på 20 elever, dette med tanke på at vi har mange små skoler og ønsker å ivareta småskolene.

Grunnressursen skal dekke:

- All klassesdeling - skolen organiserer klassesdeling selv
- Styrking/deling - skolen står fritt i å benytte/fordele ressursene til styrking og deling
- All ordinær opplæring - innen fastsatt fag- og timefordeling
- Administrasjon - dekker skolens behov for administrasjon, inklusive kontorpersonale
- Drift/materiell - lærebøker, PC'er, fritt skolemateriell, skolen disponerer midlene
- Spesialundervisning - skolen dekker 70 % gjennom denne rammen

Ressurs til drift/materiell er todelt, en grunnressurs til alle skolene ut fra fast kronebeløp basert på de første 20 elevene, deretter fast kronebeløp fra elev nr 21.

2. Øremerkede ressurser

- Spesialundervisning - tillegg for all spesialundervisning på 30 %
- Samisk/finsk - kompensasjon på 30 %, ikke full dekning for utgifter til opplæring
- Minoritetsspråklige - tilleggskompensasjon på 30 %, unntatt ved ekstern tilleggsfinansiering
- Senioravtalen - 100 % kompensasjon for tilleggskostnader (SFS 2213)
- Prosjekter - bestemt lokalt
- Drift - likt kronebeløp for de første 20 elevene, deretter likt kronebeløp for hver elev over 20
- Tilleggsbehov - skjønnsmessige forhold – nye krevende elever i skoleåret

3. Justeringsfaktorer

- Lønnsnivå - høyt utdannede
- Lønnsoppgjør

I høringsversjonen av ressursmodellen og det som har vært presentert i politiske utvalg, har ledelsesressursen vært lagt inn med 10 % av totalressursen til den enkelte skole. Ressursen var lagt inn for å synliggjøre ledelsesressursfordeling til skolene. Kolonnen har ikke betydning for totalsummen fordelt på skolene og gir ikke et reelt bilde av ledelsesressurs til den enkelte skole. Rådmannen velger å ta vekk oversikten over ressurs satt av til ledelse i modellen.

Vurdering

Ressursmodellen gir en mer åpen og bedre totalbilde av ressursbruken i skolen. Ved å ha klare og objektive kriterier som er kjent i organisasjonen, har vi muligheten til å fordele

totalrammen ut fra skolenes behov. Rektorkollegiet har i fagnettverksmøte 7.10.2013 sagt at de ønsker å prøve ut modellen med oppstart 1.1.2014.

Modellen gir oss fleksibilitet for hvordan ressursene brukes i skolen, gitt ut fra krav i opplæringsloven og særarbeidsavtale for lærere (SFS 2213). Vi får samtidig å foreta justeringer to ganger i året for på den måten sikre den enkelte skole de ressursene skolen har behov for. Tidspunkt for justering er satt til 1.oktober og 1.mai.

Administrasjonen vurderer at modellen og de kriteriene som er lagt til grunn, ivaretar de nødvendige kvalitetskriterier skolene må ha for å løse sine oppgaver. For å imøtekomme skoler som får en kraftig nedgang i ressurser, foreslår rådmannen at reduksjon gis over 1 til 2 år. Skolene gis en kompensasjon for å sikre at skolen har rammer til drift. Samtidig blir skolene dette angår, tatt med i drøfting om reduksjon av rammer over de neste budsjettårene.

Det er lagt inn en del justeringsfaktorer. For å sikre en likeverdig tildeling til skolene, er det viktig at administrasjonen gis muligheter til å kunne bruke faktorene for å justere fordeling og at vi holder oss innenfor den ramme som er gitt i 202. I all hovedsak er det vesentlig at administrasjonen kan bruke faktor for kostnad pr elev utover 20 for å justere i henhold til gitt totalramme.

Et mål i Sør Varanger kommune har vært å se sammenhengen mellom skolens organisering av ordinær opplæring og spesialundervisning. Ved at skolene tildeles totalramme og som ikke øremerket særskilt til spesialundervisning, åpner vi for at skolene kan se den totale rammen i helhet og har muligheter for å organisere opplæringa ut fra mer fleksibel bruk av ressursene. Dette gir også rom for tidlig innsats og at skolene gis åpning for å sette inn tiltak med en gang det er behov for det.

Ressursmodellen utløser rammer til skolene fordelt på kriteriene som er gitt. For 2014 får noen av skolene en kraftig endring fra tildeling i 2013. Skolene som særlig berøres på ulike områder er Kirkenes barneskole, Kirkenes ungdomsskole, Pasvik skole.

Ressursmodellen viser følgende endringer fra 2013 til 2014 og forslag til justering for å sikre en overgangsordning som innarbeides i organisasjonen i løpet av 2014. Dette sikrer skolenes prosess for å regulere seg til nye rammer.

Skole	2013	2014	Differanse	Justering for 2014
Kirkenes barneskole	16 427 483	24 043 000	7 615 517	-1 000 0000
Kirkenes ungdomsskole	20 863 336	27 442 000	6 578 664	-1 000 0000
Pasvik skole	8 739 270	6 230 000	2 509 270	+2 000 000

Ramme for skolene i 2014:

Skole	2014
Kirkenes barneskole	23 043 000
Kirkenes ungdomsskole	26 442 000
Pasvik skole	8 230 000

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:

1. Kommunestyret vedtar ny modell for ressursberegning for grunnskolen i Sør-Varanger kommune.
2. Modellen innføres 01.01.2014.

Bente Larssen
rådmann

BEREGNINGSMODELL 2 NY RESSURSBEREGNINGSMODELL FOR 202 GRUNNSKOLENE I SØR-VARANGER

ELEV TALL, BUDSJETT 2013 og GJ.SNITT PR. ELEV					EKSTRA/SPEIELLE OMRÅDER SOM BØR VURDERES SOM ØREMERKEDE OMRÅDER															SUM	SUM	SUM	Helse/omsorg								
	Antall elever			Budsjett 2013	Gj.snitt pr. elev 94 272	Spes.underv			Seniorer		Samisk		Finsk		Minoritet		Prosj \$9a etc t a 60	Kontaktlærer		SUM EKS	SUM EKSTR	SUM EKSTRA	av.spes.underv								
	SUM	B	U			Antall	Lærer	Ass.tim	55	60	Antall	Timer	Antall	Timer	Antall	t.a 60		Anta	Gj.snitt	Lærer	Ass.	Lærer og	Lærer	Ass.							
						elever	tim 60	Timer a 60 min	elever	a 60	elever	60 m	elever	60 m	elever	t a 60			timer	timer	ass.timer	timer	timer								
1 BJØRNEVATN	240	126	114	22 376 189	93 234	24	152	39	4,2	7,72	6	7	20	7,5	1	10		7	13	18,5	195,42	39	234,42	0	0						
2 BUGØYNES	26	19	7	3 249 287	124 973	4	15	0	0	2,3	0	0	13	7	0	0		0,75	3	8,7	25,05	0	25,05	0	0						
3 HESSENG	194	194		17 068 977	87 984	17	82	145	0	3,9	14	9	21	11	12	30		4	16	12,1	139,9	145	284,9	0	0						
4 JARFJORD	19	12	7	4 333 306	228 069	4	16	20	0	0	0	0	0	0	0	0		0	3	6,3	16	20	36	0	0						
5 JAKOBSNES	24	24		3 176 936	132 372	3	12	14	1	2	0	0	0	0	1	5		0	3	8,0	20	14	34	0	0						
6 KIRKENES B	265	265		16 427 483	61 991	21	107	137	3	10,1	10	7	12	7	22	15		4	14	18,9	153,1	137	290,1	0	0						
7 KIRKENES U	244		244	20 863 336	85 505	25	255,5	153	4	8,55	5	4,5	6	4	6	20		6	18	13,6	302,55	153	455,55	0	0						
8 PASVIK	48	28	20	8 739 270	182 068	2	4	0	0	12	2	2,5	6	4	0	0		3,4	5	9,6	25,9	0	25,9	0	0						
9 NEIDEN	9	9	0	1 646 318	182 924	0	0	0	2,3	0	0	0	9	9	0	0		0,75	2	4,5	12,05	0	12,05	0	0						
10 SANDNES	83	83		9 441 136	113 749	6	80	25	0	0	9	4,5	0	0	2	2		2	7	11,9	88,5	25	113,5	0	0						
11 SKOGFOSS	12	12		2 410 007	200 834	1	0	44,5	0	0	11	7	9	4,5	0	0		0,75	2	6	12,25	44,5	56,75	0	0						
SUM	1164	772	392	109 732 245	1 493 703	107	723,5	577,5	14,5	46,57	57	41,5	96	54	44	82		28,65	86	118,0	990,72	577,5	1568,22	0	0						
BASIS 20 ELEVER,ADM 10% OG ELEVFAKTOR I 1000					JUSTERINGSFAKTORER															0,3	Gj.sn.årslønn	585	Stillingsbrøk	19,5	U.tr.	0,2	Adm.	0,1	Lø.opp4%	0	
Elevfakt til 20	155	Elever		Elev i 1000	Sum i1000	vedtak	Spe.und.30%	Seniorer 100%	Samisk 30%	Finsk 30%	Min.språk 30%	Grunn	Tot. drift	Prosjekt 100%	U.tr.	U.tr.	SUM 202	Lønns	Lønns												
Faktor i 1000	3100	fra 21		73,05	Bas+elev	Tillegg	Timer	Kroner	Timer	Kroner	Timer	Kroner	Timer	Kroner	4,15	2,00	Timer	Kroner	ant.el	kroner	i 1000	0,00 %	nivå								
1 BJØRNEVATN	3100	220		16071	19171	0	171,5	1544	11,92	358	8	72	9	81	10	90	166	606	7	210	114	1665,54	23 797	0	0						
2 BUGØYNES	3100	6		438,3	3538,3	0	15	135	2,3	69	0	0	4	36	0	0	166	178	0,75	23	7	102,27	4 081	0,00	0						
3 HESSENG	3100	174		12710,7	15810,7	0	154,5	1391	3,9	117	9	81	11	99	30	270	166	514	4	120	0	0	18 402	0	0						
4 JARFJORD	3100	-1		-73,05	3026,95	0	26	234	0	0	0	0	0	0	0	0	166	164	0	0	7	102,27	3 527	0,00	0						
5 JAKOBSNES	3100	4		292,2	3392,2	0	19	171	3	90	0	0	0	5	45	166	174	0	0	0	0	0	3 872	0,00	0						
6 KIRKENES B	3100	245		17897,25	20997,25	0	175,5	1580	13,1	393	9	81	9	81	15	135	166	656	4	120	0	0	24 043	0	0						
7 KIRKENES U	3100	224		16363,2	19463,2	0	332	2988	12,55	377	4,4	40	4	36	20	180	166	614	6	180	244	3564,84	27 442	0	0						
8 PASVIK	3100	28		2045,4	5145,4	0	4	36	12	360	2	18	6	54	0	0	166	222	3,4	102	20	292,2	6 230	0,00	0						
9 NEIDEN	1395	-11		0	1395	0	0	0	2,3	69	0	0	4,5	41	0	0	166	144	0,75	23	0	0	1 671	0,00	0						
10 SANDNES	3100	63		4602,15	7702,15	0	92,5	833	0	0	4,5	41	0	0	2	18	166	292	2	60	0	0	8 945	0,00	0						
11 SKOGFOSS	1860	-8		-584,4	1275,6	0	22,25	200	0	0	6	54	4	36	0	0	166	150	0,75	23	0	0	1 738	0,00	0						
SUM	31155	944		69762,75	100918	0	1012	9110,25	61,07	1832	42,9	386	51,5	464	82	738	1826	3714	28,7	859,5	392	5727,12	123 748	0	0						

Merknad:

Pasvik - prosjekt: leie gymsal Pasvik og basseng Skogfoss, kr 75 000. Legges inn i tillegg til skolens øvrige prosjekt.

Brutto totalramme Kostra 202 i 2014: kr 123 792 842

**NY RESSURSMODELL
FOR SØR VARANGER
KOMMUNE**

INTENSJONEN

- ◉ Fra tildeling gjennom hjemler og kronebeløp pr elev til budsjett ut fra objektive kriterier
- ◉ Budsjetteringsmodell som er elevbasert og gir mer rettferdig ressursfordeling
- ◉ En likeverdig grunnskole i Sør-Varanger
- ◉ Skape rom for fleksibel ressursbruk
- ◉ Modell som skaper fellesskap og åpenhet mellom enhetene
- ◉ Skape rom for tilpasset opplæring

INTENSJONEN FORTSATT

- ◉ Ta høyde for faste og variable kriterier
- ◉ Bygger på ressursmodell fra Stjørdal
- ◉ Fordeling av ressurser innen skole (202)
  - Ordinær opplæring, spesialundervisning, kontaktlærer, andre funksjonsstillinger, samisk, finsk, språklige minoriteter, ledelsesressurs
- ◉ Skyss, SFO, bygg holdes utenfor modellen
- ◉ Bygger på gjeldende lover og avtaleverk
- ◉ Forholdet mellom tilpasset opplæring og spesialundervisning

PROSESSENE

- ◉ Kommunestyre vedtatt skolestruktur i 2012
- ◉ Behov for å endre rammetildeling i kommunen
- ◉ Arbeidsgruppe
  - Rådmannen: Kommunalsjef Marit Hiim Haugseth
  - Økonomi: Økonomisjef Nina C. Bordi
Økonomikonsulent Inger B. Fremstad
  - Grunnskolene: Michael Berstad
Eva Høiberget
Frode Buarø
Knut Wisløff
- ◉ Bistand fra det nasjonale veilederkorpset

PROSESSENE

- ◉ Arbeidsgruppa utarbeidet utkast til modell - drøftet i møter med rektorene
- ◉ Høring - skolene, organisasjonene
- ◉ Fått inn høringer fra
  1. Pasvik skole
  2. Utdanningsforbundet Sør Varanger
  3. Skolenes landsforbund
- ◉ Disse er vurdert av rådmannen og skolefaglig rådgiver

PRINSIPPENE I MODELLEN

- 3 fastsatte prinsipper - og som er kjent i organisasjonen
  - 1. Grunnressurs
    - 1. Grunnbeløp - likt fast kronebeløp for de første 20 elevene
    - 2. Likt kronebeløp for hver elev over 20, tillegg på 20 % på ungdomstrinnet (ivaretagelse av ulik leseplikt i arbeidsavtalen SFFS 2213)
- Skal dekke:
  - All klassesdeling, styrking, deling, administrasjon, drift/materiell, kontaktlærer, funksjonstillegg, spesialundervisning (skolen dekker 70 % gjennom denne rammen)

PRINSIPPENE I MODELLEN

2. Øremerkede ressurser (sikre rammer til spesifikke lovpålagte krav/oppgaver i skolen)
  1. Spesialundervisning (30 %)
  2. Samisk /finsk (30%) delfinansieres gjennom statlige midler
  3. Språklige minoriteter (30 %, asylsøkere - full dekning)
  4. Senioravtalen (jfr SFS 2213)
  5. Prosjekter (bestemt lokalt)
  6. Veiledning (100 % finansiering)
  7. Tilleggsbehov (skjønnsmessige forhold - nye krevende elever i skoleåret)

PRINSIPPENE I MODELLEN

3. Justeringsfaktorer

1. Lønnsnivå (høyt utdannede)
2. Lønnsoppgjør

⊙ Regulering

- Halvårlige fastsettelse/regulering
- Stiller krav til system for når oppgaver skal gjøres (eks. tidspunkt for å fatte enkeltvedtak om spesialundervisning og vedtak språklige minoriteter)

VEIEN VIDERE

- ◉ Politisk behandling høsten 2013
- ◉ Innarbeides og innføres for budsjettår 2014
- ◉ Utarbeide milepælplan for budsjettarbeid / ressursmodell med klare oppgaver og frister
- ◉ Årlig evaluering/justering av ressursmodell

SØR-VARANGER KOMMUNE

RÅDMANNEN

Vår ref.: Saksnr.: 13/1759/1	Dato: 03.07.2013	
Saksbehandler: Bente Larssen	Telefonnr.: 7897741278977683	Epostadresse saksbehandler: bla@svk.no

NOTAT: NY RESSURSBEREGNINGSMODELL FOR GRUNNSKOLEN I SØR-VARANGER - HØRING

I oktober 2012 besluttet kommunestyret i Sør-Varanger å opprettholde den desentraliserte skolestrukturen med 11 skoler fordelt over hele kommunen. I forbindelse med vedtaket ble det også signalisert at denne skolestrukturen kom til å ligge fast ut valgperioden, dvs. ut 2016.

I tillegg ble det i forbindelse med budsjettvedtaket for 2013 vedtatt at det skal kuttes med 10 millioner kroner i grunnskolen i Sør-Varanger.

I forbindelse med budsjettering i grunnskolen har man over år lagt til grunn en hybrid av gammel timetallsberegning og budsjettering på årsverk. Dette har vist seg å være en krevende kombinasjon da denne budsjetteringsmetoden for det første er avleggs all den tid man ikke lenger snakker om timetallsberegning i forbindelse med grunnskole. En slik modell er også svært statisk da den i liten grad tar høyde for endringer som oppstår i løpet av et driftsår.

Høsten 2012 tok rådmannen initiativ til å få vurdert ny beregningsmodell for ressurstildelingen innen grunnskolenesektoren i Sør-Varanger. På nyåret 2013 oppnevnte rådmannen en arbeidsgruppe med mandat å fremme forslag til nytt beregningsgrunnlag for ressursfordeling til grunnskolene tilpasset de politiske beslutningene og den økonomiske situasjonen.

Arbeidsgruppen har bestått av:

- Rådmannen: - kommunalsjef Marit H. Haugseth
- Økonomi: - økonomisjef Nina C. Bordi
- økonomikonsulent Inger B. Fremstad
- Grunnskolene: - enhetsleder Michael Berstad, store ungdomsskoler
- enhetsleder Eva Høiberget, 1-10- skoler i distriktene
- enhetsleder Frode Buarø, middels store barneskoler
- enhetsleder Knut E. Wisløff, store barneskoler

En gjennomgang av funksjon 202 i KOSTRA viser også at det er store variasjoner på hvor mye Sør-Varanger kommune bruker per elev fra skole til skole.

Det er selvsagt høyere elevkostnader på en skole med få elever kontra en skole med mange elever, men rådmannen er bekymret for at det er en uforholdsmessig stor skjevfordeling. Målsetningen ved å gå over til en budsjetteringsmodell som er elevbasert er at det skal bli en mer rettferdig ressursfordeling – uavhengig av skolens størrelse og særpreg. Rådmannen ønsker en likeverdig skole i Sør-Varanger hvor det skal være lik mulighet for å følge opp enkeltelever med deres ulike behov, uavhengig av hvilken skole de er elev ved. I tillegg ønsker rådmannen at det skal være større muligheter for fleksible ressursbruk slik at man kan få til en bedre balanse hva tilpasset opplæring angår. Hvis man får til en bedre balanse på dette punktet er det også grunn til å tro at andelen spesialundervisning vil synke. Så langt som mulig bør skolene samordne tiltak inneværende budsjettår innenfor rammene. Det vil også antakelig bli enklere å gjennomføre når ressursene i mindre grad blir bundet opp til enkeltvedtak og fokus er på å bygge opp tidsavgrensede tilbud som fanger opp langt flere elever enn antallet enkeltvedtak tilsier.

Utfordringer for ny beregningsmodell

Ny beregningsmodell må fange opp mange utfordringer og løse de største som:

- grunnberegning for de minste skolene (flere med elevtall på 20 – 25 elever)
- tilstrekkelige ressurser til spesialundervisning, spesielt multifunksjonshemmede, sterk Utagerende elever og de med ” tunge ” diagnoser
- kompensasjon ved ulik og manglende kompetanse
- tilstrekkelig dekning til opplæring med statlige refusjoner som finsk, samisk o.l
- ressurser til tidlig innsats
- tilstrekkelig dekning til opplæring av minoritetsspråklige elever
- ressurser til store tiltak innen områder som bedring av læringsmiljøet og læringsresultater
- ressurser til større kompetanseutviklende tiltak

Stjørdalsmodellen

Stjørdalsmodellen ble vedtatt innført i Stjørdal 2004/2005 for området grunnskolens 202 og bygger på:

- Grunnressurs:
- alle skoler for lik grunnressurs for inntil 30 elever med lærerdekning 1 : 10
- Øremerkede ressurser:
- dekning av reduksjon i leseplikt for eldre arbeidstakere etter avtaleverket
- øremerket tilleggsressurs på 1/3 for opplæring med statlig refusjon
- dekning for 1/3 av elever med store spesialpedagogiske behov
- Elevbasert ressurs:
- likt beløp for alle elever fra 31. elev
- faktor for gjennomsnittlig årslønn for den enkelte skole
- tilleggsfaktor på 1,2 for ungdomstrinnet
- justeringsfaktor for deling i svømming

Forslag til ny beregning for grunnskolene i Sør-Varanger

Målet med ny beregningsmodell er å finne felles og objektive kriterier som gir større liket i lærertetthet og sikring av flere elevers rettigheter tilpasset den økonomiske situasjonen kommunen er i. Utfordringen med en sterkere elevbasert ressurstildeling, er å finne balansen mellom den generelle grunnressurs/elevressurs og øremerkede ressurser.

Forslag til ny beregningsmodell:

Grunnressurs

- grunnbeløp: - likt fast kronebeløp for de 20 første elevene
- antall elever: - likt kronebeløp for hver elev over 20, med 20% tillegg for ungdomstrinnet

Grunnressursen til og med 20 elever og fast elevressurs over 20 skal dekke:

- all klassesdeling: - skolen organiserer eleven selv
- styrking/deling: - skolene står fritt i å benytte/fordeler ressursene til styrking og deling
- all vanlig opplæring - innen fastsatt fag- og timefordelingen)
- administrasjon - inkl. kontorhjelp, skolen avgjør selv
- materiell/utstyr: - lærebøker, pc-er, fritt skolemateriell etc, skolen disponerer selv
- spesialundervisning: - 70% av all spesialundervisning

Øremerkede ressurser

- spesialundervisning: - tillegg for all spesialundervisning på 20- 30 %
- samisk/finsk: - kompensasjon på 30% da statens underfinansierer det tilsvarende
- minoritetsspråklige: - tilleggskompensasjon på 30%, unntatt ved eksternt tilleggsfinansiering
- senioravtalen - 100% kompensasjon for tilleggskostnadene
- prosjekter: - 100% finansiering

- veiledning: - 100% finansiering for vedtatt oppfølging av ufaglærte og nyutdannede
- tilleggsbehov - skjønnsmessig tillegg når skolen mottar nye krevende elever i skoleåret

Justeringsfaktorer

- lønnsnivå: - kan legges inn ved behov og om vedtak fattes
- lønnsoppgjør: - tilføres skolene som kronebeløp utregnet for hver ansatt

Budsjett og regulering

Forslaget til ny beregningsmodell baseres på halvårslige fastsettelse/- regulering:

- pr. 01.10. for fastsettelse av årsbudsjett
- pr. 01.04 for budsjettregulering for perioden 01.08. -31.12

Fastsettelse av årsbudsjett og regulering for høstperioden er tilpasset skolene driftsår og avtaleverkets ansettelsesforhold av lærere.

Ny modell som regneark

Eget tilpasset regneark er utviklet som har med alle elementene i pr. 7.1, 7.2 og 7.3. I regnearket skal Legge inn to ganger i året:

- den enkelte skoles elevtall
- den enkelte skoles timer til spesialundervisning
- den enkelte skoles timer til kompensasjon for nedsatt leseplikt for eldre arbeidstakere
- den enkelte skoles timer til samisk, finsk og minoritetsspråklige
- den enkelte skoles timer til prosjektrettet arbeid
- antall kontaktlærere ved den enkelte skole

Vedtak og beslutninger som må gjøres for å få fram ressursgrunnlaget for den enkelte skole:

- kommunalt årsbudsjett for grunnskolen 202
- fastsettelse av grunnbeløp pr. elev for de 20 første elevene
- fastsettelse av kronebeløp pr. elev/faktor for elever over 20
- fastsettelse av kronebeløp pr. elev/elevfaktor for materiell, inventar og utstyr
- dekning av tilleggsprosent for opplæringen i finsk, samisk og for minoritetsspråklige
- dekningsgrad av tillegget for dekning innen spesialundervisning
- kompensasjonstillegg for ungdomstrinnet

Andre vedtak som må fattes som også får ressursmessige følger:

- delingstall for maksimalt antall elever i gruppe/klasse
- maksimalt/ideelt antall elever i en kontaktlærergruppe
- fag- og timefordeling i grunnskolen i Sør-Varanger
- valgfagstilbud på ungdomstrinnet
- rammer for etter- og videreutdanning
- rammer for kommunale prosjekter
- samordning av tilbudet innen samisk, finsk og til minoritetsspråklige
- rammer for implementering av administrative og pedagogiske digitale verktøy

Vurderte konsekvenser av ny beregningsmodell:

Ny elevbasert beregningsmodell for ressurstildeling til grunnskolene i Sør-Varanger vil berøre alle skolene. Modellen forutsetter omstilling og større fleksibilitet i organiseringen av elevene i alle skoler. Modellen stiller krav til nytenkning og evne til større tilpasning. Andre konsekvenser:

- større likhet i lærertetthet mellom skolene
- bedre sikring av elevenes rettigheter
- stort elevtall i grupper får høyere lærertetthet
- mindre elever i grupper/klasser får lavere lærertetthet

- sikring av elever med store spesialpedagogiske behov
- sikring av minoritetsspråklige elevers rettigheter
- sikring av dekning av kostnader innen samisk og finsk
- bedre tilpasset opplæring
- reduksjon av spesialundervisning

Veien videre

Det forutsettes at dette ressursberegningsskjemaet blir implementert f.o.m neste budsjettår.

1. Skjemaet har blitt presentert for rektorene og skal nå sendes ut på høring til rektorene. Høringsfristen settes til 10. september. Innen den tid anbefaler rådmannen at rektorene prøver skjemaet og melder inn sine kommentarer og spørsmål.
2. dette blir tema når veilederkorpset kommer opp på veiledning i uke 38/39
3. det blir satt opp en egen arbeidsdag med utvalg for levekår+gruppeledere hvor dette er tema i uke 41
4. tas opp til politisk behandling i kommunestyret den 29. oktober

Bente Larssen
rådmann

SØR-VARANGER KOMMUNE

PASVIK SKOLE

Vår ref.: Saksnr.: 13/1759/3	Dato: 10.09.2013	
Saksbehandler: Espen Tangen Aarnes	Telefonnr.: 78 99 52 0478 99 53 62	Epostadresse saksbehandler: eat@sor-varanger.kommune.no

NOTAT: HØRINGSUTTALELSE - RESSURSBEREGNINGSMODELL

Det er flere positive sider ved en felles ressursmodell, men da skolene som skal beregnes i den samme modellen er såpass ulike, er det ingen selvfølge at dette vil bidra til en større likhet i tilbudet den enkelte elev får, tatt i betraktning rammefaktorene til hver enkelt skole. Det at modellen har et så stort fokus på elevtall, og ikke skiller på fådelte og fulldelte, gjør at mellomstore fådelte skoler, som har et elevtall noe høyere enn basistallet (20 elever), kommer ekstra dårlig ut. En ”stor” fådelte barne- og ungdomsskole” som Pasvik er den type skole som taper mest på en slik modell, og som gjør at en felles ressursmodell ikke fører til større likhet mellom skolene.

Fra Pasvik skole ønsker jeg å trekke fram to ressurskrevende faktorer som en slik modell ikke tar høyde for:

1. Kombinert barne-/ungdomsskole krever to typer lærere. Allmennlærere og lektorer (universitetsutdanna lærere).
Allmennlæreren kan brukes i alle fag i stort sett hele barneskolen, og i sine fordypningsfag i ungdomsskolen. Altså meget anvendelig, men mangler den spesifikke fagkompetansen man helst ønsker i ungdomsskolen, og da særlig på 10. trinn.
En lektor har god fagkompetanse i sitt/sine fag, og er viktig for å sikre den faglige kompetansen i flere fag i ungdomsskolen. Pasvik skole har flere lektorer, som ikke bare hever det faglige nivået i sine timer, men på hele skolen. Bakdelen er at de mangler allmennlærerutdannelsen og derfor har begrenset bruk i barneskolen.
På en stor skole vil en lektor kunne fylle opp sin stilling kun ved å undervise i sitt fag, på parallelle eller ulike trinn i ungdomsskolen. På en fådelte barne- og ungdomsskole vil en lektor svært sjeldent kunne fylle sin stilling innenfor sin fagkrets, selv om læreren også brukes på barneskolen. Vi trenger disse lektorene, og deler av slike stillinger er vanskelig å fylle opp som faglærer. Disse lærerne brukes da blant annet som spesiallærere (som vi får ressurser til gjennom modellen) og i tilpasset opplæring (som vi ikke får ressurser til). En ressursmodell vil kunne medføre at lønnsrammene blir så stramme at lektorene (som har høyere lønn, samt at det er vanskelig å fylle opp deres stilling innenfor rammene gitt i en ressursmodell) blir for kostbare å holde på, og da spesielt for en fådelte barne- og ungdomsskole. For kommunen og den enkelte skole vil dette være svært uheldig.
2. Som fådelte skole må vi slå sammen alderstrinn. Avhengig av gruppesammensetning og fag er det behov for fagdeling, for å sikre elevene faglig og sosial opplæring i henhold til opplæringsloven. Dette er ressurskrevende, men skal vi gi elevene det de har krav på er dette en viktig tilpasning av undervisningen ved fådelte skoler. En ressurs modellen ikke tar høyde for.
Et eksempel på utfordringen er i år hvor vi har tre 1. klassinger, ingen 2. klassinger og seks 3. klassinger. De har samme kontaktlærer, men spriket mellom 1. og 3. er så stort at skal vi kunne gi de tre 1. klassingene en forsvarlig begynneropplæring må de være for seg selv en god del skoletimer. Det kan virke råflott, men for de tre elevene er det nødvendig for å sikre dem den undervisningen de har krav på.

Disse to punktene tok jeg med for å vise noe av årsaken til at en fådelte skole er mer ressurskrevende, samtidig som dette er ressurser som ikke vil dekkes gjennom en slik modell. Punkt 2 er en faktor hvor ressursbehovet vil variere fra år til år, og vil være et behov vi ikke vil få dekt gjennom en modell som har så stort fokus på elevtall.

Dette vil kunne gi negative konsekvenser for det vi kan tilby elevene, og her vil begynneropplæringa være særlig sårbar.

Jeg velger å stille spørsmål ved tre konkrete vurderinger som er gjort i utarbeidelsen av denne modellen.

- **Basis på 20 elever – særlig negativt for de mellomstore skolene.**
Modellen har tatt utgangspunkt i en modell utarbeidet for Stjørdal kommune. I Stjørdal har de brukt 30 elever som basis, og i Sør-Varanger er det valgt å sette dette elevtallet til 20. Ved å bruke 20 elever som basis sparer kommunen penger, men samtidig ser man at det er de mellomstore fådelte skolene som taper mest på dette. Sett i forhold til skolenes budsjett utgjør dette 11- 12 % for de mellomstore skolene, og 4-5 % for de store skolene. Om Sør-Varanger velger å bruke 20 elever som basis, i stedet for 30, vil dette helt klart ha størst negativ effekt for de mellomstore skolene.
- **Spesialundervisning – hvordan unngå at vi ”skaper” spesialelever**
Kommunen har over flere år henstilt skolene om å redusere spesialundervisningen, uten særlig resultat. Signalet har vært tydelig; kostnadene til spesialundervisning må ned. I modellen har man valgt en justeringsfaktor på 0,3 (dette er høyere enn Stjørdal, slik jeg har forstått det, men jeg har selv aldri sett modellen). Skolene som har jobbet for å holde potensielle spesialelever innenfor den ordinære undervisningen, gjennom tilpassing, vil nå tape ressurser på dette. Det vil bli en naturlig konsekvens at man i enkelte tilfeller heller ”skaper” spesialelever, da dette gir økte ressurser, selv om dette ikke nødvendigvis er den beste løsningen for eleven, ofte tvert i mot.
Her må det skilles på om ressursene er knyttet til helse eller pedagogisk opplæring, da det pedagogiske er der hvor skolen kan forebygge gjennom blant annet styrkning av den tilpassede opplæringen i småskolen, slik at man reduserer behovet for spesialundervisning i ungdomsskolen.
Jeg mener at man har muligheten til å bruke ressursmodellen som et verktøy til å få redusert ressursene til den pedagogiske spesialundervisningen, men da må modellen endres på dette området.
- **Dekning av reelle lønnsutgifter**
Ved å ha en fast årslønn som utgangspunkt for lønnsbudsjettet, vil det være økonomisk lønnsomt å ansette lavt lønna personale, men lite lønnsomt (økonomisk) å ansette høyere lønna lektorer. Dette vil kunne få som konsekvens at lønnsnivået vil bli en viktig faktor i ansettelsesprosesser. Her burde det inn en mer detaljert utregning, slik at skolene får kompensert for de eventuelle merkostnadene som er i forhold til årslønn brukt i modellen. Det samme vil da måtte gjelde om man har et underforbruk i forhold til lønn i modellen.

Espen Tangen Aarnes
Enhetsleder Pasvik oppvekstområde

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Ørjan Stubhaug Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 03.10.2013
Arkivkode: K1-140	Arkivsaksnr.: 13/263
Saksordfører: Utvalg for plan og samferdsel og kommunestyret: Kurt Wikan Formannskapet: Bjørnar Gjetmundsen	

SAKSGANG		
Behandling:	Møtedato:	Saksnr.:
Rådet for likestilling av funksjonshemmede		
Kommunestyret		
Utvalg for plan og samferdsel	24.10.2013	081/13
Formannskapet	06.11.2013	072/13

FASTSETTELSE AV PLANPROGRAM FOR KOMMUNEPLAN SØR- VARANGER 2014-2024

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	03.10.2013	Falsettelse planprogram kommuneplan

Dokumenter i saken:

<u>Dok.dato</u>	<u>Type</u>	<u>Avsender/mottaker</u>	<u>Tittel</u>
-----------------	-------------	--------------------------	---------------

22.03.2013	U	Saksbehandler Ørjan Stubhaug	MELDING OM VEDTAK FRA KOMMUNESTYRET 20.03.13:
04.07.2013	U	Saksbehandler Ørjan Stubhaug	MELDING OM VEDTAK FRA FORMANNSKAPET 03.07.,13: FORSLAG TIL
12.07.2013	U	133 mottakere...	FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR RULLERING AV KOMMUNEPLANENS
05.08.2013	I	Fiskeridirektoratet region Finnmark	RULLERING AV KOMMUNEPLANENS AREAL- OG SAMFUNNSDEL - FORSLAG TIL
20.08.2013	I	Sametinget	UTTALELSE - PLANPROGRAMMET FOR RULLERING AV KOMMUNEPLANENS
22.08.2013	I	Direktoratet for mineralforvaltning	UTTALELSE - FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR RULLERING AV KOMMUNEPLANENS
22.08.2013	I	Norges vassdrags- og energidirektorat	UTTALELSE - VARSEL OM OPPSTART AV RULLERING AV KOMMUNEPLANENS
28.08.2013	I	Finnmark Fylkeskommune	UTTALELSE TIL FORSLAG - PLANPROGRAM FOR RULLERING AV KOMMUNEPLANENS
09.09.2013	I	Fiskeridirektoratet region Finnmark	RULLERING AV KOMMUNEPLANENS AREAL- OG SAMFUNNSDEL - FORSLAG TIL
16.09.2013	I	Rune Rautio	FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR RULLERING AV KOMMUNEPLANENS
16.09.2013	I	Kystverket Troms og Finnmark	UTTALELSE - FORSLAG TIL PLANPROGRAM - RULLERING AV KOMMUNEPLANENS
17.09.2013	I	Finnmark Eiendom AS	INNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS AREAL- OG SAMFUNNSDEL
17.09.2013	I	Statens Vegvesen	UTTALELSE - FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR RULLERING AV
17.09.2013	I	Fylkesmannen i Finnmark	FORESPØRSEL OM UTSATTETTELSE PÅ HØRINGSFRISTEN FOR FORSLAG TIL
18.09.2013	I	Avinor v/ Elin Nybak	FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR RULLERING AV KOMMUNEPLANENS
18.09.2013	I	Forsvarsbygg	UTTALELSE FRA FORSVARSBYGG
19.09.2013	I	Rolf Evald Arvola	UTTALELSE FRA FELLES NEIDEN
19.09.2013	U	Fylkesmannen i Finnmark	FORESPØRSEL OM UTSETTELSE PÅ HØRINGSFRIST FOR KOMMUNEPLANENS
19.09.2013	I	Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark	UTTALELSE - FORSLAG TIL PLANPROGRAM - RULLERING AV KOMMUNEPLANENS
20.09.2013	I	Fylkesmannen i Finnmark	RULLERING AV KOMMUNEPLANENS AREAL- OG SAMFUNNSDEL - INNSPILL TIL
20.09.2013	I	Reinbeitedistrikt 5A/C Pasvik	INNSPILL TIL PLANPROGRAM - RULLERING AV KOMMUNEPLANENS AREAL- OG
20.09.2013	I	Sør-Varanger menighetsråd	INNSPILL TIL PLANPROGRAM - RULLERING AV KOMMUNEPLANENS AREAL- OG

21.09.2013	I	Sør-Varanger Hagelag	UTTAELSE - FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR KOMMUNEPLANENS AREAL- OG
23.09.2013	I	Øvre Pasvik nasjonalparkstyre	INNSPILL TIL RULLERING AV KOMMUNEPLANEN, HENSYNSSONER TIL
24.09.2013	I	Finnmarkseiendommen	UTTAELSE - FORSLAG TIL PLANPROGRAM - RULLERING AV KOMMUNEPLANENS

Kort sammendrag:

Formannskapet vedtok i møte 03.7.13 å varsle oppstart av planarbeid og at forslag til planprogram for kommuneplanens areal- og samfunnsdel legges ut til offentlige ettersyn.

Forslag til Planprogrammet for rullering av kommuneplanens areal- og samfunnsdel har vært på høring fra 12.07.13 – 20.09.13 og det er kommet inn en rekke innspill.

Høringsinnspillene berører i hovedsak tematikk som nasjonale forventninger til kommunal planlegging, medvirkning, boligutbygging, barn og unge, landbruk, fiskeri og akvakultur, samfunnssikkerhet og beredskap, kulturminner, folkehelse, friluftsliv m.m.

Vedlagt følger revidert Planprogram for rullering av kommuneplanen.

Faktiske opplysninger:

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede styringsdokument. Samfunnsdelen inneholder visjon, mål og strategier for ønsket samfunns-, areal- og tjenesteutvikling.

Kommuneplanens arealdel er en vesentlig del av kommunens langsiktige plangrunnlag og skal vise sammenhengen samfunnsutviklingen, behov for vern og utbygging og fremtidig arealbruk. Kommuneplanens overordnede retningslinjer for den fysiske, økonomiske, sosiale, estetiske og kulturelle utvikling vil fremgå av kommuneplanens samfunnsdel.

Det er viktig å understreke at kommuneplanens samfunnsdel i stor grad er et politisk og strategisk styringsdokument. Det vil si at det er i samfunnsdelen kommunestyret skisserer opp ønsket fremtidsutvikling for de neste 12 årene.

Plan- og bygningsloven stiller krav om at det skal utarbeides et planprogram for alle kommuneplaner som har vesentlig påvirkning på samfunn og miljø. En utarbeidelse av selve planprogrammet blir første del av kommuneplanprosessen. I henhold til plan- og bygningsloven redegjør vedlagt dokument for planarbeidet, planprosessen og opplegg for medvirkning.

Det er kommunestyret som endelig fastsetter planprogrammet som skal legges til grunn for det videre planarbeidet.

Det er viktig å understreke at i kapittel 5 i planprogrammet er stikkord for satsningsområder ment å fungere som pekepinner hva som kan være aktuelt for hvert enkelt område. Stikkordene er følgelig ikke uttømmende, det er rom for å endre eller tilføye flere stikkord. Samfunnet står fritt til å uttale seg om hvilke stikkord man mener burde inngås i hvert av satsningsområde.

Det er også viktig å understreke at satsningsområdene eller temaene det skal fokuseres på i arbeidet har en tverrsektoriell karakter. På en eller annen måte berører satsningsområdene hele kommunesamfunnet og hele kommuneorganisasjonen.

Planprogrammet legger opp til at folkehelse skal utgjøre et nytt satsningsområde i kommuneplanen. Folkehelse vil komme i tillegg til gjeldende satsningsområder som kompetanse, infrastruktur, næringsutvikling og barn og ungdom består i den nye planperioden.

Viktige endringer i planprogram

Nedenfor vises det til de mest betydelige endringene som er gjort i planprogrammet etter at Formannskapet fikk forslag til planprogram forelagt. Utover dette er det gjort mindre justeringer, noe Rådmannen viser til i den videre saksbehandlingen.

- Medvirkning

Da formannskapet behandlet Forslag til planprogram var det var det forslått to folkemøter i de sentrumsnære områdene, henholdsvis Kirkenes og Bjørnevatn. I vedlagt planprogram kapittel 4.2 er det endret til 4 folkemøter fordelt på Kirkenes, Hesseng, Sandnes og Bjørnevatn.

- Samfunnssikkerhet og beredskap

Flere uttalelser fra offentlige etater påpeker at Samfunnsdelen burde inkludere samfunnssikkerhet og beredskap på et overordna nivå. Rådmannen tar disse innspillene til etterretning og har følgelig innarbeidet Samfunnssikkerhet og beredskap i vedlagte Planprogram i kapittel 5.1

Rådmannens vurderinger av innkomne høringsuttalelser:

I saksbehandlingen nedenfor tar Rådmannen en rekke innspill som berører kommuneplanens arealdel til orientering, og påpeker at innspillene tas med i det videre arbeidet. Med det mener Rådmannen at arealmessige innspill vil være gjenstand for en grundigere saksbehandling når forslag til arealdel legges frem for Utvalg for Plan og Samferdsel. Slik det framkommer av kapittel 4.1 i vedlagt planprogram vil arbeidet med kommunelplanens arealdel i hovedsak påbegynnes i mai 2014.

Nedenfor presenteres alle innkomne høringsuttalelser til forslag til planprogram for kommuneplanens areal- og samfunnsdel. Rådmannen gjør vurderingene etter hvert innkommet innspill.

Direktoratet for mineralforvaltning

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovenstående saksdokumenter mottatt 29.7.2013. Vi tar varsel om oppstart til etterretning og har ingen kommentarer til planforslaget i denne fasen av planprosessen.

Rådmannens vurdering: Innspillet tas til orientering

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

NVE skal som høringspart bidra til at hensynet til vassdrag, flom-, erosjon- og skredfare. Herunder grunnforhold, samt energianlegg blir innarbeidet i arealplaner. NVE legger vekt på at planen på en tydelig måte skal vise hvordan disse hensynene er vurdert og tatt hensyn til.

Naturfarer som flom, erosjon og skred må vurderes for alle byggeområder der slike farer er aktuelle. Arealer som kan være utsatt for slike naturfarer, uavhengig av arealbruk, bør avmerkes på kartet som hensynssone jfr. § 11-8 og tilknyttes bestemmelser som forbyr eller setter vilkår for bygging og tiltak.

Områder i og langs vassdrag er verdifulle for miljø og friluftsliv. Generelt gjelder at utbygging tett inntil vassdrag bør unngås og at kommunen bør innføre et generelt byggeforbud i et bestemt meterbelte langs vassdrag.

• Samfunnsikkerhet

Naturfarer som flom, erosjon og skred må vurderes for alle byggeområder der slike farer er aktuelle. I den forbindelse viser vi til NVEs retningslinje nr 2/2011 *Flaum- og skredfare i arealplaner*. Som omhandler sikkerhetsnivåer og fremgangsmåte for utredning av fare for flom og kvikkleireskred. Retningslinjene med vedlegg er tilgjengelige på våre nettsider www.nve.no. Det er viktig at kommunen sørger for at det ikke planlegges ny bebyggelse i områder som kan være utsatt for flom, erosjon og skred, og påser at utbyggingstiltak ikke gir økt fare for andre områder.

Klima

Klimautfordringene er en av de store utfordringene vi står ovenfor, og NVE synes derfor det er positivt at temaet er tatt med i planprogrammet. Kommunen må tilpasse seg et endret klima, samtidig som det må bidra til å redusere utslippene av klimagasser. Mulig økt skred- og flomfare samt store og intense nedbørmengder gir utfordringer for planleggingen. Klimafremskrivningene tilsier at det vil bli hyppigere episoder med styrtregn og derfor hyppigere og større flommer i små vassdrag. Dette gjelder i hele landet. De siste års erfaringer med økt flomføring i og økte flomskader langs mange små vassdrag bekrefter denne utviklingen. For alle vassdrag med nedslagsfelt mindre enn ca. 100 km² må en regne med minst 20 % økt flomvannsføring i løpet av de neste 50 —100 år. Dette er beskrevet i rapporten *Hydrological projections for floods in Norway under a future climate*" (Lawrence og H isdal 2011, NVE-rapport 5-2011).

Det er nødvendig at arealplanleggingen tar hensyn til den økte flomfaren langs vassdrag. Det beste generelle rådet er å holde bebyggelsen i god avstand fra vassdragene. Det må vises særlig aktsomhet langs bratte vassdrag der vannet kan grave ut nye løp eller rive med seg masser i farlige flomskred.

Klimautviklingen gir et stigende havnivå. I NOU 2010:10 *Tilpassing til eit klima i endring* er det gitt en anbefaling hvilken stigning som bør legges til grunn for de neste 100 år. NVE anbefaler at ny utbygging bør ta hensyn til beregnede stormflohøyder ved det havnivået en vil ha om 100 år.

Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse)

Ved utarbeidelse av planer for utbygging skal planmyndigheten påse at ROS-analyse gjennomføres. I analysen må blant annet sikkerhetsvurderinger i forhold til skred, flom og grunnforhold inngå. Fareområder som identifiseres i ROS-analysen bør avmerkes på arealplankartet som hensynssoner og tilknyttes bestemmelser. Disse vil gi føringer for senere avklaringer på reguleringsplannivå, samt for dispensasjoner og byggesaker.

Fare for flom og erosjon

For byggeområder i nærheten av vassdrag må det vurderes om området kan være utsatt for flom og erosjon. Nye byggeområder skal som hovedregel plasseres sikkert mot en 200-årsflom, jf, NVEs retningslinje nr 2/2011 *Flaum- og skredfare i arealplanar*. Temaet overvann må tas med i den videre planleggingen og det vises i den forbindelse til rapporter fra Norsk Vann -*Veiledning i klimatilpasset overvannshåndtering 162/2008* og *Klimatilpassningstiltak innen vann og avløp i kommunale planer 190/2012*.

Fare for kvikkleireskred

I henhold til NGUs løsmassekart (www.ngu.no/kart/losmasse) består flere områder i kommunen av hav-/fjordavsetninger. I områder med marine avsetninger er det grunn til å vurdere fare for kvikkleireskred nærmere. Fremgangsmåte for slike vurderinger er beskrevet i vedlegg i NVEs retningslinjer nr 2/2011 *Flaum- og skredfare i arealplanar*.

Fare for snøskred, steinskred og jordskred

I henhold til www.skrednett.no er flere områder i kommunen skredutsatt. Mulig skredfare må vurderes minimum for alle nye byggeområder. Plandokumentene må tydelig vise hvordan skredfaren er vurdert og tatt hensyn til. Eventuelle avbøtende tiltak må ivaretas i bestemmelsene til planen. NVE vil kunne ha innsigelse til planen dersom hensyn til skredfaren ikke er tilstrekkelig ivaretatt. Ved alle typer terrenginngrep og utbygging må en vise aktsomhet i forhold til mulig skredfare. For nye byggeområder skal sannsynligheten for skred være mindre enn 1/1000.

Arealer som kan være utsatt for flom, erosjon eller skred bør, uavhengig av arealbruk, avmerkes på kartet som hensynssone jf. § 11-8 og tilknyttes bestemmelser som forbyr eller setter vilkår for bygging og tiltak.

Rådmannens vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel, og tas følgelig med i rulleringen av den. I tillegg har Rådmannen innarbeidet teamet Samfunnsikkert som en del av kommuneplanens samfunnsdel på et overordnet nivå. Dette er innarbeidet i vedlagte planprogram kapittel 5.1

• **Vassdrag**

Områder i og langs vassdrag er verdifulle for miljø og friluftsliv. Elveos og randsoner langs vassdrag er blant de mest artsrike og bevaringsverdige med hensyn til landskapsøkologi og biologisk mangfold. Vi viser i den sammenhengen til Stortingsmelding 26 (2006-2007) der det er fastsatt arealpolitiske mål for forvaltningen av vassdrag og vassdragsnære områder. Generelt gjelder at utbygging tett inntil vassdrag bør unngås (særlig i verna vassdrag) og at kommunen bør innføre et generelt byggeforbud i et bestemt meterbelte langs vassdrag.

Verna vassdrag

Sør-Varanger kommune har 7 varig verna vassdrag: Grense Jakobselv, Karpelva, Tårnelva, Langfjordelva, Munkelva, Klokkelva og Neidenvassdraget. Rikspolitiske retningslinjer (RPR) for verna vassdrag må legges til grunn i planarbeidet. Retningslinjenes virkeområde omfatter hovedelv, sideelver, større bekker, Sjøer og tjern. samt et område på inntil 100 meters bredde på hver side av disse. RPR omfatter også andre deler av nedbørfeltet som det er faglig dokumentert at har betydning for vassdragets verneverdi.

Rådmannens vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel, og tas følgelig med i rulleringen av den.

- **Energianlegg**

Kraftproduksjonsanlegg

Det er 4 vannkraftverk i kommunen: Kobbholm, Valvatn, Melkefoss og Skogfoss. NVE ber om at det i arbeidet med kommuneplanen tas hensyn til disse kraftproduksjonsanleggene og at det ikke legges opp til en arealbruk som er i konflikt med disse.

Kraftlinjer

Sentral- og regionalnettsanlegg, transformatorstasjoner og andre større kraftledninger som krever konsesjon etter energiloven er unntatt fra plan- og bygningsloven. Det kan derfor gis konsesjon og bygges slike anlegg uavhengig av planstatus. Eksisterende og vedtatte høyspentlinjer skal fremgå av plankartet som hensynssoner. Kraftledninger med tilhørende byggeforbudsbelter er dermed et faktum for senere planlegging.

Nybygging av mindre kraftledninger innenfor områdekonsesjonene omfattes fortsatt av planloven. Kommunen kan i slike saker bestemme hvilken behandling de ønsker for det enkelte anlegget.

NVE ber kommunen kontakte Statnett, regional netteier og områdekonsesjonær slik at det kan tas hensyn til planlagte nye kraftledninger av eksisterende kraftledninger i området. Både eksisterende og framtidige kraftledninger bør vises i kartet.

Rådmannens vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel, og tas følgelig med i det videre arbeid.

Sametinget

- **Innspill til planprogram Samfunnsdel**

Barn og unge

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging er det nedfelt at det forventes at kommunene gjennom planleggingen tar sikte på å fremme helse, livskvalitet og oppvekstmiljø for den samiske befolkningen, og at hensynet til samiske barn vektlegges særskilt. Sametinget anmoder om at kommunen i denne sammenheng gjør en vurdering av status, muligheter og utfordringer i forhold til samisk språk og kultur i barnehage og skole.

I tillegg bør kommunen undersøke om det finnes behov i befolkningen for tiltak som kan bidra til å ivareta og styrke den samiske identiteten hos barn og voksne.

Rådmannens vurdering: Tas til etterretning og innarbeides i kapittel 5.2.2

Folkehelse

I forskriften til folkehelseloven er det nedfelt følgende: "I kommuner der det er grunn til å anta at det foreligger spesielle folkehelseutfordringer for den samiske befolkning, skal disse vurderes." Forskriften presiserer at kommuner med samisk befolkning, som har grunn til å tro at det foreligger spesielle folkehelseutfordringer for denne befolkningen, skal vurdere dette nærmere.

På denne bakgrunn anmoder Sametinget at Sør-Varanger kommune innlemmer hensynet til og spesielle utfordringer ved folkehelse blant den samiske befolkningen som et av planproblemene under satsingsområdet.

Rådmannens vurdering: Tas til etterretning og innarbeides i kapittel 5.2.4

- **Innspill til planprogram Arealdel**

Planprogrammet til Sør-Varanger kommune inneholder ikke konkrete forslag til arealdisponeringer. Det er dermed ikke grunnlag for Sametinget til å komme med annet enn generelle innspill i forhold til utredningsbehov og prinsipper i arealdisponering i denne uttalelsen. Vi beholder oss retten til å komme tilbake med ytterligere innspill når det foreligger noen konkrete forslag til arealdisponeringer eller nye planbestemmelser.

Hensyn å ta i forhold til samisk kultur og næringsutøvelse

Det er noe uklart hva kommunen mener med mindre endringer i forhold til næringshytter ved sjø, fisketurisme og primærnæringer. Vi viser til Sametingets planveileder og kapittel 5, *Hensyn i forhold til samisk kultur og samfunnsliv* og kapittel 6 *Hensyn i forhold til samisk næringsutøvelse*.

Sametinget anmoder kommunen å vektlegge disse hensyn ved rullering av kommuneplanens arealdel.

Samiske kulturminner

I denne forbindelse med vil vi presisere at forholdet til kulturminner ikke blir endelig avklart ved en oppfyllelse av utredningsplikten i henhold til FOR 2009-06-26 NR 855: Forskrift om konsekvensutredninger (jf. Plan- og bygningsloven § 4-2 andre ledd). Forholdet til kulturminner i planlagte byggeområder kan avklares endelig på kommuneplannivå, men det er ikke noe krav i lovverket om dette. Det er derfor opp til kommunen om man ønsker dette. Detaljer i forhold til en slik fremgangsmåte må avklares med kulturminneforvaltningen. Hvis ikke denne avklaringen blir gjennomført på kommuneplannivå, skal forholdet til kulturminner avklares på reguleringsplannivå ved at undersøkelsesplikten i henhold til LOV 1978-06-09 nr. 50: Lov om kulturminner (Kulturminneloven) § 9 da oppfylles. Forslagsstiller er pliktig til å dekke kulturminneforvaltningens utgifter ved de undersøkelser kulturminneforvaltningen foretar ved en oppfyllelse av undersøkelsesplikten i henhold til Kulturminneloven § 9, jf. Kulturminneloven § 10.

I områder hvor forholdet til kulturminnene ikke blir endelig avklart på kommuneplannivå eller hvor det ikke stilles krav om reguleringsplan må det utarbeides tydelige retningslinjer i 4 kommuneplanen som sørger for at det innhentes uttalelse fra kulturminnemyndighetene for tiltak i områdene, (jf. kulturminneloven § 8 første ledd). Dette gjelder så vel bygge- som LNFR-områder.

Kulturminneverdiene i all hovedsak er dårlig kartlagt, noe som medfører at mangel på kjente kulturminner innenfor et område ikke gjør at man uten videre kan dra noen konklusjoner om at tiltak i området ikke har negative konsekvenser for kulturminner. Vi ber derfor om at man i arealplanens konsekvensutredning presiserer at verdi- og konsekvensvurderingene for samiske kulturminner bare gjelder kjente kulturminner. Videre ber vi om at kommunen ikke gjør noen verdivurderinger på grunnlag av mangel på kjente kulturminner, såfremt det ikke dokumenteres at området/ områdene det er snakk om er godt nok undersøkt fra før av.

Samisk språk

Språket er en viktig kulturbærer og identitetsmarkør, og stedsnavn er verdifulle fragmenter av samisk språk. Det kulturelle mangfold som framstilles i samiske stedsnavn må komme til syne i alle

samiske områder. I følge LOV-1990-05-18-11, Lov om stadnamn (Stadnamnlova) § 9 andre ledd skal "Samiske og kvenske stadnamn som blir nytta blant folk som bur fast på eller har næringsmessig tilknytning til staden, skal til vanleg brukast av det offentlege t.d. på kart, skilt, i register saman med eventuelt norsk namn." Sametinget er fagorgan i arbeidet med stedsnavn i henhold til Stadnamnlova. Sametinget forventer at Sør-Varanger kommune innlemmer samiske stedsnavn som en naturlig del av sitt planverk.

Medvirkning

Sametinget ser medvirkning fra samiske interesser som viktig og verdifullt i planarbeid. Samiske interesser og lokalsamfunn vil kunne være reinbeitedistrikt eller siida, bygdelag, utmarkslag, laksefiskelag, sauebeitelag, forening og andre interesseorganisasjoner. Samiske kultursentre, museer og lignende i kommune eller region kan ha foretatt dokumentasjonsarbeid av tradisjonell kunnskap som vil kunne være relevant i denne sammenheng. Medvirkning og samarbeid fra slike institusjoner vil derfor kunne være nyttig.

Sametinget anmoder kommunen om å få fram tradisjonell samisk kunnskap gjennom planprosessen og å tillegge denne kunnskapen like stor vekt som den forskningsbaserte kunnskapen i det videre arbeidet.

Oppsummering

Sametingets anmoder at kommunen tar hjelp i Sametingets planveileder "*Veileder for sikring av naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv ved planlegging etter plan og bygningsloven(plandelen)*" og legge "*Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging*" til grunn for kommunens planarbeid.

Sametinget anmoder kommunen aktivt å tilrettelegging for medvirkning av lokale samiske interesser, herunder reindrifta som er tilstede i kommunen. I tillegg anmoder vi kommunen å få fram tradisjonell samisk kunnskap og bruk av områder gjennom medvirkningsprosessen og å tillegge denne kunnskapen like stor vekt som den forskningsbaserte kunnskapen ved utarbeidelsen av planen.

Vi ber om at kommunen har ovennevnte informasjonen om samiske kulturminner i mente i arbeidet med rullering av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Sametinget anmoder om at kommunen gjør en vurdering av status, muligheter og utfordringer i forhold til samisk språk og kultur i barnehage og skole og at kommunen innlemmer hensynet til og spesielle utfordringer ved folkehelse blant den samiske befolkningen som et avplanproblemet under satsingsområdet Folkehelse.

Sametinget forventer at Sør-Varanger kommune innlemmer samiske stedsnavn som en naturlig del av sitt planverk.

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Innspillene berører kommuneplanens arealdel og vil følgelig være i det videre arbeid. Hva angår medvirkning vil samiske og minoriteters interesser inkluderes i ressursgrupper og inviteres til folkemøter.

Finnmark Fylkeskommune

Planprogrammet er kortfattet og oversiktlig, men noe tynt med mange stikkord på områder som «*kan*» være aktuelle. Vi ønsker at kommunen utarbeider et mer «forpliktende planprogram». Det inneholder i hovedsak de formelle kravene som er satt i plan- og bygningslovens § 4-1, som er å gi mål for utviklingen i kommunen og hvilke strategier som skal brukes for å nå målene. Som nevnt over er det imidlertid litt mange «*stikkord som kan være*».

Planprogrammet er ment å være et fleksibelt verktøy for den tidlige fasen av planarbeidet. Som et minimum skal planprogrammet gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen og opplegget for medvirkning. For planer som omfattes av kravet om konsekvensutredninger, jfr. § 4-2 andre ledd, skal planprogrammet også gjøre rede for behovet og opplegget for utredning av planens virkninger for miljø og samfunn og hvordan dette arbeidet skal gjennomføres. Dette stiller krav til den måten planprogrammet blir til på og utformingen av programmet. Planprogrammet må utformes på en måte som innebærer at det i etterkant kan tas stilling til om gjennomført planarbeid (herunder utredninger), er utført i samsvar med planprogrammet.

Rådmannens Vurdering: I denne runden legges det opp til en mindre rullering av kommuneplanen, det vil si at det legges opp til mindre endringer og justeringer av arealdelen. Det vil si at det i dag ikke ser ut til at rulleringen av kommuneplanens arealdel omfattes av krav om konsekvensutredninger. Dette konkretiseres i planprogrammets kapittel 5.2.6.

- **Planfaglig innspill:**

Medvirkning:

Finnmark fylkeskommune ser at det lagt opp til at medvirkning i kommuneplanprosessen vil bli løst på flere plan. Vi tror at Sør-Varanger kommune vil nå de fleste av sine innbyggere med den medvirkningsprosessen det er lagt opp til. Kommunen skal sørge for at medvirkning er gjennomført i alle planer samt sikre at de samfunnsgrupper som ikke så lett lar seg inkludere får en aktiv medvirkning.

Rådmannens vurdering: Tar innspillet til orientering

Folkehelse/friluftsliv:

Kommuneplanens samfunnsdel skal være grunnlaget for sektorenes planer og virksomheter i kommunen. Den skal gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i kommunal virksomhet. Derfor er det naturlig at folkehelse får en sentral plass i kommuneplanens samfunnsdel. Det er positivt at kommunen har fokus på folkehelse og at dette er tenkt implementert i all kommunal planlegging. Under pkt 5.2.4 «Folkehelse» beskrives aktuelle stikkord til strategi og målformulering som kan komme inn under dette punktet. Vi mener at alle disse er aktuelle og bør utvikles videre i planen. Det samme gjelder pkt. 5.2.5

«Kommuneplanens arealdel», her skrives det og stikkord på det som kan være aktuelt å endre. Kommunene har et ansvar for å fremme innbyggerne sin interesse for friluftsliv. Allemannsretten gir alle lov til å ferdes og oppholde seg i utmarka i Norge. Allemannsretten er et gratis fellesgode og en viktig forutsetning for friluftsliv.

Dersom planene ikke er i tråd med dette kan det gi grunnlag for innsigelse.

Rådmannens vurdering: Tar innspillene til orientering. Tar innspillet vedrørende allemannsrett og friluftsliv til etterretning og innarbeides i planprogrammet kapittel 5.2.5

Barn og unge:

Utbygging og gjennomføring av tiltak bør skje i samsvar med rikspolitiske retningslinjer for barn og unge, T-2108. Retningslinjene og rundskrivet beskriver viktige nasjonale mål for barn og unges oppvekstmiljø. Ett av de nasjonale målene er å sikre grønnstruktur og friområder i byer og tettsteder

bl.a. gjennom strengere håndheving av rikspolitiske retningslinjer for barn og unge. Kommunen pålegges å vurdere konsekvenser for barn og unge i all plan- og byggesaksbehandling jfr. retningslinjenes pkt. 4.

Dersom dette ikke følges opp kan det gi grunnlag for innsigelse.

Rådmannens vurdering: Tar innspillet til etterretning. Grønnstruktur og friområder innarbeides i kapittel 5.2.4 og 5.2.5

Universell utforming:

Universell utforming er en langsiktig nasjonal strategi for å bidra til å gjøre samfunnet tilgjengelig for alle og forhindre diskriminering. Prinsippet om universell utforming skal ligge til grunn for planlegging og kravene til det enkelte byggetiltak. Kommunene har som planmyndighet ansvar for å følge opp dette.

Rundskriv T-5/99 B, Tilgjengelighet for alle gir gode innspill på hvordan tilgjengelighet sikres ved utforming av detaljer på plankartet og/eller som bestemmelser.

Universell utforming må kunne gjenfinnes i drøftingene i planens hovedmål, planbeskrivelse og bestemmelser. Det er særlig viktig at arealer som skal være avsatt for allmennheten, for eksempel leke- og oppholdsplasser, parkeringsplasser og andre offentlige rom blir vurdert opp mot kriteriet om universell utforming.

Dersom planene ikke er i tråd med dette kan det gi grunnlag for innsigelse.

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Sør-Varanger kommune legger i hele tiden prinsippet om universell utforming til grunn for vår planlegging og byggesaksbehandling.

Park og grøntområder:

Forslag til planprogram sier lite om bevaring og utvikling av grønnstruktur eller hvordan interessekonflikter knyttet til utbygginger og nedbygging av grøntarealer skal løses. Kommunen bør vurdere behovet for å inkludere dette i samfunnsdelen.

Rådmannens vurdering: Tas til etterretning. Innarbeides i 5.2.5

Hytte- og fritidsbebyggelse:

På side 14 i forslag til planprogram er det et kulepunkt som heter «Hyttestruktur». Det sier lite om hva Sør-Varanger kommune planlegger å vurdere i forhold til hyttebygging. Kommunen har gitt noen dispensasjoner i LNFR-områder til bygging av hytte/fritidsbolig. I arbeidet med rullering av arealplanen bør Sør-Varanger kommune vurdere om enkelte områder skal ha arealformål LNFR, med spredt bebyggelse i stedet for ren LNFR. For å stramme inn bruken av dispensasjon er dette en måte å gjøre det på.

I Fylkesplanen for Finnmark 2006-2009(2011), kapittel 4 —«Arealpolitikk» er det nedfelt fylkeskommunale retningslinjer for bl.a. hyttebygging, reindriftens arealbehov og stedsutvikling. Fylkeskommunen vurderer å gi ytterligere innspill når planprogram for kommuneplanens arealdel foreligger.

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Innspillene berører kommuneplanens arealdel og vil følgelig være i det videre arbeid.

Ny næringsvirksomhet:

Sør-Varanger kommune har allerede regulerte områder for reiseliv, olje- og gassrelaterte virksomheter samt oppdrett av fisk. Hvis det er andre næringsområder som det skal satses på bør arealer for etablering avsettes og reguleres i arealdelen av kommuneplanen slik at man unngår bruk av dispensasjon.

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Innspillene berører kommuneplanens arealdel og vil følgelig tas med i det videre arbeid.

Fiskeri- og havbruksnæring:

Finnmark fylkeskommune viser til at planprogrammet ikke sier noe om fiskeri- og havbruksnæring, men antar at det inngår innenfor satsingsområdet «Næringsutvikling». Med tanke på endringer i rulleringen av kommuneplanen bør et stikkord som eksempelvis havbruk/akvakultur inngå i tillegg til de som er nevnt i planforslaget.

Det er et prioritert mål for Finnmark fylkeskommune at fiskeri- og havbruksnæring fortsatt skal bidra tilvekst og utvikling for næringsliv og lokalsamfunn i Finnmark.

FFK anbefaler i denne sammenhengen at det utarbeides et eget plankart som viser lokalisering av oppdrettsanlegg og eventuelle oppvekstområder for fisk bør utarbeides. Lokalisering av fremtidige oppdrettsanlegg og eventuelle oppdrettsfrie fjorder må avklares og legges inn i kommuneplanens arealdel. Dette i henhold til at «kommuneplanens arealdel skal utgjøre et kartmessig bilde av prioriteringer og satsinger gjort i samfunnsdelen».

Når det gjelder lokalisering av fremtidige oppdrettsanlegg og planprosess oppfordres Sør-Varanger kommune til å invitere til et eget møte med aktuelle sektormyndigheter (akvakulturforvaltning), oppdrettsaktører og representanter fra fiskeriorganisasjonene for å avdekke utfordringer og muligheter for fremtidig akvakulturvirksomhet og eventuelle nye områder for akvakultur. Dette for å sikre at områder som avsettes til oppdrett er egnet og bidrar til mest mulig bærekraftig og effektiv utnyttelse av avsatte arealer.

Tidligst mulig avklaring vedrørende «kjente forhold» av betydning vil for øvrig også bidra bedre og mer effektiv saksbehandling, og mindre ressurskrevende prosesser for Sør-Varanger kommune og øvrige saksparter i eksempelvis akvakultursaker.

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Innspillene berører kommuneplanens arealdel og vil følgelig tas med i det videre arbeid. Fiskeri om havbruksnæring inngår i kapittel 5.2.1 Næringsutvikling.

Vannforvaltning:

Etter plan- og bygningsloven må det utredes hvilke følger nye tiltak kan få for blant annet miljø. Dette inkluderer vannmiljø, som forvaltes etter vannforskriften.

I vannforskriften § 22 om vannregionutvalg heter det at kommunen skal være representert i

vannregionutvalget. Dette innebærer at kommunene har plikt til å samarbeide om å gjennomføre oppgaver som følger av vannforskriften, herunder delta i planlegging som berører kommunens virkeområde eller egne planer og vedtak.

Kommunen skal også bidra med kunnskap og informasjon (i arbeidet etter vannforskriften), ved må bidra til å finne fram til de viktigste utfordringene i vannregionen, de største påvirkningene, hvilke vannforekomster som har dårlig tilstand og hvilke prioriteringer som bør gjøres i årene fremover, jamfør vannforskriften § 15 om karakterisering, vurdering av miljøpåvirkning og økonomisk analyse.

Kommunene skal også komme med forslag til tiltak der de har myndighet til å bedre miljøtilstanden i vannforekomstene, og delta i arbeidet med å utarbeide lokal tiltaksanalyse. Tiltak som blir utredet skal så følges opp av kommunen og iverksettes etter relevant lovgivning der kommunen har myndighet. I tillegg skal kommunen der den er myndighet legge tiltak og planer etter vannforskriften til grunn ved ny aktivitet eller inngrep som kan forringe vannforekomstenes tilstand.

Når den regionale forvaltningsplanen (som baseres på arbeidet i kommunene) godkjennes av regjeringen, skal de legges til grunn for all virksomhet og planlegging i området og i kommunen. Med bakgrunn i dette er det ønskelig at Sør-Varanger kommune retter seg etter de pliktene kommunen har etter vannforskriften, og ivaretar hensyn til vannmiljøet i sitt planprogram. Mer informasjon om vannforskriften kan finnes på www.mil.okommune.no, www.vannportalen.no og hos rådgiver for vannregionmyndigheten hos fylkeskommunen.

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Innspillene berører kommuneplanens arealdel og vil følgelig tas med i det videre arbeid.

Nyere tids kulturminner, innspill:

Forslag til planprogram sier ingenting om hvordan Sør-Varanger kommune vil ivareta verneverdige bygg og anlegg. Store deler av bygningsmassen i Sør-Varanger ble bombet og ødelagt under 2. verdenskrig. Arkitekturen i Kirkenes er i dag derfor preget av eldre bebyggelse fra før krigen, den typiske gjenreisningsarkitekturen og moderne bebyggelse.

Bygningstiljøet i Sør-Varanger er spesiell og verneverdig som det må tas hensyn til i planarbeidet. Blant annet er Dr. Wesselsgate og område rundt avsatt til spesialområde bevaring i NB!-registrert. I Egne Hjemnsvei i Bjørnevatn er det flere hus i gaten som er innenfor område avsatt til spesialområde bevaring. I tillegg finnes det fredede og midlertidig fredede bygninger og enkeltstående verneverdige bygninger i Sør-Varanger.

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Denne tematikken er innarbeidet som stikkord under kapittel 5.2.4 Infrastruktur.

Eldre tids kulturminner innspill:

Forslag til planprogram nevner heller ikke hvordan eldre tids kulturminner skal ivaretas i kommuneplanen. Det vil være viktig å få med kulturminner. Arealdelen er ikke et nivå hvor det vil være aktuelt med befaringer, men det vil være ønskelig å utrede forholdet til kulturminner på et overordnet nivå slik at man så tidlig som mulig ser hvilke utfordringer som ligger til grunn ifht kjente kulturminner. Dette er spesielt viktig for hytteområder, industri, boligbygging og samferdsel (inklusive scooter og barmarksløyper).

Når det gjelder arealdelen—der det er kjente kulturminner—bør det benyttes hensynssoner jfr. § 11-8 samt bestemmelser til disse, slik at de blir ivaretatt på best mulig måte. Vi ønsker at kommunen tar inn aktsomhetsplikten i alle planer eller setter krav om at denne skal innarbeides i alle reguleringsplaner og/eller områdeplaner.

Vi foreslår følgende formulering:

Kulturminner og aktsomhetsplikt:

Skulle det under arbeidet i marka komme fram gjenstander eller andre spor som indikerer eldre tids aktivitet i området, må arbeidet stanses omgående og melding sendes Finnmark fylkeskommune og Sametinget, jf. Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (Kulturminneloven) § 8 andre ledd. Denne meldeplikten må formidles videre til de som skal utføre arbeidet.

På Miljøverndepartementets nye nettsted: <http://www.miløkommune.no/> gis det en oversikt over hva som er kommunens myndighet og oppgaver i de lover og regler som sorterer under Miljøverndepartementet. Dette er et nyttig verktøy til bruk i all planlegging.

Miljøverndepartementet har utarbeidet gode veiledere til kommuneplanprosessene som vi anbefaler at kommunen benytter i planarbeidet. Veilederen utdyper lovkommentaren og er et nyttig verktøy i utarbeidelsen av planen.

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Innspillene berører kommuneplanens arealdel og vil følgelig tas med i det videre arbeid.

Sør-Varanger historielag

Ved rullering av kommuneplanens areal- og samfunnsdel vil Sør-Varanger Historielag anmode om det i den videre utviklingen av området Skytterhusfjellet - Prestvannet tas hensyn til den gamle skytebanen, som har betydelig kulturhistorisk verdi for Sør-Varanger, selv om den ikke vil kunne vurderes som et fredningsobjekt av nasjonal betydning.

Ved skytebanen står fortsatt de opprinnelige steinvollene, satt opp lenge før krigen. Her ligger også et minnesmerke og spor i naturen etter drapet på 11 sivile fra Berlevåg, som gav sitt bidrag til seieren over tyskerne gjennom aktiv bistand til den viktige russiske partisanvirksomheten på Varangerhalvøya i 1942 og 1943. Som følge av krigens ødeleggelser er det relativt få bygninger og anlegg fra før krigen i Sør-Varanger, og ennå færre i og like ved Kirkenes. Dette gjør bevaring hele eller deler av skytebanen ekstra betydningsfullt.

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Innspillene berører kommuneplanens arealdel og vil følgelig være i det videre arbeid.

Arealdisponeringen i dette området er klarlagt gjennom arealplanen av okt. 2005 og reguleringsplan for Skytterhusfjellet av februar 2007. Et slikt innspill burde altså vært gitt i 2007. Kommunale arkiver viser ikke at noe slikt innspill er kommet. For øvrig ble skytebanen nedlagt formelt i 1968 og flyttet til nåværende anlegg i Vinterveiskaret. Dersom et slikt innspill skal tas følge medfører dette endring av reguleringsplanen for skytterhusfjellet. Rådmannen kan ikke se at dette er hensiktsmessig. Minnesmerkene er i nevnte plan regulert til bevaring – krigsminnesmerke og således ivaretatt.

Finnmark Eiendom AS

For å vurdere Kirkenes by sine ekspansjonsmuligheter, fikk vi i 2010 utarbeidet en mulighetsstudie for det som i dag er deler av kommunens industriområde - Prestøybukta. Dette ønsker vi å gi som et innspill til det planarbeidet som nå er igangsatt.

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Det er en målsetting med kommuneplanarbeidet å benytte seg av relevant kunnskap. Følgelig tas innspillet med i det videre arbeidet. En foreløpig vurdering tyder for øvrig på at dette kommer inn under forskrift om konsekvensutredninger.

Fiskeridirektoratet region finnmark

Et av satsingsområdene i planforslaget er næringsutvikling. For FIF er det vesentlig at nevnte satsingsområde inkluderer fiske og akvakultur, selv om ikke dette er spesifikt nevnt i planen. Kommunen har gitt sterkt uttrykk for at de ønsker å være en aktiv deltaker i den fremtidige olje- og gassutviklingen i regionen. FIF ber om at kommunen ikke må overse fiskeri og akvakultur i den fremtidige planleggingen.

Det er viktig for FIF at gytefelt og viktige fiskeområder skal sikres for fremtiden. I Fiskeridirektoratets kartverktøy kan en finne kartlagt informasjon om gytefelt basert på informasjon fra fiskere. Områdene skal kartlegges av Havforskningsinstituttet for å fastslå viktigheten av dem. Før dette arbeidet er utført er det viktig at kartlagte gytefelt tas hensyn til ved vurdering av nye tiltak.

FIF ber om bred involvering av alle aktørene innenfor oppdrettsnæringen og lokale fiskerlag.

Rådmannens vurdering: Tas til etterretning. Fiskeri og havbruksnæring innarbeides planprogrammets 5.2.1 næringsutvikling. Når det gjelder medvirkning av primærnæringer inviteres aktører som deltakere i referansegruppene.

Statens Vegvesen

Statens vegvesen har ikke spesielle merknader til kommunens forslag til planprogram.

Rådmannens vurdering: Tas til orientering.

Avinor

Avinor har mottatt varsel om offentlig ettersyn av forslag til planprogram for rullering av kommuneplanens areal- og samfunnsdel. Vi viser i den samband til våre merknader til kommunedelplan for Tømmerneset.

De viktigste punktene for Kirkenes lufthavn, Høybuktknoen er å få avklart de arealmessige rammene på kort og lang sikt, gjennom å fastlegge arealbehov for forlengelse av rullebanen og utvidelse av områder for framtidig helikopteraktivitet/fraktområde på Høybuktknoen.

På kommuneplannivå er det også viktig å få innarbeidet høyderestriksjoner rundt rullebanen etter forskrift om utforming av store flyplasser, og fastsettelse av restriksjonsområder rundt radionavigasjonsanlegg etter forskrift om kommunikasjons, navigasjons- og overvåkingstjeneste, slik at framtidig arealbruk i kommunen ikke kommer i konflikt med lufthavns operative rammer. Vi minner også om at retningslinjer for arealbruk i støysoner må implementeres i arealdelen av planen, og at støyfølsom bebyggelse ikke må tillates innenfor flystøysoner.

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Innspillene berører kommuneplanens arealdel og vil følgelig være i det videre arbeid.

Felles Neiden

Felles Neiden har i denne fasen av arbeidet ingen spesielle bemerkninger til planprogrammet og anser denne som brukbart utgangspunkt for prosessen framover. I planprogrammet blir det lagt opp til folkemøter blant annet i Neiden høsten 2013 (november) og april/mai 2014. Felles Neiden ser med interesse fram til disse møtene, særlig med henblikk på kommunestyrets vedtak om at «*det er likeså en bred enighet om at det er viktig å styrke distriktenes bærekraft hva angår skole og næringsliv. I distriktene skal det prioriteres nye boligtomter sammen med næringsstomter*».

Felles Neiden viser for øvrig til innspill/merknader fra Finnmark Fylkeskommune.

Rådmannens vurdering: Tas til orientering.

Forsvarsbygg

Det vises til oversendelse av planprogram for rullering av kommuneplanens areal- og samfunnsdel. Forsvarsbygg uttaler seg med den hensikt å ivareta Forsvarets arealbruksinteresser i saker som behandles etter plan- og bygningsloven. Det er i hovedsak arealdelen denne uttalelsen omtaler. Forsvarsbygg er innsigelsesmyndighet etter PBL § 5-4.

Forsvaret har en vesentlig tilstedeværelse i Sør-Varanger, herunder spesielt Høybuktknoen og grensestasjonene. Siden forrige arealdel ble vedtatt i 2005 har Forsvaret blitt eget formål i ny plan- og bygningslov. Det vil derfor være nødvendig å oppdatere formålene for Forsvarets arealer i kommunen tilsvarende. Formålet Forsvaret skal benyttes der hvor Forsvaret er hovedbruker av arealene. Dette bør derfor inn i planprogrammets punkt 5.2.5.

Det pågår krevende planprosesser på Tømmerneset, hvor Forsvaret er involvert i både egen områdeplan og andre reguleringsplaner samt kommunedelplan, og det må forutsettes at kommuneplanens arealdel gjenspeiler dette arbeidet. Dersom arealdelen skal utarbeides parallelt med disse planene bør det vurderes om Tømmerneset skal gis en båndleggingssone etter § 11-8 punkt d, sone for båndlegging i påvente av annet vedtak etter plan- og bygningsloven.

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Innspillene berører kommuneplanens arealdel og vil følgelig være i det videre arbeid.

Fylkesmannen i Finnmark

- **PLANPROGRAMMET**

Planprogrammet er kortfattet og oversiktlig. Det inneholder i hovedsak de formelle kravene som er satt i plan- og bygningslovens § 4-1, som er å gi mål for utviklingen i kommunen, og hvilke strategier som skal brukes for å nå målene.

Det er et krav i plan- og bygningslovens § 4-1 at i planprogrammet skal tydeliggjøre behovet for spesifikke utredninger i forbindelse med planarbeidet og gi en oversikt over hvilke alternativer som vil

bli vurdert. Dette må følges opp i planprogrammet. Punkt 3.1 *Aktuelle utredningsbehov* tydeliggjør ikke godt nok hvilke utredninger som skal utføres i forbindelse med planarbeidet etter Fylkesmannens syn.

Vi gjør oppmerksom på at et dårlig planprogram kan være grunnlag for innsigelse på et senere tidspunkt i planprosessen. Det er derfor viktig at planprogrammet struktureres og utformes slik at det i etterkant kan tas stilling til om planforslaget med konsekvensutredning er utarbeidet i tråd med planprogrammet.

For kommuneplanens arealdel bør fokus for konsekvensutredningen være å besvare spørsmål knyttet til lokalisering og arealformål. Utredningen må få frem:

- viktige miljø- og samfunnsverdier i de foreslåtte utbyggingsområdene
- virkningene utbyggingen kan få for disse verdiene
- hva som kan gjøres for å avbøte negative virkninger

KU-forskriften krever en beskrivelse av virkningene både av de enkelte utbyggingsområdene, hver for seg, og av de samlede arealbruksendringene i planen. Kravet om en samlet vurdering innebærer et overordnet nivå der langsiktighet og helhet bør stå sentralt.

Rådmannens Vurdering: I denne runden legges det opp til en rullering av kommuneplanen, det vil si at det legges opp til mindre endringer og justeringer av arealdelen. Det vil si at det i dag ikke ser ut til at rulleringen av kommuneplanens arealdel omfattes av krav om konsekvensutredninger. Dette konkretiseres i planprogrammets kapittel 5.2.6. Det vises i denne forbindelse til lovkommentaren side 110, avsnittet om krav om konsekvensutredninger hvor det fremgår at kravene til konsekvensutredning gjelder bare for de delene av planen som fastsetter rammer for fremtidig utbygging og som innebærer endringer i fht gjeldene plan, ikke de elementer i planen som er en videreføring av eksisterende situasjon. Endringene og justeringene som antydnet vil etter alt å dømme bestå i endre planens formål og andre juridiske elementer fra Plan og bygningslovens 1985 til Plan og bygningslovens av 2009. Dersom større endringer ønskes vil konsekvensutredningskravet "slå inn" i form av tilleggsutredninger

- **Medvirkning**

Kommunen er gjennom plan- og bygningsloven (§ 3-1 c) pålagt å sikre naturgrunnet for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Reindriftsnæringen antas å bli særlig berørt av planarbeidet, og vi anbefaler at kommunen beskriver et opplegg for informasjon og medvirkning for næringen i planprogrammet, jf. Konsekvensutrednings-forskriftens § 6, 3. ledd.

Rådmannens Vurdering: Tas til orientering. Reindrifta vil være en viktig ressurs i kommuneplanarbeidet, spesielt hva angår potensielle endringer av arealressursene. Per dags dato ser det ikke ut som om at vi får slike større endringer.

I øvrig medvirkning vil reindriftsnæringen inviteres til deltakelse i planprosessenes ressursgrupper.

- **Boligutbygging**

Et viktig mål for planlegging, særlig i byregioner, men også i kommunene generelt, er å sikre tilstrekkelig boligutbygging. I forbindelse med kommuneplanarbeidet bør det derfor settes opp et arealregnskap som avklarer arealreserver og arealbehov til blant annet boliger, og setter opp mål for utbyggingsvolum og utbyggingsmønster, jf. Miljøverndepartementets veileder T-1492 Kommuneplanprosessen. Arealregnskapet vil være et viktig grunnlag for arbeidet med arealdelen, og avklare eventuelt behov for nye områder til boligformål.

Rådmannens Vurdering: Tas til orientering. I gjeldende areal del har Sør-Varanger kommune avsatt areal på Skytterhusfjellet på nesten 3000 dekar for boligbebyggelse med tilhørende funksjoner som skole, barnehage m.m. I dette området er det planlagt for om lag 600 boenheter. Tillegg er det avsatt mindre boligareal i andre sentrumsnære strøk og i kommunens distrikter. Med gjeldende snittvekst på 1 % for Sør-Varanger kommune er det med stor sannsynlighet avsatt tilstrekkelig med boligareal for de neste 10 årene.

- **Hensyn til barn og unge**

Nasjonale mål og regjeringens politikk

Regjeringen vil:

- At byer og tettsteder skal utvikles slik at miljø, livskvalitet og helse fremmes gjennom god stedsforming og boligkvalitet, tilgjengelige utearealer med høy kvalitet og sammenhengende grønnsystemer med gode forbindelser til omkringliggende naturområder.
- Sikre grønnsystemer og friområder i byer og tettsteder, bl.a. gjennom strengere håndheving av rikspolitiske retningslinjer for barn og unge.

Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen har som intensjon å styrke innsatsen for barn og unges nærmiljø. Retningslinjene og rundskrivet beskriver viktige nasjonale mål for barn og unges oppvekstmiljø.

Fylkesmannen forutsetter derfor at hensynet til barn og unges oppvekstvilkår utredes på et bredt grunnlag.

Rådmannens Vurdering: Tas til orientering. Barn og unges oppvekstvilkår vil være spesielt viktig ved gjennomføringen av referansegruppen «barn og unge»

- **100-metersbeltet langs sjø**

Om bygging i strandsonen bør tillates må ses i forhold til de samfunnsmessige interessene som er knyttet til aktuelle utbyggingsformål, og om det er mulighet for lokalisering andre steder.

Gjennom god planlegging som ser strandsonen i et helhetlig perspektiv kan kommunen opprettholde og utvikle verdiene i 100-metersbeltet. Det vil være særlig viktig å koble arbeidet med kystsonen og landdelen for å få en helhetlig planlegging av kysten som ivaretar natur- og kulturmiljøet, friluftslivet og landskapet i samspill med næringsutvikling og arbeidsplasser.

Vurdering av strandsonen bør være et eget tema i arbeidet med rullering av kommune-planens arealdel og konsekvensutredningen til denne.

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Innspillene berører kommuneplanens arealdel og vil følgelig være i det videre arbeid.

- **Landbruk**

Vi ber og kommunen om å vurdere å utarbeide hensynssoner for å ivareta landbruket (kjerneområde landbruk). Hjemmelen for å utarbeide slike hensynssoner er gitt i § 11-8 tredje ledd bokstav c): *Sone med særlig hensyn til landbruk, reindrift, friluftsliv, grønnstruktur, landskap eller bevaring av naturmiljø, med angivelse av særlig interesse.*

Relevante landbrukshensyn kan i denne forbindelse være ”ressursvern hensyn” som jordvern og kulturlandskap. I Ot.prp. nr. 32 uttrykkes: ”*Det kan for eksempel angis jordvernsone, ..., og differensierte jordbruks-, skogbruks- og reindriftssoner*”. Et annet eksempel kan være å innarbeide hensynssone for å ivareta viktige beiteressurser.

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Innspillene berører kommuneplanens arealdel og vil følgelig være i det videre arbeid.

- **Næringsutvikling Akvakultur**

Sør-Varanger kommune bør konkretisere sitt eventuelle behov for nye arealer til akvakultur i arbeidet med kommuneplanens arealdel, hvor arealer til eventuelle nye anlegg må ha en størrelse som harmonerer med lokalitetsstørrelser som næringen vil etterspørre i årene som kommer. Mange av de eksisterende områdene kan være for små allerede i dag. Også krav til eksempelvis strømforhold og topografi har endret seg i takt med utviklingen mot stadig større anlegg, og det vil være fornuftig å gjennomgå alle områder avsatt til akvakultur i gjeldende plan, og vurdere omdisponering av de arealene som ikke lenger er attraktive for oppdrettsnæringen. Områdene bør i kommuneplanens arealdel konkretiseres og avmerkes i plankartet som spesifikke områder for akvakultur, jf. plan- og bygningslovens § 11-7 nr. 6, underformål akvakultur.

Når et område blir foreslått avsatt til akvakultur, er det viktig at konsekvenser for andre brukerinteresser og naturverdier i kystsonen, blir bredt utredet og belyst. Et moderne oppdrettsanlegg vil i stor grad ekskludere annen bruk i nærområdet, og kan i tillegg føre til ulemper for annen bruk i omkringliggende områder på sjø og land, også utenfor området avsatt til akvakultur i sjø.

Konsekvenser av å etablere nye oppdrettsanlegg må utredes med tanke på landskap, biologisk mangfold, herunder anadrom laksefisk, forurensing, herunder støy, og annen arealbruk i området både i sjø og på land, for eksempel hyttebebyggelse, friluftsliv med videre.

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Innspillene berører kommuneplanens arealdel og vil følgelig være i det videre arbeid.

- **Landskap**

Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) og Riksantikvaren har laget en veileder med tilhørende skjemaer, som presenterer en metode til bruk for kommuner som ønsker å utarbeide en landskapsanalyse for sin kommune. Gjennom en landskapsanalyse vil kommunen få økt kunnskap og bevissthet om de elementene som er med på å gi kommunen identitet og egenart, og som kan skille den fra nabokommunen. En slik analyse vil gi Sør-Varanger kommune et godt grunnlag for kommunens arbeid med rullering av kommuneplanen. Både for å ivareta sine spesielle landskapsressurser og som grunnlag for å vurdere konsekvensene av arealbruksendringene som foreslås, herunder oppdrettsanlegg, vindkraftverk og hyttebebyggelse m.v. Veilederen er tilgjengelig på Miljødirektoratet.no

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Innspillet tas med i det videre arbeid.

- **Samfunnssikkerhet og beredskap**

Kommuneplanens samfunnsdel skal være et verktøy for kommunens helhetlige planlegging. Fylkesmannen er opptatt av at samfunnssikkerhetsperspektivet blir ivaretatt i kommunens planlegging og at det er kobling mellom Sivilbeskyttelsesloven og kommuneplanen.

Samfunnssikkerhet og beredskap synes ikke å være vektlagt i forslaget til samfunnsdelen for Sør-Varanger kommune.

Sivilbeskyttelsesloven §§ 14 og 15 pålegger kommunen en beredskapsplikt med krav til å utarbeide en sektorovergripende ROS-analyse (risiko- og sårbarhetsanalyse) og beredskapsplan. I *Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 3* er forventningene til et helhetlig og systematisk samfunnssikkerhet- og beredskapsarbeid i kommunene beskrevet. Kommunen skal utarbeide langsiktige mål, strategier, prioriteringer og plan (-er) for oppfølging av samfunnssikkerhet- og beredskapsarbeidet.

Kunnskap fra den sektorovergripende ROS-analysen vil være et viktig grunnlagsmateriale for å fastsette overordnede mål og strategier for samfunnssikkerhet og beredskap.

Vi anbefaler kommunen å vedta overordnede mål og strategier for samfunnssikkerhet- og beredskapsarbeidet i Sør-Varanger kommune og at dette nedfelles i kommuneplanens samfunnsdel.

Fylkesmannen forutsetter at de tema som er lista opp under punktet *Verdi og konsekvensutredningen* utredes.

Rådmannens Vurdering: Tas til etterretning. Rådmannen har innarbeidet teamet Samfunnssikkert som en del av kommuneplanens samfunnsdel på et overordnet nivå. Dette er innarbeidet i vedlagte planprogram kapittel 5.1.

INNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL

- **Byggegrense mot sjø**

For å fravike byggeforbudet i 100-metersbeltet må kommunen sette byggegrense mot sjø, jf. plan- og bygningslovens § 1-8 tredje ledd. Ved fastsetting av byggegrense nærmere sjø enn 100 meter må strandsonens betydning for landskap, naturmiljø og friluftsliv være vurdert og dokumentert. Fylkesmannen forventer at kommunen bruker kartlegging av funksjonell strandsone som et verktøy for fastsetting av arealformål og byggegrenser mot sjø. Byggegrense må vurderes både for nye områder som legges ut i kommuneplanen og områder som er satt av til utbygging i gjeldende plan.

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Innspillene berører kommuneplanens arealdel og vil følgelig være i det videre arbeid.

- **Landbrukstiltak i strandsonen**

Fylkesmannen minner om at unntaket for byggetiltak i strandsonen som er nødvendig i landbruket, falt bort 1. juli 2013, jf. plan- og bygningslovens § 34-2 åttende ledd. Kommunen må dermed avklare hvilken landbruksaktivitet som skal være tillatt i 100-metersbeltet langs sjø gjennom bestemmelser

etter § 11-11 nr.4. Etter bestemmelsene i § 11-11 nr. 4 kan det i kommuneplanens arealdel tillates at det oppføres nødvendige bygninger, mindre anlegg og opplag som skal tjene til landbruk, reindrift, fiske og akvakultur eller ferdsel til sjøs.

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Innspillene berører kommuneplanens arealdel og vil følgelig være i det videre arbeid.

- **Vassdrag**

Kommunen må i sitt arbeid med kommuneplanen vurdere å fastsette byggegrense langs vassdrag, jf. plan- og bygningslovens § 1-8 femte ledd: "*For områder langs vassdrag som har betydning for natur-, kulturmiljø- og friluftsinnteresser skal kommunen i kommuneplanens arealdel etter §11-11 nr.5 fastsette grense på inntil 100 meter der bestemte angitte tiltak mv. ikke skal være tillatt*".

Etter Fylkesmannens syn så bør kommunen fastsette byggegrense langs vassdrag. Vi minner her om de nasjonale miljømålene for arealforvaltning, friluftsliv med mer gitt i St.meld. nr. 26 (2006-2007) *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand*. Her fremgår det bl.a. at "*vassdragene skal forvaltes gjennom helhetlig arealpolitikk som sikrer vassdragslandskap, vassdragsbelter og vannressurser.*"

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Innspillene berører kommuneplanens arealdel og vil følgelig være i det videre arbeid.

- **Spredt boligbygging**

Det framgår av planprogrammet at det skal legges til rette for nye boligtomter i distriktene. Fylkesmannen vil igjen minne om de *rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging* (Miljøverndepartementets retningslinje T-5/93), der det legges vekt på begrensning av transportbehov, samling av naturinngrep, fortetting av boligområder med mer. Spredt boligbygging som ikke er tilknyttet landbruket vil være i strid med disse retningslinjene.

Det bør vektlegges at spredt bebyggelse på sikt kan bli kostbart også for kommunen. Ofte etterfølges en slik utbyggingsform av krav om trafiksikkerhetstiltak som gatelys, busslommer og gang- og sykkelvei. I tillegg kommer det ofte krav om offentlig infrastruktur i form av vann og kloakk, samt offentlig vei og brøyting. En spredt utbyggingsform fører også til behov for skoleskyss og annen offentlig transport, og at alle hjemmebaserte tjenester (helse- og omsorgstjenester, renovasjon mv.) blir dyrere.

Ny boligbygging utenfor kommunesentra bør bare tillates når den kan:

- styrke eksisterende bygder/bosteder.
- bedre utnyttelsen av eksisterende infrastruktur, herunder også skoler, barnehager og lokalt næringsliv
- gi gode trafiksikkerhetsløsninger
- gi gode og sikre oppvekstforhold for barn, herunder muligheter for uorganisert kontakt med andre barn i fritiden
- ivareta jordverninteresser og ikke medføre driftsulemper eller –begrensinger for landbruket

Rådmannens vurdering: Spredt boligbygging vil utgjøre et naturlig diskusjonstema under satsningsområde «infrastruktur» og følgelig vil dette innspillet tas med i dette arbeidet. Resten av innspillene berører kommuneplanens arealdel og vil følgelig være i det videre arbeid.

- **Landbruks-, natur- og friluftsområder samt reindrift med bestemmelser om spredt bebyggelse**

I bestemmelsene til arealplanen skal det settes krav til lokalisering og omfang av bebyggelse innenfor LNFR-områder jf. plan- og bygningslovens § 20-4 andre ledd bokstav c om at både omfang og lokalisering for bebyggelsen skal være angitt.

Fylkesmannen krever at følgende lokaliseringskriterier tas inn i bestemmelsene til planen:

- Bebyggelse skal lokaliseres utenfor dyrka jord. Med dyrka jord forstås fulldyrka og overflatedyrka jord fra AR5-kart.
- Bebyggelse skal lokaliseres utenfor områder med kartlagte naturtyper (verdi A og B), slik disse framkommer i naturbase (www.naturbase.no) på tidspunktet for behandling av byggetillatelse.
- Bebyggelse skal lokaliseres i god avstand fra yngleområder for trua og sårbare arter.
- Bebyggelse må plasseres og gis en utforming som gir en god landskapsmessig tilpasning.

Vi minner om at jordlovens §§ 9 og 12 gjelder såfremt det ikke er fastsatt reguleringsplan for områdene. Dette kan med fordel synliggjøres som en retningslinje for alle LNFR-områder med spredt bebyggelse.

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Innspillene berører kommuneplanens arealdel og vil følgelig være i det videre arbeid.

- **Friluftsliv**

Naturen er et billig anlegg med stor betydning for folkehelsen. Det er nasjonal målsetting at de større friluftslivsområdene som grenser til byer og tettsteder ivaretas og utvikles for friluftslivet. I St.meld. nr. 39 (2000-2001) "Friluftsliv – En veg til høyere livskvalitet" punkt 7.4 Marka står det:

"Omsynet til friluftslivinteressene kan oppsummerast i to hovudmål:

- *Å verne mot omdisponering til utbyggingsføremål*
- *Å halde natur- og kulturmiljøet i alle deler av marka mest mogleg intakt, variert og opplevelsesrik."*

Direktoratet for naturforvaltning har utarbeidet to veiledere: DN-håndbok 23-2003 og DN-håndbok 24-2003. Begge veilederne knytter seg til målsettinger i St.meld. nr. 39 (2000-2001) "Friluftsliv – En veg til høyere livskvalitet" og St.meld. nr 23 (2001-2002) "Bedre miljø i byer og tettsteder". Her kan en lese mer om nasjonale mål for friluftslivsarbeidet m.m.

Vi viser også til *Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv – En satsing på friluftsliv i hverdagen; 2014-2020*.

Fylkesmannen ber kommunen vurdere tilgjengelighet til de viktigste/mest brukte områdene. Vi anbefaler at det blir vurdert om det bør settes av arealer til utfartsparkering.

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Innspillene berører kommuneplanens arealdel og vil følgelig være i det videre arbeid. Friluftsliv i et folkehelseperspektiv er innarbeidet i kapittel 5.2.5 og 5.2.6

- **Inngrepsfrie naturområder**

Målet om å bevare gjenværende inngrepsfri natur er uttrykt i flere stortingsmeldinger de senere årene. Blant annet i St.meld. nr. 17 (1998-99) ”Verdiskaping og miljø – muligheter i skogsektoren”, nr. 39 (2000-2001) ”Friluftsliv”, nr. 42 (2000-2001) ”Biologisk mangfold”, nr. 21 (2004-2005) og nr. 26 (2006-2007) ”Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljø-tilstand”. I Prp. 1 S (2010-2011) Miljøverndepartementet går det klart fram at inngrepsfrie naturområder som er igjen, skal tas vare på.

”Regjeringen forventer at: hensyn til inngrepsfrie naturområder uten tyngre tekniske inngrep (INON-områder) vektlegges i planleggingen”, jf. nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging.

- **Akvakultur**

Fylkesmannen vil vurdere å fremme innsigelse mot arealplanen om det avsettes store flerbruksområder med akvakultur i kommunen. Inngrepsfrie naturområder som det her er vist til er i dag vist som NF-sonen i arealdelen (natur og friluftsliv)

Rådmannens vurdering: Tas til orientering. Innspillene berører kommuneplanens arealdel og vil følgelig være i det videre arbeid.

- **Risiko- og sårbarhetsanalyse – Samfunnssikkerhet**

Fylkesmannen har merket seg at Risiko- og sårbarhetsanalyser er tatt opp som et punkt i kommunens arealdel, jf. planprogrammet side 13. Det er viktig at en slik analyse viser alle risiko- og sårbarhetsforhold som kan være med på å avgjøre om ulike arealer er egnet til utbyggingsformål.

For ikke å bygge inn en større sårbarhet i lokalsamfunnet, er en systematisk risiko- og sårbarhetsanalyse viktig, både i forbindelse med lokalisering av boliger og virksomheter, utforming av infrastruktur og ved utrustning av samfunnsviktige funksjoner.

Vi minner om plan- og bygningslovens § 4-3 om *samfunnssikkerhet og risiko- og sårbarhetsanalyse*.

Framtidige klimaendringer som havnivåstigning, flere stormer, mer nedbør, økt fare for flom og skred (snøskred og lignende) er hendelser som sannsynligvis vil komme. Dette er også svært viktige faktorer i en risiko- og sårbarhetsanalyse.

Kommunen må se hen til den overordnede ROS-analysen i arbeidet med ny arealdel. Dersom det i arbeidet med arealdelen avdekkes nye risikoområder som har betydning for kommunens helhetlige analyse bør dette også tas inn der. Det er også viktig at kommunen i arbeidet sørger for å få med sjøområdene som kommunen har ansvar for jf. havne – og farvannsloven § 9. Her bør også isforhold vurderes som tema.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har utarbeidet en veileder for kartlegging av risiko og sårbarhet; ”Samfunnssikkerhet i arealplanlegging”. Her finnes eksempler på analyser, eksempler på farekategorier samt oversikt over lover, rundskriv, forskrifter og veiledninger. Veilederen ligger på hjemmesidene til fylkesmannen, og på DSB sine sider.

Eksisterende bebyggelse

I forskrift om kommunal beredskapsplikt § 2, bokstav a) kommer det frem at den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen som et skal minimum omfatte: *eksisterende og fremtidige risiko- og sårbarhetsfaktorer*. Fylkesmannen oppfordrer derfor kommunen til å se på hvorvidt risikobildet for den eksisterende bebyggelsen er endret som følge av naturlige eller menneskeskapte endringer i kommunebildet.

Innen kommunens geografiske område skal både risiko- og sårbarhetsforhold som skyldes naturforhold og menneskelig aktivitet analyseres. Det er viktig at også *fremtidige endringer* grunnet klimaendring, utbyggingsprosjekter eller arealbruksendringer inkluderes i analysen. Se også DSBs *Veiledning til forskrift om kommunal beredskapsplikt*.

Rådmannens Vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid. Rådmannen har også innarbeidet teamet Samfunnssikkert som en del av kommuneplanens samfunnsdel på et overordnet nivå. Dette er innarbeidet i vedlagte planprogram kapittel 5.1.

- **Skuterløyper**

Plan- og bygningsloven og motorferdselloven gjelder samtidig/ved siden av hverandre. Plan- og bygningsloven skal styre arealbruken og fungerer slik at endringer i arealbruk må være i tråd med loven/plan vedtatt med hjemmel i loven. Det kan legges restriksjoner på ferdsel inklusive motorferdsel i noen tilfeller med hjemmel i plan- og bygningsloven.

Å gi positivt tillatelse til motorferdsel i utmark gjøres bare i motorferdselloven, men plan- og bygningsloven kan altså sette av arealer til slik bruk og kan sette begrensninger og rammer for bruken. Se informasjon om saksgangen ved endring og opprettelse av nye snøskuterløyper i eget brev.

Rådmannens Vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid.

- **Naturmangfoldloven – krav til offentlige etaters beslutninger**

Forvaltningen av naturmangfoldet, dvs. "*naturen, med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser*" blir ivaretatt etter prinsippene angitt i kap. II i naturmangfoldloven.

Konsekvensutredningen må være av en slik karakter at den kan danne et tilfredsstillende grunnlag for vurdering og vektlegging etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper. Det bør også synliggjøres hvordan muligheten til å nå forvaltningsmålene for naturtyper og arter i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 blir påvirket. Vi ber om at disse føringene blir synliggjort i planprogrammet på egnet sted. Dette innebærer bl.a. at det må beskrives hvilke virkninger planen kan få for prioriterte arter, arter i Norsk rødliste for arter 2010, for regionalt og nasjonalt viktige naturtyper. Påvirkningen på disse artene og naturtypene skal vurderes ut fra den samlede belastningen de er eller vil bli utsatt for.

Lovens krav til begrunnelse (§ 7) tilsier, i samsvar med vedlegg III i forskrift om konsekvensutredninger, at begrunnelse for valg av alternativer synliggjøres. Krav til kunnskapsbasert forvaltning (§ 8) og bruk av føre-var-prinsippet (§ 9), tilsier at nye områder ikke legges ut der det foreligger mulig konflikt i forhold til naturmangfoldet, med mindre dette i tilfredsstillende grad er veid

opp mot samfunnsmessige hensyn (jf. lovens § 14). En nødvendig forutsetning for en slik avveining er at behovet for lokalisering av nye tiltak/områder er klargjort.

Konflikt i forhold til naturmangfoldet vil kunne foreligge bl.a. der særskilte verdier er registrert. I tillegg vil tiltak i strandsonen langs sjø og vassdrag gjerne være konfliktfylt, jf. at det er av nasjonal interesse at det her "*tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap, og andre allmenne interesser*".

Vi ber dere legge til grunn «*Veileder – Naturmangfoldloven kapittel II Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk – en praktisk innføring*» (T-1514) i det videre arbeidet med kommuneplanen.

Kartlegging av biologisk mangfold i utbyggingsområder

I områder der kunnskapsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig må det skaffes til veie ny kunnskap, jf. § 8 i naturmangfoldloven om kunnskapsgrunnlaget. Det vil være nødvendig for å kunne vurdere virkningen av utbyggingsområder og den samla belastningen på økosystemet.

Dersom kunnskapsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig ber vi om at nye utbyggingsområder blir kartlagt etter DN-håndbok 13-2007 *Kartlegging av naturtyper - Verdisetting av biologisk mangfold* og DN-håndbok 11-1996 revidert 2000 *Viltkartlegging*. Fylkesmannen anbefaler at det i planprogrammet stilles krav til eksterne konsulenter knyttet til kvalifikasjoner, fagbakgrunn og hvilke metoder som skal benyttes i arbeidet med kartlegging av biologisk mangfold.

Vi ber om at kartlagte områder for biologisk mangfold gjøres tilgjengelig for innlegging i offentlige registreringssystemer for biologisk mangfold. Dataene må da produseres på digital form med egenskapstabeller og kartfiler i SOSI- eller shape-format. Dataene oversendes Fylkesmannen som vil gjøre de tilgjengelige gjennom Naturbase og Artsdatabankens artskart.

Dersom kunnskap om naturmangfoldet ikke framskaffes må kommunen legge til grunn en mer forsiktig bruk av natur til utbyggingsformål, jf. § 9 i loven om føre-var-prinsippet.

Rådmannens Vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid. Slik det ser ut i dag vil ikke endringer i arealdelen omfattes av forskrift om konsekvensutredning. Oppstår det behov for tilleggsutredninger vil dette innspillet tas med i dette arbeidet. Det er i dag gode rutiner for å vurdere forholdet til naturmangfoldloven i saksbehandlingen.

Sør-Varanger Hagelag

Det Norske Hageselskap ved Sør-Varanger hagelag, har med interesse lest og drøftet Sør-Varanger kommune sitt forslag til *Planprogram for kommuneplanens areal- og samfunnsdel*. Hagelaget.

Hagelaget registrerer med glede at under flere av de beskrevne satsningsområdene så er:

- Parker og lekeområder
- Boområder
- Folkehelse i et livsperspektiv
- Tilgjengelighet av friluftsliv- og aktivitetsmuligheter
- Helsefremmende infrastruktur
- Hyttestruktur
- Vedlikehold av Sykkel- og gangstier

- Estetiske bestemmelser for Kirkenes sentrum
Tatt med som viktige punkter

Hagelaget ser med tilfredshet på den måten Sør-Varanger kommune i dag tilrettelegger med flotte utomhusanlegg ved sine nye institusjoner. Dessverre konstaterer vi at andre offentlige institusjoner og private næringsdrivende ikke gjør det samme.

Vi mener det er viktig at kommuneplanens areal- og samfunnsdel i alle planverkets satsningsområder inkluderer de foran beskrevne områdene, og at det satses skikkelig på vedlikehold av eksisterende og nye utbygginger av boområder, næringsbygg, offentlige institusjoner og all infrastruktur for øvrig. Spesielt er det viktig at også det private næringslivet og privatpersoner generelt, gjennom planverket, blir oppfordret (pålagt) å ta grønne verdigheter inn som hovedelement i kultur.

Vårt motto, *Vi bedrer menneskers livskvalitet gjennom grønne opplevelser*, Kan også være et godt bidrag i det videre arbeidet.

Sør-Varanger Hagelag ønsker lykke til med dette viktige arbeidet for vår kommune.

Rådmannens Vurdering: Tas til orientering

Kystverket

- **Generelt**

Kystverket forutsetter at sjøarealene i kommunen blir en integrert del av kommuneplanens arealdel. I den forbindelse er det viktig at dette blir en plan som er fremtidsrettet, avklarer arealbruken og gir en forutsigbar arealforvaltning.

Videre bør det være en forutsigbar arealforvaltning av kommunens sjøarealer, slik at disse områdene ikke kommer i konflikt med navigasjonsinstallasjoner eller farleder.

Rådmannens Vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid. I tillegg er kommunens sjøareal innarbeidet i kommuneplanens arealdel.

- **Kystverkets interesser**

Kystverket har ansvaret for farleier på sjø og innretninger (herunder infrastruktur i form av kaier, navigasjonsinstallasjoner, areal, landverts tilknytning osv.) knyttet opp til disse. Alle tiltak og planer på arealer hvor staten har foretatt investeringer i havneanlegg (herunder bl.a. moloer, fiskerihavner, flytebrygger m.m.) skal godkjennes av Kystverket.

Kystverket gjør oppmerksom på at alle tiltak/byggearbeider langs land og ut i sjøen (bygninger, kaier, molo, kabler, ledninger, fortøyninger, oppdrettsanlegg m.m.) må i tillegg til behandling etter plan- og bygningsloven behandles etter havne- og farvannsloven av 17.april 2009 nr. 19.

Kystverket Troms og Finnmark ser det som viktig at alle tidligere vedtatte planer/plandokumenter blir samordnet slik at arealbruken blir entydig og sammenfallende. Kystverket anbefaler at det i planleggingsfasen benyttes Kystverkets karttjeneste Kystinfo på www.kystverket.no. Her finner man sjøkart og andre sjørelaterte opplysninger.

Ny havne- og farvannslov

Kystverket ønsker å informere om at ny havne- og farvannslov trådte i kraft 1.1 2010. Dette innebærer at kommunen har fått endret forvaltningsansvar og myndighet i sitt sjøområde, jmfør §§ 7 og 9 i ny lov. Det som tidligere var havnedistrikt er nå opphevet. Plikter som pålegges kommunen i den nye loven omfatter særlig plikt til å sørge for sikkerhet og fremkommelighet i egne sjøområder. Kystverket vil likevel ha myndighet og ansvar innenfor hoved- og biled, som er fastsatt i egen forskrift, farledsforskriften. Dersom tiltak berører Kystverkets eiendom eller Kystverkets ansvarsområder er Kystverket myndigheten etter loven. Det fremgår 32 stamnetthavner av denne forskrift i Vedlegg 1. Spesielt for disse havner er at hoved-biled er trukket helt inn til kai. Normalt opphører Kystverkets ansvar i hoved-biled ved inngangen til havnas havneområde.

Farledsforskriften skiller mellom kommunalt sjøområde og hoved- biled. Det betyr blant annet at kommunen skal behandle søknader om tiltak i kommunalt sjøområde og Kystverket søknader om tiltak i hoved- biled. Et unntak fra denne bestemmelsen er tiltaksforskriften. Tiltak som nevnes i denne forskrift skal alltid behandles av Kystverket.

Rådmannens Vurdering: Tas til orientering og vil være med i det videre arbeid.

- **Vannforskriften og EUs vanndirektiv**

Vannforskriften er den norske gjennomføringen av EUs direktiv for vann (Vanndirektivet). Dette er et av EUs viktigste miljødirektiver. Hovedmålet er å sikre god miljøtilstand i vann, både vassdrag, grunnvann og kystvann. Dette skal gjøres gjennom å forebygge ytterligere forringelse, forbedre tilstand og fremme bærekraftig bruk av vannressurser.

Rådmannens Vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid.

- **Vedtatte nødhavner**

Som ledd i Kystverkets revisjon av beredskapsplan for nødhavnprosedyrer i Troms og Finnmark gjøres det oppmerksom på at det i Sør-Varanger kommune foreligger nødhavner som har vært på høring og er vedtatt av Kystverkets beredskapsavdeling: Holmbukt, Innerhamna Karpbukt, Kobbvågen, Lanabukt, Leirbukt, Norskbukt, Pasvikhavn.

Nødhavnene båndlegges ikke i arealplaner eller reguleringsplaner, men kan kartfestes som informasjon.

Rådmannens Vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid.

- **Kraftproduserende anlegg i sjø**

Troms og Finnmark har et stort potensiale for kraftverk basert på tidevanns- og havstrømmer. Kraftproduserende anlegg i sjø krever alltid tillatelse fra Kystverket, jmfør tiltaksforskriften. Dersom det planlegges slike anlegg for områder bør dette framgå av planen.

Rådmannens Vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid.

- **Planbestemmelser/retningslinjer**

Vi gjør oppmerksom på at retningslinjer/informasjon ikke er juridisk bindende bestemmelser i henhold til plan og bygningsloven.

Rådmannens Vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid.

- **Farleder**

Det er viktig at det legges opp til at all fremtidig arealdisponering tar høyde for at hoved- og bileder forbeholdes sjøverts ferdsel. Transport og ferdsel til sjøs må ikke hindres av for eksempel plassering av fortøyninger, lektene, prammer, oppdrettsanlegg m.m. Kystverket har ansvaret for farledene på sjø og installasjonene som knyttes til disse.

Rådmannens Vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid.

- **Navigasjonsinstallasjoner**

Kystverket har flere navigasjonsinstallasjoner i Sør-Varanger kommune. I forbindelse med utbyggingsplaner må det ikke føres opp bygg og lignende som kan komme til å skjerme sikten eller lyset for disse. Videre må det ikke etableres noen bygg, installasjoner, oppdrettsanlegg, fortøyninger m.m. innenfor hvit lyktesektor.

Rådmannens Vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid.

- **Etablerte fiskerihavner**

I Sør-Varanger kommune er det følgende statlige fiskerihavner:

- Bugøynes

Statens intensjon med bygging av fiskerihavner er å sikre fiskeriinteressene og trygge liggeforholdene for yrkesfiskere. Ved eventuelle interessekonflikter vil fiskeriinteressene prioriteres.

Fiskerihavnene gis arealformål samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur, underformål havn jf § 11-7 nr 2 i plan- og bygningsloven, og markeres i kart med "Havn —kode 2040". I bestemmelsene må det komme fram at fiskeriformål prioriteres og at ethvert tiltak krever tillatelse fra Kystverket etter havne- og farvannslovens § 28.

Rådmannens Vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid.

- **Fiskerihavnekrav/nye utbyggingstiltak**

Fiskerihavnekrav fra kommuner konkurrerer i nasjonale tildelinger. Det er derfor spesielt viktig at eventuelle havnekrav blir grundig dokumentert og at nytte- kostvurderinger blir en vesentlig del av utredningsarbeidet. Alle tiltak og planer på arealer hvor staten har foretatt investeringer i havneanlegg m.m. skal godkjennes av Kystverket.

Rådmannens Vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid.

- **Tinglyste rettigheter**

I forbindelse med planer om økt innsats i havnene hvor Kystverket har moloer eller andre innretninger eller foretatt andre arbeider/tiltak har Kystverket tinglyste rettigheter til arealer i og rundt disse havnene. Eventuelle utbyggingstiltak må ikke igangsettes eller utføres i slike havner uten at dette på forhånd er godkjent av Kystverket.

- **Beredskapsmessige hensyn**

Bruk av Risiko- Og Sårbarhetsanalyse i planleggingen (ROS) vil være viktig mht. transport langs kysten med forurenset last og oljeprodukter, ivaretagelse av sikkerheten på kysten og sårbarhet ovenfor næringsinteresser.

- **Containerdnæringsarealer**

I området relatert til større fiskeri- og/eller skipsvirksomhet er det viktig at det i forbindelse med etablering av fremtidige industriområder relatert til sjø/havnene (reguleringsplan/planer der det gjøres arealdisponeringer) tas hensyn til at mye av den fremtidige transporten vil skje ved bruk av containere. Det kan derfor være nødvendig å få avsatt fellesområde nær sjø for plassering av containere eller lager. Ved bruk av containere vil det være behov for åpne og tilgjengelige arealer for omlastning/lossing og behov for nærhet til kai med gode dybdeforhold.

Rådmannens Vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid.

- **Olje-/petroleumbaser**

Ved planlegging av olje-/petroleumbaser er det en rekke funksjonelle kriterier som skal oppfylles. Herav dybde, maritime forhold (seilingsforhold, manøvrering, vær, ankring, bunkers etc.), arealtilgang, infrastruktur, miljørisiko m.m. Dette er noe av det som kan nevnes ved slike etableringer. Om kommunen har konkrete planer for et slikt tiltak ber Kystverket om å bli kontaktet.

Rådmannens Vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid. I tillegg er Kystverket godt informert om planarbeidene som foregår på Tømmerneset

- **Tidligere områder for dumping av fartøy og kondemneringsområder**

Disse områdene bør fremgå av planen. Dette blant annet på grunn av plassering av installasjoner i sjø. Videre kan de ha betydning ved havari av fartøy. Havarerte fartøy kan eventuelt føres til et slikt område når det er fare for at fartøyet går under.

Rådmannens Vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid.

- **Dumpeplass for ammunisjon**

Om det finnes områder for dumping av ammunisjon bør dette fremgå i planen.

Rådmannens Vurdering: Innspillet berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid.

- **ISPS**

I tråd med forskrift om sikring av havner og havneterminaler mot terrorhandlinger mv. skal det utarbeides en sikringsplan for hver havn/ havneterminal. I havner er det havnesikringsmyndigheten som er ansvarlig for utarbeidelse og gjennomføring av beskrevne tiltak. For havneterminaler er det terminaleier som er ansvarlig myndighet. Sårbarhetsvurderinger og sikringsplaner skal godkjennes av Kystverket. Når sårbarhetsvurderingen og sikringsplanen er godkjent, og Kystverket har verifisert at objektet oppfyller kravene i forskriften, utstedes et godkjenningsbevis (Statement of Compliance). Godkjente havneterminaler vil bli innrapportert til IMO og godkjente havner vil bli innrapportert til EU.

Rådmannens Vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid. Innspillet ivaretas gjennom havnemyndighetens sektor/særlovgivning.

- **Akvakultur**

Kystverket i samråd med Fiskeridirektoratet er spesielt oppmerksom på arealdisponeringen til akvakultur. Med dette menes det at det ikke tillates at noen deler av anlegget skal komme utenfor områdene som er avsatt til akvakultur. Dette betyr at anleggenes fortøyninger ikke skal komme utenfor disse områdene. Videre settes det fra

Kystverket i alle tillatelser vilkår om at anleggenes opphalertau skal trekkes inn til anleggets rammefortøyninger. Dette betyr at opphalerblåser ikke tillates. Vilkåret settes på grunnlag av ferdsels- og sikkerhetsmessige hensyn, samt for å redusere det areal som anleggene beslaglegger. Kystverket minner videre om at ingen anlegg i utgangspunktet ikke skal komme i konflikt med hvitlyktesektor, samt at plasseringen skal være i god avstand fra ankringsområder, farled, nødhavner og områder med kabler/rør i sjø. Kystverket gjør videre oppmerksom på at søknad om akvakulturanlegg alltid skal behandles av Kystverket, jf. tiltaksforskriften.

Rådmannens Vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid.

- **Oppsummering**

Blant Kystverkets viktigste interesser er sikkerhet og fremkommelighet innenfor hoved-/ bileds arealavgrensning og øvrige beredskapshensyn. En bærekraftig og framtidrettet arealplanlegging vektlegges i stor grad. Det er spesielt ønskelig med god kommunikasjon og dialog mellom næring, kommune og statlige etater med hensikt å oppnå synergieffekter.

Kommunen har gjennom *ny havne- og farvannslov* fått endret forvaltningsansvar og myndighet i sitt sjøområde. Sør-Varanger kommune plikter å legge til rette for sikkerhet og fremkommelighet innenfor sin havneavgrensning.

Vi minner om viktigheten av en god planprosess og at alle berørtes interesser blir ivaretatt. Det er tiltakshavers plikt å påse at tiltaket ikke strider mot gjeldende lover og regelverk. Tiltakshaver må selv innhente tillatelser der det er nødvendig.

Kystverket stiller gjerne til rådighet dersom det er behov for veiledning i forbindelse med myndighet og forvaltning etter havne- og farvannsloven.

Kystverket har ingen ytterligere merknader i forbindelse med planprosessen.

Rådmannens Vurdering: Tar oppsummeringen til orientering. Rådmannen har kommentert kystverkets enkelte innspill ovenfor. Mange av innspillene berører arealdelen og det overordnede ROS-analyse arbeidet.

Reibettedistrikt 5A/C Pasvik

Vi vil bemerke at det vil være en fordel at de eksisterende næringene i kommunen også blir vurdert å bli omtalt i planen. Det er viktig at ivaretagelse av eksisterende næringsliv blir tatt med slik at de utfordringer og behov de har blir tatt ett punkt i plan.

Når det gjelder næringsutvikling er dette også utvikling av det næringslivet vi har etablert i kommunen. Denne bør være nevnt under dette punktet. Det vil være viktig at nye behov og utfordringer fra forrige gjennomgang blir tatt i denne behandlingen.

Vi regner med at de endringer som skal gjøres i arealdelen blir gjennomgått med reindriften særskilt. Dette begrunnes med at reindriften er en arealavhengig næring.

Rådmannens Vurdering: Tas til orientering. Eksisterende næring og næringsutvikling vil etter all sannsynlighet beskrives når kommuneplanens samfunnsdel foreligger. Det vises for øvrig til planstrategi for Sør-Varanger kommune hvor eksisterende næringer er beskrevet. For øvrig vil representanter fra reindriften inviteres til å delta i kommuneplanens referansegrupper og under folkemøtene til kommuneplanarbeidet.

Sør-Varanger menighetsråd

Viser til brev av 12.07.13 om forslag til rullering av kommuneplanens areal- og samfunnsdel. Sør-Varanger menighetsråd har følgende innspill til planprogrammet:

Sør-Varanger menighetsråd ser det som viktig at kirkegårdene ivaretas i planverket, og at behov for framtidige utvidelser synliggjøres.

Det er kartlagt behov for utvidelser av kirkegårder, dette er dokumentert i tilstandsrapport for kirkegårder vedtatt i Sør-Varanger menighetsråd 15.10.10. Som det framgår i tilstandsrapporten er det Sandnes kirkegård og Bugøynes kirkegård som må prioriteres i første omgang.

Rådmannens Vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid.

Øvre Pasvik nasjonalparkstyre

- **Revisjon av forvaltningsplan for Øvre Pasvik nasjonalpark og -landskapsvernområde**

I midten av oktober 2012 ble oppstart av revisjon annonsert i Sør-Varanger avis, Finnmarken og på nasjonalparkstyrets hjemmeside. Styret satte 15.11.12 som frist for innspill og merknader til oppstartmeldingen.

Nasjonalparkstyret arrangerte et åpent møte om revisjonen den 22.10.12 på Bioforsk Svanhovd. Her deltok ca 50 personer, referatet ligger på [styrets hjemmeside http://www.nasjonalparkstyre.no/Ovre-Pasvik/Nyheter/Kunngjoring---revisjon-av-forvaltningsplan/](http://www.nasjonalparkstyre.no/Ovre-Pasvik/Nyheter/Kunngjoring---revisjon-av-forvaltningsplan/) Nasjonalparkstyret drøftet revisjonen i møtet med sitt Faglig rådgivende utvalg 4. mars 2013.

Nasjonalparkforvalter har våren 2013 hatt arbeidsmøter med representanter for Forsvaret, FeFo, Sør-Varanger kommune, Reindriftsagronomen for Øst-Finnmark og reinbeitedistrikt 5A/C om revisjonen. Styret har drøftet revisjonen på flere av sine styremøter i 2012 og 2013.

Endelig godkjenning av ny forvaltningsplan gjøres i Miljødirektoratet, og forventes vinteren 2014.

- **VISJON (i utkast til revidert forvaltningsplan)**

Nasjonalparkstyret for Øvre Pasvik ønsker som forvaltningsmyndighet en større kunnskap om det biologiske mangfoldet og kulturhistorien i Øvre Pasvik nasjonalpark og Øvre Pasvik landskapsvernområde. Dette som et grunnlag for å være rustet til å ivareta verneverdiene og lokalkunnskapen, og gi besøkende gode opplevelser. I løpet av planperioden skal dette kunnskapsgrunnlaget være på plass. Besøkende skal få god informasjon via nasjonalparkstyrets hjemmeside, langs vegenettet, på Øvre Pasvik nasjonalparksenter og via lokale reiselivsaktører. Nasjonalparkstyret vil i tillegg søke løsninger for å etablere servicefunksjoner for besøkende i Øvre Pasvik.

Besøkende skal styres gjennom tilretteleggingstiltak og informasjon slik at verneverdiene ivaretas.

Nasjonalparkstyret vil vektlegge tilrettelegging i randsonene til verneområdene, for blant annet å unngå slitasje i nasjonalparken. Innfallsporten til området via Sortbrystjern skal befestes, og innfallsporten via Grensefoss til Treriksrøysa skal opprustes og utvikles. I dette arbeidet vil nasjonalparkstyret ha en løpende dialog med brukerne av verneområdene, og spesielt Forsvaret og Reinbeitedistrikt 5A/C som viktige brukere av området. I arbeidet med revisjonene av forvaltningsplanen fra 2009 fungerer nasjonalparkstyrets Faglige rådgivende utvalg som en referansegruppe.

Et hovedgrep i framtidig forvaltning vil altså være økt vektlegging på tilrettelegging for besøkende i randsonene til nasjonalpark/landskapsvernområde, for å unngå for stor slitasje på verneformålene. Eksempler her er å koble sammen skogsbilveger med sykkelstier, skitraseer og informasjonsposter med rasteplass/gapahuk. Slik tilrettelegging utenom verneområdene krever en god dialog med FeFo, kommunen som planmyndighet og lokale reiselivsaktører.

- **Forventninger fra brukere/kvaliteter i Øvre Pasvik**

Enkelt friluftsliv, og naturopplevelse er en del av verneformålene i nasjonalparken og landskapsvernområdet. I hytteboka i Ellenvannskoia i Øvre Pasvik nasjonalpark er stillhet og ro en kvalitet som svært ofte fremheves av de besøkende. I samtaler med Øvre Pasvik Kafe og Camping på Vaggetem beskrives fravær av støy som en kvalitet som blir fremhevet av deres gjester. Noe støyende aktivitet er det i verneområdene, gjennom reindriftas aktivitet, skogsbilveger og skogbruksvirksomhet (landskapsvernområdet), kommunal scooterløype og militær operativ virksomhet. Disse er tillatt og regulert gjennom verneforskriftene, og på mange måter en tålt aktivitet. Mange brukere av Øvre Pasvik har påpekt at hundeparkeringen på Hotell Gjøken i barmarkshalvåret (ca 100 m fra landskapsvernområdet) har redusert områdets attraksjon gjennom støy fra de drøye 100 hundene som er der. Dette signalet har jeg også fått via Sør-Varanger kommune. Andre områderelevante eksempler på støyende aktiviteter kan være leteaktivitet etter mineraler med etterfølgende utvinning, organisert skyting og militær øving.

- **Behov for hensynssoner**

Med det flate landskapet vil støyende aktiviteter utenom verneområdene potensielt ha en effekt langt inn i verneområdene, og ofte gi negativ effekt i forhold til verneformålene knyttet til friluftsliv og naturopplevelse. Utfordringen framover blir å unngå utvanning av områdets kvaliteter, av hensyn til verneområdene, friluftsliv, folkehelse og naturbasert reiseliv.

Naturmangfoldloven § 49 etter første punktum kommer til anvendelse i de tilfelle hvor tiltaket nært naturvernområder krever tillatelse etter annen lovgivning. Dersom dette er tilfelle, så skal myndighetene som gir tillatelsen ta hensyn til verneverdiene hvis tiltaket innvirker på verneverdiene. I eksempelet med hundeparkeringen var det ikke nødvendig med tillatelse etter annen lovgivning, slik at hensynet til verneverdiene aldri ble vurdert. Å sikre en slik vurdering av nye aktiviteters virkning for nærliggende verneområder, gjennom juridiske bestemmelser etter PBL, vil sikre at disse hensynene blir ivaretatt i fremtiden. Dette er dermed en mer fruktbar innfallsvinkel som setter fokus på de kvaliteter og nasjonale og internasjonale verneverdier knyttet til området.

Kommuneplanen vurderes som et meget egnet verktøy for å ivareta områdets kvaliteter, forventningene fra brukerne og arena for naturbasert reiseliv, gjennom juridiske bestemmelser knyttet til definerte hensynssoner utenom verneområdene. Størrelsen på hensynssonene må være tilstrekkelig for å skape en buffersone for støy, som en definert avstand fra verneområdet. I LNF-sonen som grenser mot nasjonalparken i vest og landskapsvernområdet i øst, kan en sammenhengende hensynssone vurderes.

Nasjonalparkstyret for Øvre Pasvik ved nasjonalparkforvalter, stiller gjerne opp for ytterligere informasjon, eller ved deltakelse i kommunale arbeidsgrupper.

Rådmannens Vurdering: Innspillene fra Øvre Pasvik nasjonalparkstyre berører kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid. Tillegg vil tematikken «naturbasert reiseliv» kunne utgjøre et viktig diskusjonsgrunnlag under folkemøtene.

Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark

Sør-Varanger kommune utgjør alle årstidsbeiter for 3 distrikter tilhørende Øst-Finnmark reinbeiteområde. Det er derfor særdeles viktig at kommunen trekker reindriften tidlig inn i planarbeidet. Erfaringer viser at i de kommuner hvor reindriften ikke tas med planleggingen, brukes innsigelsesretten i stor utstrekning. Det kan i denne sammenheng opplyses at Reindriftsagronomen og Områdestyret fremmet innsigelse til en hel arealplan for en kommune, som hadde vesentlige mangler ved gjennomføringen bl.a. det med deltagelse og medvirkning. Manglende deltagelse og medvirkning fra reindriften kan ha resultert til at det også var foreslått utbygninger, hytteområder m.m. som ville ha kommet i konflikt med reindriften bruk av områder og medført store negative konsekvenser.

Rådmannens Vurdering: Tas til orientering. Se for øvrig Rådmannens vurdering av innspillet fra Reinbeitedistriktet 5A/C Pasvik.

- **Satsningsområder i kommuneplanens samfunnsdel**

Det nevnes med stikkord under hver satsningsområde på aktuelle tematikk innenfor de gitte områder og er ment som pekepinner. Reindriftsagronomen har intet å tilføye eller endre, men vil heller anbefale at kommunen tar inn reindriften som representant med ansvar for fagkunnskap innenfor reindrift.

Rådmannens Vurdering: Tas til etterretning. Representanter fra reindriften vil inviteres til å delta i ressursgruppe med ansvar for fagkunnskap innenfor reindrift

Reindriftsagronomen vil generelt påpeke at areal- og områdedisponeringer på og i umiddelbar nærhet av flytteleier vil bli møtt med skepsis fra vår side og har som oftest medført at saken ble fremmet for områdestyret med forslag om innsigelse til avsetningen. Det samme gjelder sentrale områder som til eksempel sentrale vårbeiteområder. Åpning av altfor mange og store områder for fritidsbebyggelse og spredt fritidsbebyggelse er også avsetninger som reindriftsagronomen og områdestyret har fokus på. Det betyr ikke at reindriftsagronomen, områdestyret eller næringen er imot de fleste tiltak, men at man har meninger om hvordan dette kan løses på en måte som ikke er til skade eller ulempe for reindriften.

Tiltak som ikke medfører økt trafikk i utmarksområder, har som hovedregel mindre konsekvenser for reindriftnæringa enn andre typer tiltak. Det kan også ha noe å si om tiltaket er i umiddelbar nærhet av særverdiområder som til eksempel flyttelei, oppsamlingsområder, samt kalvingsområder.

Når det gjelder fortetting av allerede eksisterende områder, f.eks. til hyttebebyggelse, så er dette som oftest mindre problematisk, såfremt dette ikke vil punktere, sperre eller hindre reindriften særverdiområder. En videreutvikling av allerede eksisterende tiltak er å foretrekke enn punktering av beiteområder for nye områder for bolig, hyttefelt m.m. Konsekvensene av arealavsetninger og inngrep kan klassifiseres som direkte og indirekte, der de direkte går mer på tap av beiteareal, mens de indirekte konsekvensene er ting som skjer over tid. Inngrep i ett område kan medføre ett større beitetrykk og tetthet av dyr i ett annet område grunnet unnvikelseeffekter av inngrepet.

Det nevnes at de viktigste og største endringer i kommuneplanens arealdel foregå som egne prosesser og at de berører kommunens industrisatsning Tømmerneset, inkl. KILA og forsvarets områder. Berørte rbd. og Reindriftsagronomen/Områdestyret har kommet med negativ uttalelse til planprogrammet, da tiltakene vil føre til store konsekvenser for reindriften i området. Det er for tidlig å si noe detaljert om hvilke konsekvenser eventuelle inngrep og utbygninger vil medføre. Konsekvensutredninger for reindrift bør ta for seg hele det reinbeitedistriktet som blir berørt av nye

utbyggingsområder. Videre ber en om at en slik konsekvensutredning blir utført av personer som har kompetanse på fagfeltet reindrift.

Hensynsoner nevnes som stikkord for endringer i rulleringen av kommuneplanens arealdel. Det bør gis muligheter ved rulleringen av kommuneplanens arealdel til å etablere hensynsoner for å ivareta reindriftsinteressene. Til disse sonene kan det knyttes retningslinjer og aktuelle hensynsoner kan være reindriftens særverdiområder og minimumsbeiter. Særlig aktuelt vil være retningslinjer om utbyggingstiltak og tilrettelegging for eller begrensning av ferdsel. Reindriftsagronomen har utover dette ingen ytterligere innspill til kommunens planprogram for kommuneplanens arealdel, og tar sikte på å delta aktivt i arbeidet med arealplanen.

Rådmannens Vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid.

Finnmarkseiendommen (FeFo)

FeFo vil innledningsvis påpeke at det er positivt at Sør-Varanger kommune har satt i gang arbeidet med å rullere kommuneplanens arealdel.

Kommunen gjennom kommuneplanens arealdel bestemmer hva arealene i kommunen skal benyttes til. Utarbeiding av planen bør imidlertid skje i dialog med grunneier, og FeFo har oppfatninger av hvordan FeFo grunn og ressurser kan utnyttes. FeFo ønsker derfor å ha en dialog med kommunen om arealbruken, og vi setter pris på å bli involvert i planprosessen. FeFo ønsker å ha et arbeidsmøte med Sør-Varanger kommune, hvor vi kan komme med konkrete innspill til planen. Dette helst skje etter at kommunen har konkretisert sine behov og utarbeidet et planutkast.

- **Boligbygging**

Kommunen bør sikre tilstrekkelig med arealer for framtidig boligutbygging. Videre bør kommunen i bestemmelsene til kommuneplanens arealdel ta stilling til hvor store boligtomtene skal være. Kommunen bør også vurdere å sette andre krav (estetikk, størrelse, osv.) til boligbebyggelsen. Det bør fastsettes flere bestemmelser i kommuneplanen dersom det ikke stilles krav om reguleringsplan for utbygging, enn hvis det er krav om reguleringsplan.

- **Fritidsbebyggelse og næringshytter ved sjø:**

Kommunen bør avsette arealer til fritidsbebyggelse nær eksisterende infrastruktur. Videre bør kommunen ta stilling til følgende problemstillinger: Hvilke mål har kommunen i forhold til å tilby nye tomter og hvordan skal man oppnå dette? Hvilken standard bør nye bygg ha? Hvilke krav skal man sette til utforming av byggene? Skal eksisterende hytteveier legaliseres og skal oppgradering av hyttestandard tillates? Hvilken infrastruktur skal nye hytter ha? Hva slags utbygging ønsker kommunen; Nye felt, fortetting, eller en kombinasjon? Har kommunen behov for å avsette areal til caravanoppstillingsplass og/eller bobilparkering? Kommunen bør også ta stilling til om bygging i LNF-områder med bestemmelser om spredt bebyggelse skal kunne tillates gjennom behandling av enkeltvise søknader. Dersom kommunen vil at tiltak skal kunne iverksettes direkte på grunnlag av kommuneplanens arealdel, må bebyggelsens omfang og lokalisering være nøyaktig angitt i arealplanen, jf. pbl. § 11-11 nr. 2. Kommunen må også skrive i bestemmelsene til kommuneplanens arealdel at tiltak som er i tråd med kommuneplanen vil bli iverksatt direkte uten å bli sendt på ny høring. Innsigelsesmyndighetene vil dermed bli gjort oppmerksomme på at enkeltvise søknader ikke vil komme på høring igjen.

Kommunen bør vurdere bestemmelser i kommuneplanen for næringshytter ved sjø. Er det geografiske områder der bruksendring til fritidsformål dette kan tillates? Hvilke vilkår for ev. bruksendring settes, så som byggverkets størrelse, antall bygg etc.? FeFo styret har vedtatt retningslinjer for FeFos behandling av kontraktsløse byggverk i utmark. Kommunen bør også vurdere å utforme retningslinjer til kommuneplanen for kommunens behandling av bygg som ikke har de nødvendige offentlige tillatelser.

- **Folkehelse, idretts- og friluftsmål:**

Det bør være et mål å sikre nærområdene som i dag brukes av befolkningen til friluftsliv. Kommunen bør sikre at stier og løyper som fungerer som atkomstkorridorer til utfartsområdene ikke stenges eller låses ved annen arealbruk uten at alternativer er vurdert. Viktige områder for friluftsliv bør markeres på plankartet som hensynssone.

- **Verdiskaping og næringsutvikling:**

Kommunen bør avsette arealer til ulike former for næringsaktivitet, gjerne i dialog med næringsinteressene. Reindriftas og landbrukets behov for arealer må sikres, eksempelvis gjennom bruk av hensynssoner. For å unngå framtidige konflikter, bør kommunen gjennom planprosessen sørge for at bebyggelsesinteresser og næringsinteresser ikke får en uheldig sammenblanding. Reindriftsanlegg bør markeres i kommuneplanens arealdel.

- **Råstoffområder/områder for deponi:**

Det har vært vanlig å stille krav om reguleringsplan for massetak. Regulering er imidlertid kostbart, og er kun aktuelt for større massetak med god omsetning. På grunn av lavt befolkningsgrunnlag og lange avstander er det behov for mindre massetak rundt om i bygdene. En forutsetning for å få det til, er at det ikke stilles krav om reguleringsplan. FeFo foreslår derfor at man skiller mellom kommersielle massetak og bygdetak for lokal bruk i kommuneplanen, med krav om reguleringsplan bare for kommersielle massetak.

Kommunen bør ta en gjennomgang av eksisterende råstoffområder og ta stilling til hvilke som skal være åpne for fortsatt drift, herunder vurdere behovet for utvidelse, eventuelt om noen råstoffområder bør tas helt ut av planen. Kommunen bør sørge for at det er avsatt tilstrekkelig med areal til råstoffutvinning. Potensielle løsmasseressurser bør sikres ved at de ikke bygges ned. Også kommunens mineralressurser bør sikres gjennom planen. Kommunen bør vurdere behovet for å legge ned og rydde gamle søppeldeponier.

- **Samferdsel og infrastruktur:**

Drikkevannskilder bør angis som hensynssone på arealplankartet. Kommunen bør vurdere bestemmelser som forbyr eller setter vilkår for tiltak og/eller virksomheter innenfor nedslagsfeltet for drikkevannskilder. Anleggene som blir benyttet til vannforsyning bør synliggjøres på arealplankartet. Kommunen bør også vurdere om det er behov for reservekilder.

Traseer for motorferdsel bør også markeres på arealplankartet. Kommunen bør videre vurdere behovet for mer areal til bedret parkering ved starten av skuterløypene. Bør det settes av areal til eventuelle skutergarasjer på de samme plassene?

FeFo forutsetter at kommunen utarbeider kommuneplanens arealdel i samsvar med Sametingets retningslinjer for endret bruk av utmark, jf. Finnmarksloven § 4. Når kommunen gjør dette, vil det forenkle FeFos saksbehandling så fremt den omsøkte bruken er i tråd med plangrunnlaget. Det vil i

praksis betyr at den som trenger areal raskt kan få tilgang til det. Dette er spesielt viktig i saker som innebærer etablering av ny næringsvirksomhet.

Det er særlig viktig at reindrifta som selvstendig rettighetshaver på FeFo grunn involveres på et tidligst mulig stadium. Dette for å sikre reindrifta reell innflytelse i planprosessen.

Rådmannens Vurdering: Innspillene berører hovedsakelig kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med i det videre arbeid.

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Fremdeles et satsningsområde i kommuneplanens samfunnsdel

Infrastruktur:

Fremdeles et satsningsområde i kommuneplanens samfunnsdel

Barn og ungdom:

Fremdeles et satsningsområde i kommuneplanens samfunnsdel

Kompetansebygging:

Fremdeles et satsningsområde i kommuneplanens samfunnsdel

Økonomi:

Ikke vurdert

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Ikke vurdert

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:

I medhold av plan- og bygningsloven § 4-1 og § 11-13 fastsetter kommunestyret i Sør-Varanger *Planprogram for rullering av kommuneplanens areal- og samfunnsdel 2014-2026.*

Begrunnelse; Kommunestyret finner at de innkomne merknader og innspill er tilstrekkelig ivaretatt i planprogrammet, jf. rådmannens vurderinger over.

Behandling 24.10.2013 Utvalg for plan og samferdsel

Saksordfører: Kurt Wikan

Hans Hatle fremmet følgende tilleggsforslag:

- Reiselivsplan innarbeides i pkt. 5.2.1
- Kommunen oppretter permanent turistinformasjonskontor sammen med reiselivsnæringen.

Innstillingen og tilleggsforslaget ble enstemmig vedtatt.

Utvalg for plan og samferdsels vedtak i sak 081/13:

Utvalg for plan og samferdsel avgir følgende innstilling til kommunestyret:

I medhold av plan- og bygningsloven § 4-1 og § 11-13 fastsetter kommunestyret i Sør-Varanger *Planprogram for rullering av kommuneplanens areal- og samfunnsdel 2014-2026.*

Begrunnelse; Kommunestyret finner at de innkomne merknader og innspill er tilstrekkelig ivaretatt i planprogrammet, jf. rådmannens vurderinger over.

Reiselivsplan innarbeides i pkt. 5.2.1.

Kommunen oppretter permanent turistinformasjonskontor sammen med reiselivsnæringen.

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

Sør-Varanger kommune

Planprogram for rullering av kommuneplanens areal- og samfunnsdel

2014 – 2026

En grensesprengende kommune

Engasjerte, Grensesprengende, Modige,

Serviceorienterte, tilgjengelige og

Helhetstenkende

Innhold

1.0 Bakgrunn og forutsetninger for planarbeid	4
1.1 kommunal planstrategien.....	4
1.2 Samfunn og areal en gjensidighet	5
1.3 Gjeldende samfunnsdel	5
1.4 Nye statlige føringer	6
1.5 Gjeldende arealdel.....	6
2.0 Politisk forankring.....	6
3.0 Utredningsbehov	7
3.1 Aktuelle utredningsbehov	7
4.0 Organisering av kommuneplanarbeidet.....	7
4.1 Fremdriftsplan	9
4.2 Medvirkning i kommuneplanprosessen vil løses på flere plan.	10
5 Planarbeidets formål og satsningsområder.....	10
5.1 Samfunnssikkerhet og Beredskap	11
5.2 Særlige satsningsområder	11
5.3. Bakgrunn for satsningsområdene.....	11
5.2.1 Næringsutvikling.....	12
5.2.2 Barn og ungdom	12
5.2.3 Kompetansebygging	12
5.2.4 Infrastruktur	13
5.2.5 Folkehelse	13
5.2.6 Kommuneplanens arealdel.....	13
5.2.5 Andre relevante om pågående planarbeid.....	14

Sør-Varanger en grensesprengende kommune

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede styringsdokument. Samfunnsdelen inneholder visjon, mål og strategier for ønsket samfunns-, areal- og tjenesteutvikling.

Kommuneplanens arealdel er en vesentlig del av kommunens langsiktige plangrunnlag og skal vise sammenhengen i samfunnsutviklingen, behov for vern og utbygging og fremtidig arealbruk. Kommuneplanens overordnede retningslinjer for den fysiske, økonomiske, sosiale, estetiske og kulturelle utvikling vil fremgå av kommuneplanens samfunnsdel.

Arealdelen skal derimot fastlegge hva de forskjellige arealene skal benyttes til, slik at det blir enklere å utarbeide med detaljerte planer for enkeltområder, og slik at det raskt og enkelt kan fattes beslutninger i enkeltsaker i tråd med kommunale mål og nasjonal arealpolitikk. Arealdelen er et virkemiddel for å sikre at arealbruken i kommunen bidrar til å nå de målene som blir vedtatt for kommunens utvikling.

Planprogrammet beskriver formålet med planarbeidet, viktige problemstillinger, planprosessen med frister og deltakere og opplegg for medvirkning.

Planprogrammet vil endelig fastsettes av kommunestyret og vil være styrende for planprosessen.

1.0 Bakgrunn og forutsetninger for planarbeid

Kommunestyret i Sør-Varanger har i kommunal planstrategi for 2012-2015 vedtatt at kommuneplanens areal- og samfunnsdel skal rulleres med oppstart 2012. Den nåværende kommuneplanens samfunns- og arealdel ble vedtatt 05.10.2005, men det har siden skjedd en del endringer og oppstått nye behov i kommunesamfunnet. Dermed har det vokst frem et behov for en rulling av kommuneplanen.

Plan- og bygningsloven stiller krav om at det skal utarbeides et planprogram for alle kommuneplaner som har vesentlig påvirkning på samfunn og miljø. En utarbeidelse av selve planprogrammet blir første del av kommuneplanprosessen. I planprogrammet redegjøres det for planarbeidet, planprosessen og opplegg for medvirkning. Planprogrammet bør også redegjøre for hvilke alternativ som skal inngå i planarbeidet, og aktuelle utredninger som anses nødvendig for et godt beslutningsgrunnlag.

Planprogrammet skal sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn i 8 uker. Det er kommunestyret som endelig fastsetter planprogrammet som skal legges til grunn for planarbeidet.

1.1 kommunal planstrategien

I den kommunale planstrategien har kommunestyret sagt at en av de største utfordringene Sør-Varanger kommune står overfor er å tiltrekke seg den befolkningsøkningen som er fremskrevet i eksisterende kommuneplan. Derfor har man sagt at en av hovedutfordringene er å stimulere til en økt tilflytting, samt at disse tilflytterne etablerer seg i kommunen over lengre tid. Kommunens befolkning er svært labil, det vil si at det er registrert omfattende inn- og utflyttinger i kommunen hvert år. Å stimulere til økt tilflytting er en viktig prioritet har fordi det i dag finnes flere arbeidsplasser folk i arbeidsaktiv alder.

Kommunestyret har også vedtatt at de ønsker å imøtekomme ny lov og folkehelse ved å innlemme folkehelse som et eget satsningsområde i samfunnsdelen. På folkehelsebarometer ser man at den samlede folkehelsen til kommunens innbyggere kommer dårlig ut sammenlignet med nasjonale snittverdier. For å gjøre noe med folkehelseutfordringene som Sør-Varanger står overfor har man bestemt å tenke folkehelse som et prinsipp i all form for planlegging.

Kommunestyret har i den kommunale planstrategien også bestemt at det er viktig å videreutvikle Kirkenes til et sterkt sentrum. Under behandlingen av planstrategien vedtok kommunestyret samtidig at det er *likeså en bred enighet om at det er viktig å styrke distriktenes bærekraft hva angår skole og næringsliv. I distriktene skal det prioriteres nye boligtomter sammen med næringsstomter.*

1.2 Samfunn og areal en gjensidighet

Som et viktig prinsipp i ny plan- og bygningslov blir det lagt opp til en sterkere kopling mellom kommuneplanens samfunns- og arealdel. Eksisterende arealressurser og infrastruktur (by, distrikt, veg, scooterløype, havn, LNFR-områder, industri, næringsareal, m.m.) utgjør viktige forutsetninger for hvordan Sør-Varanger-samfunnets kan utvikle seg. Mens på den andre siden vil de prioriteringene man gjør i samfunnsdelen påvirke hva som vil utgjøre de fremtidige og endrede arealressurser og infrastruktur.

Kommuneplanens arealdel skal utgjøre et kartmessig bilde av prioriteringer og satsinger gjort i samfunnsdelen, samtidig som kommunens arealressurser og infrastruktur påvirker utviklingsmulighetene.

Kommuneplanens arealdel skal gjenspeile samfunnsdelens satsninger. Det vil si at det først i arealdelen man iverksetter tiltak som har betydning for Sør-Varanger-samfunnet. Derfor er det svært viktig at kommunens befolkning og interesseorganisasjoner får mulighet til å medvirke i hvordan kommuneutviklingen skal være de neste årene.

1.3 Gjeldende samfunnsdel

I gjeldende samfunnsdel er kommunens hovedmålsetting for år 2015;

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

I tillegg er følgende temaer satt opp som særlige satsingsområder for Sør-Varanger kommune.

- Næringsutvikling
- Infrastruktur
- Barn og ungdom
- Kompetansebygging

Erfaringer med gjeldende kommuneplan viser seg at Sør-Varanger har hatt utfordringer med å tiltrekke seg den befolkningsøkningen som er fremskrevet i planen. Selv om kommunen har opplevd en positiv befolkningsøkning er det fremdeles langt frem til man oppnår en befolkning på 12.000 innbyggere.

I tillegg har man ikke fått på plass den forespeilede olje- og gassvirksomheten som man i 2005 trodde ville komme til Sør-Varanger i planperioden. Det at Syd-Varanger gruver igjen er kommet i drift har medført at kommunen knapt nok har arbeidsledighet. Medregnet innpendling til gruva, sykehus og forsvar er situasjonen i kommunen slik at det finnes flere arbeidsplasser en det finnes folk i yrkesaktiv alder.

1.4 Nye statlige føringer

Etter at ny lov om folkehelse kom på plass 1.1.2012 blir kommuner i mye større grad enn tidligere ansvarliggjort for innbyggernes totale folkehelse. Folkehelse er et mangfoldig begrep, men enkelt sagt kan man se på folkehelse som summen av helsen til hele kommunens befolkning.

Kommunestyret har i den kommunale planstrategien bestemt at folkehelse skal utgjøre en del at kommunens samfunnsplanlegging, og på den måten best stimulere til vi kan tenke folkehelse i alt vi gjør. Det vil altså si at man ønsker at folkehelse skal utgjøre et eget kapittel i kommuneplanen. På den måten ønsker man at folkehelse blir tatt opp i samfunns-, areal- og tjenesteutviklingen i Sør-Varanger.

1.5 Gjeldende arealdel

Gjeldende arealdel var ferdigstilt i 2005 og erfaringer tilsier at dette i hovedsak har fungert som et godt styringsdokument. Likevel er det bred enighet om at deler av planen trengs å rulleres, enten fordi man i planen ikke har tatt høyde for nye industrielle behov og/ eller at enkelte deler av planen ikke har fungert optimalt.

Etter at gjeldende arealdel stod ferdig i 2005 har det oppstått nye behov som man i eksisterende plan ikke her tatt høyde for. I tillegg er det enkelte bestemmelser i planen flere opplever at bør justeres.

2.0 Politisk forankring

Kommuneplanens samfunnsdel er i stor grad et politisk og strategisk dokument. Det er derfor viktig at det er formannskapet som strategiutvalg er delegert myndighet fra kommunestyret. Arealdelen derimot er det dokumentet hvor kommunen med juridisk binding iverksetter samfunnsdelens målsettinger. I så måte er det formålstjenlig at utvalg for plan og samferdsel står som styringsansvarlig for arealdelen. Det vil også være naturlig at utvalg for levekår og at utvalg for miljø og næring involveres på de fokusområder som særskilt dekker deres ansvarsområder.

Det å gjennomføre en rullering av kommuneplanen er et svært omfattende arbeid som krever et stort politisk og administrativt engasjement og innsats. Det er i samfunnsdelen at de strategiske valg for ønsket utvikling blir gjort.

For at kommuneplanen skal være et virksomt dokument som vil være forutsigbart for kommunens ansatte og befolkning er de viktig med god politisk forankring. Altså at politikerne har kjennskap og føler eierskap til de prioriterte satsningsområdene. Lykkes man ikke god politisk forankring vil kommuneplanen ikke fungere som et forutsigbart styringsdokument slik det er ment å være.

3.0 Utredningsbehov

Det er et relevant og aktuelt behov å oppdatere kunnskap om hvordan utviklingen i Sør- Varanger har vært siden kommuneplanen ble vedtatt i 2005. Utviklingen i kommunesamfunnet har på enkelte områder utviklet seg annerledes enn hva som er forespeilet i gjeldende kommuneplan. En kvantifisert gjennomgang av relevant statistikk for å belyse samfunnsutviklingen vil være en nyttig utredning som vil inngå i planprosessen. En slik gjennomgang bør da konsentrere seg om de fokusområdene Sør- Varanger kommune satt i 2005 og linjene i samfunnsutviklingen siden 2005.

3.1 Aktuelle utredningsbehov

- **Bolyst** og attraktivitet
- **Næringsutvikling** og konkurransekraft sammenlignet med øvrig Finnmark og Nord-Norge
- **Pågående folkehelsearbeid** og folkehelseutfordringer.
- Eksisterende helsefremmende arbeid og folkehelseutfordringer i Sør-Varanger kommune.
- **Høyere utdanning**
- **M.M**

4.0 Organisering av kommuneplanarbeidet

Det er kommunestyret som vil ha den overordnede ledelsen av kommuneplanarbeidet. Mens formannskapet og utvalg for plan og samferdsel vil ha et delt styringsansvar.

Rådmannen vil ha det overordnede administrative ansvaret for hele kommuneplanprosessen. Rådmannen vil være det viktigste bindeleddet mellom det politiske og administrative nivå.

Avdeling for Plan og utvikling vil være sekretariat med ansvar for oppfølging av kommuneplanarbeidet. Avdelingens samfunnsplanlegger vil koordinere planprosessen i tillegg til å være prosjektleder for kommuneplanens samfunnsdel. Avdelingens arealplanleggere vil prosjektlede kommuneplanens arealdel.

Prosjektkoordinator vil være ansvarlig for opplegg for medvirkning fra eksterne sektormyndigheter, interesseorganisasjoner og kommunens befolkning. Kommunens innbygere ansees som viktige støttespillere i kommuneplanprosessen.

Prosjektkoordinatorene vil inneha det operative ansvaret for beslutninger gjort av styringsgruppene. Styringsgruppene skal gi råd og peke på de politiske målsettingene.

Det foreslås å opprette administrative prosjektgrupper innenfor hvert av kommuneplanens strategiske satsningsområder. Deltakerne i disse gruppene bør representere aktuelle fagområder, hvor hvert enkelt medlem skal være ansvarlig for fagkunnskap innenfor sitt respektive fagområde.

Det bør også opprettes referansegrupper som innehar kompetanse og særskilt viktige interesser i kommuneplanarbeidet.

Eksempelvis vil Kirkenes Næringshage kunne delta i en slik gruppe. Blant annet ved rulleringen av kommuneplanens arealdel, men også i samfunnsdelen hvor relevant satsningsområde behandles.

4.1 Fremdriftsplan

År	2013												2014												15
	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1					
Utarbeide forslag til planprogram	■	■																							
Varsle planoppstart og behandle forslag til planprogram		■																							
Høring av forslag til planprogram			■	■																					
Behandle innspill og fastsette planprogrammet					■	■																			
Utredningsarbeid								■	■	■	■	■	■	■	■										
Temamøter iht satsningsområder								■	■																
Utarbeidelse av forslag til plan										■	■	■	■	■	■										
Behandle forslag til plan. (Førstegangsbehandling)												■				■									
Offentlig ettersyn av forslag til plan													■				■	■							
Sluttbehandling av plan og kunngjøring.														■	■					■	■	■			
	Hele kommuneplanen						Samfunnsdel						Arealdel												

Kommuneplanprosessen med både areal- og samfunnsdel vil gå parallelt frem til utredningsarbeidet påbegynner. En slik fremdriftsplan er formålstjenlig av to årsaker. For det første får man til en effektiv og god kommuneplanprosess. For det andre er det viktig at utarbeidelsen av samfunnsdelen går foran arealdelen. Altså at det er en liten faseforskyvning i planarbeidene. Dette vil være et viktig knep for å stimulere til at samfunnsdelen faktisk blir det overordnede og styrende dokumentet slik det er ment å være. Slik kan man stimulere til at man oppnår en ønskelig samfunns-, areal- og tjenesteutvikling.

Formannskapet som strategiutvalg vil ha styringsansvar for hele kommuneplanprosessen frem til utredningsarbeidene påbegynnes. Deretter vil utvalg for plan og samferdsel overta styringsansvaret for selve arealdelen. Likevel vil utvalg for plan og samferdsel hele tiden være orientert i prosessen, samt at utvalget kan gjøre innstillinger til formannskapet.

I den videre prosessen skal det gjøres en vurdering på utvalgslederne skal inkluderes med formannskapet ved behandling av kommuneplanen.

Når vedtak av endelig samfunnsdel skal gjøres vil det være formålstjenlig at det er formannskapet som innstiller til kommunestyret. Mens det er utvalg for plan og samferdsel som innstiller kommuneplanens arealdel.

4.2 Medvirkning i kommuneplanprosessen vil løses på flere plan.

- Gjennom formalkravene i plan- og bygningsloven om varsling, offentlig ettersyn mv.
- Gjennom aktiv informasjon på kommunens hjemmeside.
- Gjennom utnyttelse av sosiale medium for kommunikasjonen med befolkningen.
- Gjennom publisitet i lokal presse.
- Gjennom temamøter om satsningsområdene. Det tas sikte på ett temamøte for hvert satsingsområde. Formannskap, planutvalg, utvalgsledere og administrasjon deltar sammen med inviterte ressurspersoner og miljøer i Sør-Varanger- samfunnet. Man bør benytte seg av allerede etablerte møtearenaer eksempelvis møtene i regi av Kirkenes Næringshage, biblioteket, kafé og lignende.
- Gjennom arbeids- og referansegrupper som skissert i organisasjonsmodellen.
- Ungdomsrådet skal særskilt involveres som en egen ressursgruppe i Planarbeidet
- Utvalg for likestilling av funksjonshemmede vil være naturlig å inkludere i kommuneplanprosessen.
- Det vil bli lagt opp til folkemøter i to omganger i Kirkens, Hesseng, Sandnes, Bjørnevatt, Bugøynes, Neiden, Jakobsnes, Jarfjord og Svanvik. Første folkemøte blir satt under utarbeidelsen av kommuneplanen. Mens andre folkemøte vil basere seg på forslag til ny kommuneplan. Folkemøtene vil holdes henholdsvis november 2013 og april/mai 2014.

Det er ønskelig at man ikke deler opp medvirkning i kommuneplanprosessen i en samfunns- og en arealmessig medvirkningsprosess. Det vil være bedre å kjøre et felles opplegg for medvirkning for hele kommuneplanen. En slik medvirkningsprosess er formålstjenlig av to årsaker. For det første vil det være vanskelig for de medvirkende å forstå i hvilken prosess man er i, og for det andre vil det være ekstra utfordrende å skape engasjement i befolkningen i to omganger.

5 Planarbeidets formål og satsningsområder

Hovedformålet med planarbeidet er å utarbeide en revidert kommuneplan for perioden 2015-2027 som gir de overordnede strategier og mål for den langsiktige og bærekraftige utviklingen av vårt samfunn og arealressurser.

Videre har rulleringen av kommuneplanen til hensikt å;

- Fornye og tilpasse satsningsområder, strategier og mål til de muligheter og utfordringer som identifiseres og politiske prioriteringer som gjøres for Sør-Varanger kommune kommende 12-årsperiode.
- At plandokumentet blir retningsgivende og et tydelig styrings-dokument med klare føringer for oppfølgende planer og tiltak.
- Forankre planarbeidet godt i kommunen, både politisk og administrativt. Involvere politikere allerede i en tidlig fase.
- Skape en arena for overordnede diskusjoner om utviklingen av kommunen

og legge til rette for aktiv medvirkning fra innbyggere, næringsliv og organisasjoner.

5.1 Samfunnssikkerhet og Beredskap

Kommuneplanens samfunnsdel er et verktøy for kommunens helhetlige planlegging, derfor er det viktig at perspektivet samfunnssikkerhet ivaretas også her. Her kan det gjøres en kopling mellom Sivilbeskyttelsesloven og kommuneplanen.

Sivilbeskyttelsesloven §§ 14 og 15 pålegger kommunen en beredskapsplikt med krav til å utarbeide en sektorovergripende ROS-analyse (risiko- og sårbarhetsanalyse) og beredskapsplan. Loven legger opp til at kommunen skal ha beskrevet en helhetlig og systematisk samfunnssikkerhet- og beredskapsarbeid. Hvor på Kommunen må utarbeide langsiktige mål, strategier, prioriteringer og plan (-er) for oppfølging av samfunnssikkerhet- og beredskapsarbeidet.

Det legges opp til at det i samfunnsdelen vedtas overordnede mål og strategier for samfunnssikkerhet- og beredskapsarbeid i Sør-Varanger kommune.

5.2 Særlige satsningsområder

Erfaringer fra gjeldende kommuneplan er at den holder et høyt nivå med tanke på beskrivelse av Sør-Varanger-samfunnet og målsettinger for planperioden. Likevel må det sies at kommuneplanen har vært dårlig forankret hos politikere og i kommuneorganisasjonen. Dette til tross for at kommunen på mange områder har jobbet mot de skisserte målsettinger.

Kommunen har i tillegg til satsingsområdet *folkehelse* besluttet å konsentrere planarbeidet rundt de fire satsingsområdene som allerede er skissert i gjeldende kommuneplan. Følgende satsningsområder vil være gjeldende;

- Næringsutvikling
- Barn og ungdom
- Infrastruktur
- Kompetanse
- Folkehelse

5.3. Bakgrunn for satsningsområdene.

Stikkordene under satsningsområdene er mest ment som pekepinner på aktuell tematikk innenfor de gitte områder, disse er følgelig ikke uttømmende. Det er rom for å endre eller tilføye flere stikkord. Folk står fritt til å uttale seg om hvilken tematikk man mener burde inkluderes i hvert satsningsområde.

Det er viktig å understreke at satsingsområdene eller temaene det skal fokuseres på i arbeidet har en tverrsektoriell karakter. Det vil si at på en eller annen måte berører kommuneplanen hele kommunesamfunnet. For kommuneorganisasjonen vil det si at temaene som det fokuseres på skal implementeres i alle delplaner, med en

beskrivelse av hvordan man ivaretar kommuneplanens satsningsområder.

5.2.1 Næringsutvikling

Aktuelle stikkord til strategi og målformulering under denne overskriften kan være;

- Sør-Varanger som attraktivt investeringssted for næringsaktører
- En nærings- og samfunnsvennlig arealdisponering
- Kirkenes som et regionalt møtested og handelssenter
- En påregnelig kommunal avgifts- og bevillingspolitikk.
- Kommunal medvirkning i næringslivets rammebetingelser lokalt, regionalt og nasjonalt
- Tilrettelegger for næringsetableringer i distriktene
- Kommunal tjenesteyting
- Utdanning
- Transport
- Barentsregion
- Befolkningsøkning
- Fiskeri og havbruksnæring
- Primærnæring

5.2.2 Barn og ungdom

Aktuelle stikkord til strategi og målformulering under denne overskriften kan være;

- Gode oppvekstvilkår
- Barn og unges medvirkning i beslutninger
- Trygge skoleveger
- Boområder
- Sommerjobber til ungdom
- Et helsefremmende arbeid for barn og ungdom på egne premisser
- Fritids- og kulturtilbud
- Byutvikling
- Park- og lekeområder
- Reduksjon i frafall fra videregående skole
- Kvalitet i skolen
- Kommunal rolle
- Minoriteters språk og kultur

5.2.3 Kompetansebygging

Aktuelle stikkord til strategi og målformulering under denne overskriften kan være;

- Etablering av høyere utdanning i Sør-Varanger
- En bærekraftig opplæring og utdanningsstruktur
- Sommerjobb og lærlingkontrakter
- Helsefremming

- Næringsutvikling
- Kompetanseheving
- Kvalitet i skolen
- Realkompetanse
- Barentssamarbeid

5.2.4 Infrastruktur

Aktuelle stikkord til strategi og målformulering under denne overskriften kan være

- Attraktive industriareal
- Forlenging av rullebane
- Tilrettelegging for reiseliv
- Fortetting og økt urbanitet i Kirkenes
- En infrastruktur som stimulerer fysisk aktivitet
- Legge opp til en tettere hyttebebyggelse med økt bostandard
- Boligområder i by og distrikt
- Klimaendringer og risiko og sårbarhet
- Hurtigruten til sentrum
- Vedlikehold av sykkel- og gangstier
- Mellomriksveien
- Belysning
- Grønnstruktur og Friområder i byen og tettsteder
- Interessekonflikter. Byutvikling, bebyggelsesvern og byutvikling

5.2.5 Folkehelse

Aktuelle stikkord til strategi og målformulering under denne overskriften kan være;

- Hvordan drive helsefremmende arbeid
- Universell utforming
- En fremtidsretta helse- og omsorgstjeneste
- Fysisk aktivitet og kosthold
- Byfortetting i et folkehelseperspektiv
- Park- og lekeområder
- Folkehelse i et livsfaseperspektiv
- Tilgjengeliggjøring av friluft- og aktivitetsmuligheter
- Gode lokalsamfunn
- Barn og unge
- Kommunens ansvarsrolle
- Særskilte folkehelseutfordringer hos minoriteter og innvandrere

5.2.6 Kommuneplanens arealdel

I denne runden legges det opp til en rullering av kommuneplanen, det vil si at det legges opp til mindre endringer og justeringer av arealdelen.

Når det legges opp til mindre endringer og justeringer i arealdelen vil det si at det ikke legges opp til større utredninger i denne sammenheng. Endringer i arealdelen vil ikke bety betydelige påvirkninger på miljø og samfunn. Følgelig omfattes ikke rulleringen av kommuneplanens arealdel av pbl § 4-2. andre ledd.

§ 4-2. Planbeskrivelse og konsekvensutredning

For regionale planer og kommuneplaner med retningslinjer eller rammer for framtidig utbygging og for reguleringsplaner som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, skal planbeskrivelsen gi en særskilt vurdering og beskrivelse - konsekvensutredning – av planens virkninger for miljø og samfunn.

Selv om det i denne sammenheng ikke legges opp til konsekvensutredninger, åpnes likevel for at medvirkningsprosessene kan gi ny kunnskap. En kunnskap som potensielt betyr endringer i kommunens arealreserver, og kan derfor pbl § 4-2. Større endringer arealreservene vil i så fall være gjenstand for tilleggsutredninger i tråd med § 11 i forskrift om konsekvensutredning.

Altså vil det i rulleringen av kommuneplan være aktuelt å se på mindre endringer, og stikkord for endringer kan være;

- Byggelinje mot sjø og vassdrag.
- Motorferdsel. Eksempelvis scooterløypenettet og helikopterlanding i Gallok
- Næringshytter ved sjø
- Arealbestemmelser. Både lesbarhet og juss.
- Estetisk veileder for gjenreisningsbebyggelsen.
- Estetiske bestemmelser for Kirkenes sentrum
- Skolestruktur
- Næringsarealer
- Fisketurisme
- Primærnæringer
- Risiko- og sårbarhetsanalyser
- Helsefremmende infrastruktur
- Hensynssoner. Eksempelvis ødemarksområdene.
- Hyttestruktur
- Parkeringsbestemmelser i Kirkenes
- Tilgjengeliggjøring av de viktigste og mest brukte friluftsområdene
- Grønnstruktur og friområder i by og tettsteder
- Interessekonflikter. Byutvikling, bebyggelsesvern og byutvikling.

5.2.5 Andre relevante om pågående planarbeid.

De viktigste og største endringene i kommuneplanens arealdel vil foregå som egne prosesser, disse prosessene berører kommunens industrisatsning Tømmerneset, inklusiv KILA og Forsvarets områder. Kommunestyret i Sør-Varanger har vedtatt at Tømmerneset vil utgjøre den fremtidige industrisatsningen i kommunen. På

Tømmerneset vil det tilrettelegges for havne- og industriutbygging til petroleumsrelatert næring. De pågående planprosessene for dette er - *Kommunedelplan med konsekvensutredning for Tømmernes-*, - *Områderegulering med konsekvensutredning for Pulkneset, Kirkenes Maritime Industrial Park* - *Områderegulering med konsekvensutredning for Høybuktmoen skyte- og Øvingsfelt* - og - *Områderegulering for Norterminal AS i Gamnesbukta.*

De overnevnte planarbeidene utgjør kommunens viktigste industrisatsning og det er her de største endringene av kommunens arealressurser gjøres.